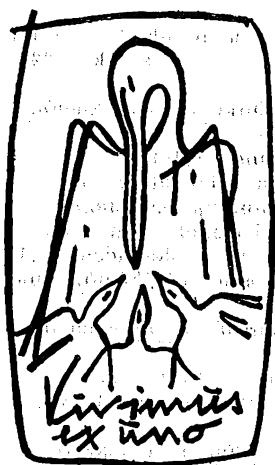

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

TARTALOM

Tanulmány

J. Christian Baker: A Szent Lélek funkciója.....	179
--	-----

Vasárnapi prédikációk

Walter Lüthi: Boldogság a hívőknek. Máté 4,23-5,3	183
Walter Lüthi: Mennyeknek országa a szegényeknek. Máté 5,3	186
Szekeres István: Tovább!... 1Királyok 19,1-8	189
Visky János: Isten üzenete e világnak. János 3,16-17	191

Mennybemenetel napjára

Borbáth Dániel: Az Úr együtt munkálkodott velük. Márk 16,19-20	194
Molnár János: Mennybemenetelre. 1Királyok 8,22-28	198

Pünkösdi prédikációk

Csiha Kálmán: Nikodémus. János 3,1-9	202
Kozma Zsolt: Isten jelenléte a Lélek által. János 16,5-15	205
László Dezső: A Szentlélek munkája ma. János 15,26	209
Nagy István: A Lélek az, ami megelevenít. János 6,63	212
Nagy László: Amit a Lélek mond... Jelenések 2,17	214
Pásztori-Kupán István: Pünkösdi prédikáció. János 14,26	217

Szentháromság vasárnapjára

<u>Geréb Pál</u> : Ne és igen. 1János 2,15-17	221
Geréb Zsolt: Apostoli áldás. 2Korinthus 13,13	223

Esketési beszéd

Csiha Emese: Menj napkelet felé... 1Királyok 17,2-5	227
---	-----

Temetési beszédek

Bustya Dezső: Lehetőség és jutalom. Jelenések 2,10b	229
Nagy József: "Hajléka van Sálemben". Zsoltárok 76,3	230

Előadás pünkösdi ünnepélyre

Nagy József: Egy szó és egy szám pünkösdi bizonyágtétele	233
--	-----

Vendégeink

Kocsis Elemér: Nála vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai. Jelenések 1,17-20	236
---	-----

A szerkesztőbizottság elnöke: dr.Csiha Kálmán püspök

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Tanulmány

J. Christian Baker

A Szent Lélek funkciója

(Részlet A Krisztusban való élet felelőssége c. tanulmányából)

Pál magyarázata a Szent Lélekről egy gyakori félreértést tisztáz a hellenista gyülekezet számára.

Jóllehet a Szent Lélek valóban a jelen messiási kornak az ereje (dynamis) és a Krisztus halálával és feltámadásával való kapcsolata határozza meg, úgy,

- 1) mint Isten végső dicsőségének előzetes megnyilvánulását,
- 2) mint a világon élő híveknek erejét egy militáns etikai helyzetben,
- 3) mint vertikális és horizontális irányban (keresztirányban) ható erőt, melyet a keresztre feszített Messiás életre hívó ereje határoz meg.

A Szent Lélek és a dicsőség

Pál gyakran úgy jellemzi a Szent Lelket, mint zsenget (aparcht) és mint Isten zálogát (arrabón, Róm 8,23, 2Kor 1,22, 5,5). Mindkét esetben a birtokos jelzőnek értelmező szerepe van, nem genitívus partitívus. A hívők nem úgy részesültek a Szent Lélekben, mintha ez egy állandó hővelkedést elősegítő erő lenne a Parousia eljövetelekor. A Szent Lélek a maga teljességében egy olyan ajándék, amely a keresztteljeskörű töltetett ki (2Kor 1,22) és a történelmi valóságban a végső dicsőséges idő eljöveteleig tart, amelyre a "romolhatatlanság", "halhatatlanság" (2Kor 15,15) és a "lelki test" (1Kor 15,44) vagy a "dicsőséges test" (Fil 3,21) lesz jellemző.

Annak ellenére, hogy a Szent Lélek ajándéka a Krisztus-eseményt közvetíti számunkra az ő megváltó jelenlétével és hatalmával, a Szent Lélek, ugyanúgy, mint a Krisztus-esemény, egy előzetes ajándék, és előjele Isten országa eljöveteleének.

A Szent Lélek valóban a megfeszített és feltámadott Krisztus jelenlétét nyújtja számunkra. Eppen ezért egy hatalmat jelent számunkra a földön, amely "a test ellen" harcol és átvezet bennünket az ellenséges területen Isten eljövendő végső győzelme felé. Ily módon a test a Szent Lélek temploma (1Kor 6,13-20, "Isten lelke lakozik bennetek" (1Kor 3,16; Róm 8,11 stb.), és előzetesen jelen van; Isten a Lélek zálogával alkalmassá tesz minket (katergazomenos) az örök életre (2Kor 5,5).

A Szent Lélek dinamikus erőt kölcsönöz nekünk; az ő eljövendő célja (phronéma) az örök élet és az eschatologikus békeesség (Róm 8,6). A Szent Lélek ereje és mozgása nehezé teszi számunkra kettős működésének meghatározását (térben és időben), mert nemcsak térben helyez el bennünket a szabadság birodalmában (Róm 8,2), hanem elvezet a még be nem teljesedett jövő felé: "A reménység pedig nem szégyenít meg, mert az Istennek szerelme kitöltetett a mi szívünkbe a Szent Lélek által, ki adatott nekünk" (Róm 5,5). "Az Úr pedig a Lélek; és ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság. Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra átváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől... Ez a kincsünk pedig cserépedényben van, hogy amaz erőnek nagy volta Istené legyen és nem magunktól való..." (2Kor 3; 17, 18; 4,7); "Nemcsak ez pedig,

hanem maguk a Lélek zengéjének birtokosai, mi magunk is fohászcodunk magunkban, várva a fiúságot, a mi testünknek megváltását" (Róm 8,23). Mert a Szent Lélek hatása "élet és békesség" (Róm 8,6), és így az új világkorszak eljövételének messiási öröme jelentti (Róm 14,17), ahol a Szent Lélek nem a maga dicsőséges formájában jelenik meg, hanem előzetesen utal Isten országának teljességre. A Szent Lélek "zengéje" és "záloga" a beteljesedésnek, nem pedig a termése vagy teljes fizetése annak. Mi nem azért fohászcodunk magunkban, mert a Szent Lélek után vágyódunk, inkább azt mondhatjuk, hogy maga a Lélek hatására fohászcodunk és vágyakozunk (Róm 8,23.25). Figyelemre méltó, hogy ugyanebben a fejezetben (Róm 8) a Szent Lélek hol a jelen eschatologikus békességét és örömeit hirdeti (Róm 8,1-16), hol pedig szüntelen fohászcodásra serkent (Róm 8,17-27).

A hellenista kultúrában nehéz a Pál által meghúzott választóvonalat elképzelni a Szent Lélek és az eljövendő beteljesedés között. A hellenista világ dualista antropológiája, mely elválasztja és szembeállítja a "lelket" a "testtel" vagy az "értelmet" a "testtel" (a penuma a sómával szemben és a nous a sómával szemben), kedvez az isteni és emberi lélek, valamint Isten mennyi országának valósága és az emberi lélek közötti összefonódásnak. Már Philónál a profetikus Szent Lélek eksztatikus jelenléte arra kényszeríti az értelmet, hogy elhagyja a testet (Ki az örökös? 265). A hellenista világban a "lelket" úgy fogják fel, mint egy mennyi szubsztanciát.

A keresztség után a Szent Lélek életet adó erővé (pneuma dzoo poioun, 1Kor 15,45) vált a hívőkben, és olyan csodálatos "mennyi" történesekben nyilvánult meg, mint a prófétálás, eksztázis és a gyógyítás ajándéka. Egy hellenista keresztyén képes volt már arra, hogy ezt az új mennyi erőt úgy ünnepelje, mint az isteni lénnel való összekapcsolódást, mint belső lelki átalakulást vagy mint a mennyeinek a csodálatos megjelenését a történelemben. A Szent Lélek a hívők megistenülését segíti elő, áthelyezi őket Isten országának mennyi világába, és elválasztja őket mindentől, ami alacsonyrendű anyagi test. Ők már megtisztítva érzik magukat, kiemelve a történelmi valóságból.

Pál Korinthusban olyan élethelyzettel érvel, ahol a Lélek ajándéka alatt Isten országának beteljesült formáját értik (1Kor 4,8), és azt az erőt, mely elkülöníti a Lélek birtokosait (hoi penumaitkoi) a világtól. Pálnak az a feladata, hogy a Szent Lélek megnyilvánulásait ne úgy értelmezzék, mint Isten országának beteljesülésének jeleit.

Tudatában kell lennünk annak, hogy János evangéliuma valamelyest hasonlít a korinthusbeliek teológiájához. Mivel János összekapcsolja a Krisztus feltámadását a Lélek ajándékával és a Parousiával, Isten országát úgy magyarázza, mint a Szent Lélek jelenlétének helyét (Jn 13-17). Egy ilyen hermeneutika mélyíti a szakadékot az "elesett világ" és az egyház között, úgy, hogy az egyház pneumaitkus elitté válik, egymáshoz hasonló lelki embereknek a közösségévé, mely kiterjeszti megváltó küldetését a világra.

Judaista környezetben a Szent Lélekről szóló "hellenista félreértés" elkerülendő. Az Ótestamentumban ruah nem annyira az emberekre jellemző (Zsolt 51,10-11; Ézs 61,1; 63,10), mint inkább egy pillanatnyi eksztatikus erő, mely "megnyugszik" rajtuk és "uralja" őket.

A messiási kor eljövételéig nem válik egy állandó és mélyreható etikai ajándékká (Ézs 11,1-5; Jer 31,31-34; Ez 36,26,27; 37,14). Így a prófétáknál a Szent Léleknek van egy nyilvánvaló tárgya. (Megj: A próféták ritkán beszélnek a Szent Lélekről mint jelenvalóságról.)

A száműzetés utáni judaizmusban a Qumran kivételével gyakran sajnálatát fejezik ki a Szent Lélek és a prófécia megszűnése miatt: "prófeta nincs többé" (Zsolt 74,9); "Izrael prófétái sem nyernek kijelentést" (Jéremiás siralmi 2,9; Zak 13,4-5; Mal 4,5); "A rabbi gyakran ismételtetik azt a megállapításukat, hogy 'Haggai, Zakariás és Malakiás halálával a Szent Lélek megszűnt létezni Iraelben', és hogy 'a Szent Lélek volt az egyik az első templom öt kincse közül, mely hiányzott a másodikból'."

(Talmud B. Sotah 48a, Cant R. A3)

Ennek ellenére a rabbik megállapítása nem szabad hogy megtéveessen bennünket. Eltekintve a rabbinista irodalom helyenkénti utalásaitól a Bal Qol-ra ("Mennyei Hang") mint döntőbírára a halakah vitákban, Qumran ünnepléi az eschatologikus Szent Lélek jelenlétét köreibben, és tanúbizonyságot tesz a már és még nem közti feszültségről, mely hasonlít a korai keresztyén egyházban élő feszültségekhez.

A Szent Lélekről szóló páli magyarázat jelentősége abban áll, hogy tisztán különbséget tud tenni Isten országa és a Szent Lélek között, anélkül hogy lazítaná a dinamikus kapcsolatot közöttük (mint az ApCsel-ben), vagy anélkül hogy egybeolvasztaná őket (mint János evangéliumában). Mert amikor a Pál utáni időkben a Szent Léleknek megszűnik Isten országával való szoros kapcsolata, akkor elveszti dinamikus eschatologikus jellegét "mint "zsenge" vagy mint "zálog". Most már a Szent Lélek vagy pillanatnyi ihlető erővé és a "prófétálás erejévé válik, vagy pedig egy olyan valósággá, mely az egyház ellenőrzése és intézményes vezetése alatt áll. Mi több, egy etikai magatartásért való jutalomra is válhat, azaz egy donum superadditummá, és ezáltal nem az erkölcsi életet befolyásoló erők és annak hátterét jelenti, hanem annak jutalmát, mintegy "ajándékráadást".

Amikor a Szent Lélek összeolvad Isten országával, egy "korinthusi theologia" származik ebből. A Szent Lélek elveszti kapcsolatát héber jelentésével, mely szerint "fűvő szelet" vagy "életadó erőt" fejez ki, és beleolvad a hellenista metafizikába mint a mennyei világ lényegévé és mint mennyei epifánia, csodálatos történetekben nyilvánul meg és az embereket "isteni emberekké" (theoi andres) változtatja és/vagy "királyi profétákká" (Philo: Mózes élete).

A Szent Léleknek van mégis Pálnál egy apokáloptikus vonatkozása, mert az eljövendő isteni dicsőséggel való kapcsolata határozza meg (doxa / tou / theou). A "dicsőség" az ótestamentumi kabod kifejezés fordítása, azaz valaminek vagy valakinek a "fontosságát" jelöli. Az Isten iránti tisztelet, Isten nagyságát és korlátlan hatalmát írja le, vagy helyesebben kifejezve, Isten jelenlétének ragyogó fényét, amikor megjelenik a felhők között.

A judaizmusban kabod rokon értelmű a shekinával, ami Isten jelenlétét jelöli a sivatagi sátorban, Ézsaiás II. ennek eschatologikus jellegét hangsúlyozza mint Isten győzelmének dicsőséges megnyilvánulását: "Minden völgy fölemelkedjék, minden hegy és halom alászálljon, és legyen az egyenetlen egyenessé és a bércek rónává. És megjelenik az Úr dicsősége, és minden test látni fogja azt; mert az Úr szája szolt" (Ézs 40,4-5).

Pál magyarázata a Szent Lélekről újra megerősíti egy új formában a korai keresztyén megtapasztalást. A korai keresztyének úgy tapasztalták meg a Szent Lélek ajándékát, mint egy előzetes jelenvaló valóságot és mint Isten országa eljövételének jelét, mely a nyelveken szólásban, profétálásban és gyógyításban nyilvánul meg. Pál most világosan kifejti a Szent Lélek és a végső dicsőség között, azért, hogy megelőzze a Szent Lélek és Isten országának túl korai összeolvadását. Ezt gyakran Pál ún. eschatologikus fenntartásának nevezik.

Nem férhet kétség ahhoz, hogy a hellenista egyházakban a "Szent Lelket" és a "dicsőséget" könnyen azonosították. Ezt a hagyományt teszi magáévá Pál (és idézi?) a 2Kor 3,18-ban: "Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől."

Meg kell jegyeznünk, hogy hitvallási összefüggésben a "dicsőséget" gyakran azonosítják a "Szent Lélek"-kel és a "hatalom"-mal. Jézust vagy "az Atya dicsősége (Róm 6,4), vagy "az ő Lelke" (Róm 8,11), vagy "az ő hatalma" támasztja fel. (1Kor 6,14, utalás az 1Tim 3,16-tal való párhuzamra: "megigazított lélekben", "megláttatott az angyaloktól", "felvitetett dicsőségben".)

Mindamellet, hogy a Szent Lelket Isten országa "zsengéjének" vagy "zálogának" minősíti, Pál ragaszkodik a Szent Lélek és a "dicsőség" közötti különbségtételhez. Ez nemcsak arra teszi őt képessé, hogy a Szent Lelket össze tudja kapcsolni a történelmi "testi" élettel és a keresztyén

erkölcsi komolysággal, hanem arra is, hogy megőrizze annak eschatologikus dinamizmusát, mint annak, a jövőnek mozgatóerejét, mely minket a végső dicsőség felé vezet. Ez azért van, mert a hívők végső dicsősége nem a teremtet világ megdicsőülésétől függetlenül fog bekövetkezni: "...a teremtet világ is megszabadul a rothadandóság rabságától az Isten fiai dicsőségének szabadságára" (Róm 8,21). Róm 8-ban a Szent Lélek felől mint jelenvaló ontológiai valóság felől (Róm 8,1-16) történik a haladás az eljövendő megdicsőülésig, mely a reménységet táplálja, és amely átfogja magát a teremtet világot (Róm 8,17-30). A Róm 8,30-ban előforduló aoristos: "...Akkiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőített" (= edoxasen) - nem áll ellentmondásban a "dicsőség" jövő idejű eschatologikus értelmével. A Róm 8,28-30. összefüggésében, ahol Pál Isten felséges megváltó tervének teljes bizonyosságáról ír, himnuszhoz illő módon ünnepli az eschatologikus megdicsőülést mint Isten megváltó tervének előre látott megvalósulását.

A "dicsőség" és a "Szent Lélek" közti kapcsolat a Szent Lélek ontológiai megvilágítását bizonyítja. Tudatában kell lennünk annak, hogy a "dicsőség" nem csupán Isten nagyságának és tisztületének liturgiai metaforája, mint amikor Pál "Isten és a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjának" dicsőítéséről beszél (Róm 15,6). Éppen úgy, mint az ótestamentumi kabodnak, ennek is fizikai mellékjelentése van, és az új kor ontológiai jellegére utal a hellenista kultúra összefüggésében: "Elvettetik gyalázatosságban, feltámasztatik dicsőségben" (1Kor 15,43). A "lelki test" (1Kor 15,44) egy "dicsőséges test" (Fil 3,21), és a teremtet világ eschatologikus sorsa fogja megszerezni "Isten fiai dicsőségének szabadságát" (Róm 8,21).

A Szent Lélek, lévén a "dicsőség", ízelítője, ontológiai valóságot jelöl, mely ugyanakkor az "új teremtés" területe is (2Kor 5,17; Gal 6,15), ahol a "test szerinti" élet helyett a "Lélek szerinti" élet áll (Róm 8,4-8). Isten dicsőségének, melynek a Lélek a "zsengője", ugyanaz az ontológiai vonása, mint az "élet"-nek (zoé). A Szent Lélek mint új ismeretterület előrevetíti számunkra végső szabadulásunkat és megdicsőülésünket, mint etikai erő pedig a dicsőség felé vezető úton sürget minket, úgyhogy előrehaladásunk közben legyőzzük a világ hatalmasságait:

"Mert a test a lélek ellen törekedik, a lélek pedig a test ellen; ezek pedig egymással ellenkeznek, hogy ne azokat cselekdjétek, amiket akartok. Ha azonban a Lélektől vezéreltetek, nem vagytok a törvény alatt" (Gal 5,17-18):

Fordította: Geréb Erzsébet

Vasárnapi prédikációk

Walter Lüthi

Boldogság a hívőknek

Alapige: Máté 4,23-5,3

Bibliaolvasás: Lukács 6,20-32

Jézus tanít, prédikál és gyógyít. Ennek a hármas tevékenységnek hatása nem marad el: "Elterjede az ő híre egész Szíriában." Körülötte messzire, túl Izrael tulajdonképpeni határain, ismertté válik a neve. A Máté híradásából érezzük, milyen szenzációt keltett a Jézus fellépése azokban a napokban. "Nagy sokaság követé őt Galileából." Úgy látjuk, hogy elsősorban nem a tanítása és prédikálása, hanem a gyógyítása mozgatta meg a tömegeket: "Hozzávivék mindazokat, akik rosszul valának, a különféle betegségekben és kínokban sínylődőket."

Ébredés megy át az országon, mint amikor a tél után megérkezik a tavasz. Ami elesett volt, hirtelen reménységgel telik meg. Az évtizedek óta betegek hozzátartozói felfigyelnek - volna még is lehetőség a gyógyulásra? Igen, csak most tűnik ki valójában, hogy mennyi betegség okozta nyomorúság van a falvakban és városokban, csak most, amikor a gyógyulás lehetősége felcsillan. A nép, az a széles réteg, melyet egyszerűen úgy nevezünk, hogy "az emberek", mindig és mindig az eltemetett reménységek valóságos temetője. Egy új, még soha nem ismert reménykedés ünnepli most feltámadását az élet tompa ájultságából és lemondásából. Lélekben látjuk azt a sajnálatraméltó asszonyt, aki 12 éve vérfolyásban szenvedett, minden vagyonát az orvosokra költötte és egy nap hátulról megközelíti az Urat, hogy legalább ruhájának szegélyét megérintse; vagy azt a négy barátot, akik guttaütött szomszédjukat hordágyon a megbontott háztetőn át, bocsátják alá. Ilyen megragadó jelenetek gyakran fordulhattak elő abban a kezdeti időben. Azok mind egészséget keresnek nála. És nyilván mindenekelőtt nem üdvösség után vágyakoznak, hanem egyszerűen a betegségükből való gyógyulást kívánták. Ez emberi. Krisztus ezért egyáltalán nem ítéli el őket - "és meggyógyítja vala őket".

Csodálkozhatunk azon, ha nagy sokaság követi őt? A nép, mely hordozza a maga kicsi és nagy keresztjeit, nem mindjárt a mennyet, Isten országát és az utolsó idők Messiás-királyát keresi, hanem egy kis életboldogságot, a kielégíthetetlen vágyak valamelyes kielégítését, az elfojtott kívánságok teljesülését, igen, a leszorított sóvárgások megelégtetését. És ez a nép a kicsi emberi örömök iránti különösen éber ösztönével megérzi: végre itt van valaki, aki nem csalja meg. Ő tehet boldoggá. Ha valaki képes rá, úgy ő az. Így látja benne a nép azt a győztest, aki végre megjelent, hogy véget vessen mindannak a bajnak, melynek a nép köztudomáslag olyan gyámoltalanul és könyörtelenül prédául szokott esni. Kétségtelen, ebben a rövid híradásban minden jel arra mutat, hogy azok az emberek, akik itt tolongnak, Jézusban a boldogsághozót és boldogságteremtőt látják. Ki veheti ezt rossz néven a néptől? Ha valaki, úgy Jézus az, aki a világosság és szabadulás után epedőket mind figyelemre méltatja, hiszen egy helyen egész világosan mondja róla az Írás: "Mikor pedig látta vala a sokaságot, könyörületességre indula rajtok, mert el voltak gyötörve és szétszórva, mint a pásztor nélkül való juhok" (Mt. 9,36).

Nem kell-e szívből és maradéktalanul örülnie az Úrnak a bizakodás és várakozás ekkora kiáradásán? Bizonyos, ő boldogságot hoz. Ha valaki nem okoz csalódást, úgy ő az. Bizonyos, ő a boldogságteremtő. És mégis, akkor, az ő előállításának első idejében bizonyos aggodalom fogja el őt.

Megértett-e engem a nép? Megérthet-e engem? Egyáltalán kicsoda ért meg engem? Vajon kitartó maradna-e a tömegnek ez az öközlése, ha a nép sejténé, hova fog vezetni az engedelmes Jézus útja? Mit fog mondani a nép, hogyan fog viselkedni, ha egy nap észreveszi, milyen az a boldogság, melynek átadásáért a világba jött a megváltó? Ha akkor majd rájön, hogy nem csupán azért jött, hogy "mindenfélé" jókat hozzon és "különfélé" kellemtelenségeket legyőzzön, hanem az Egyet, amire szükség van, a bűnbocsánatot és az örök életet megadni jött - nem fogja-e akkor ez a nép kiáltani: "Feszítsd meg!"? Mivel ez így van, azért nem akarja az Úr homályosnak és tisztátalannak hagyni a nép boldogságkívánását, ha mégolyan érthetőnek látszik is az.

"Mikor pedig látta Jézus a sokaságot, felméné a hegyre és leül vala." Egy hegyre menni, ez akkor hasonló volt a pusztába menéshez, az emberektől való elszakadáshoz, elvonuláshoz, meneküléshez. Ez az első, de nem utolsó eset, amikor Jézusnak ilyen eltávozásáról hallunk. Az 5000 megvendégelése után menekülésszerűen vonul vissza egy magányos hegyre. Ezzel az Úr nyilván szándékosan megnehezíti a nagy sokaságnak a hozzá jutását. Mindenesetre nem verseng a néptömegekért, hanem ellenkezőleg, szükségesnek tartja a megnehezülő körülményekkel távolságot teremteni számára. Visszavonulásával a hegyre úgyszólván magától bizonyos rostálás következik be. Már nem mindenki fogja őt megtalálni. Már a megteendő út ki fogja választani a nép nagy részét és hallgatóink számát még fogja apasztani.

"És hozzáménének az ő tanítványai." A még megmaradt hallgatói közül az írás külön megemlíti a tanítványait. Ez nemcsak az a kevés, szorosabb értelemben apostolainak nevezett tanítványát jelenti. A tizenkettőn túl tudunk egy nagyobb tanítványseréről, egy helyen hetvennek mondja őket az írás. Persze sokaság is van még ott, mert a Hegyi beszéd végén azt olvassuk, hogy a ráhallgató sokaság álmélkodik vala az ő tanításán:

Itt a hegyen - ezt kifejezetten hangsúlyozza az írás - Jézus a tanításra szenteli idejét, a gyógyítás itt szándékosan elmarad. Itt a tanítványainak és a maradék népnek, mely egészen a hegyre követte őt, felvilágosítást ad uralma elkezdéséről. A Hegyi beszéd a mennyek országának beszéde. Emellett igen megjegyzésre méltó, ahogy az országról szóló igehirdetését bevezeti. Hatalmasan kezdődik ez a beszéd. Előrebocsátja az úgynevezett boldogságmondásokat. Ez a nyolc mondásból álló csodálatosan szép sorozat, mely az eredeti szövegben "makarios" szóval kezdődik. Ezt a szót szinte le sem lehet fordítani. Luther "boldog"-nak fordítja, ami azonban a mai hallgatókban igéncsak a halál utáni élet képzetét ébreszti fel. Az eredeti szövegben egész egyszerűen "szerencsés"-ről van szó, mely azonban éppen fordítva, nagyon kizárólagosan eviláginak volna félreérthető. "Boldog lelkű" helyes volna, ha a használat nem koptatta és lapított volna el ezt a szót is. A "makarios" szó választásával az Úr mindenesetre meg akarja értetni, hogy a nép vágyakozását a boldogság után sem még nem veti, sem el nem ítéli. Szerencsét akar hozni nekik, s amit az emberek "szerencsén" értenek, az semmiképpen meg nem rövidülhet. Nem halvány, nem megcsönkített, nem csak evilági, nem keskenyvágyú szerencse, nem, mert az evilágit és a túlvilágit mind átfogja. Ez a szerencse nem is csak a léleknek tesz jót, a testet sem hagyja elsorvadni, mert a test is Isten teremtése. Röviden, a szó teljes értelme szerinti szerencséről van itt szó, mely megint más, mint amit mi közönségesen "szerencsének" nevezünk. Az Úr a boldogságmondásokban királyi kezeibe veszi az emberek szerencsé utáni éhségét, és nyolc hatalmas Igéjével azt akarja mondani: boldogok akartok lenni? Jó! Eh boldoggá akarlak tenni titeket; meg akarom nektek mondani és mutani, mi a boldogság, mi nevezhető boldognak. Egy különös fajta boldogság lesz ez, melyhez hasonló nincs a földön, boldogság, mely senki másnak kezéből nem, csak a Megváltóéból kerülhet az emberekhez. Azoknak a boldogsága lesz, akik hiszik, hogy a hegyen tanító Jézus az Isten meghatalmazottja, Isten küldötte. A Jézussal elkezdődött Isten uralmának boldogsága ez.

És így mondja nyolcszor egymás után: "Boldogok... boldogok..." Nézzük meg közelebbről a nyolc Igét, mit mond az Isten országában lévő boldogságról. Előbb még egy megjegyzés az egyes Igék alakjáról. Mindenik mondas két részből áll. Az első rész mindig azokat melíti akiket Krisztus

boldogoknak mond, a második rész pedig egy ígéretet tartalmaz. Ez az ígéret hatszor kimondottan a jövőbe mutat, amivel ennek a különös boldogságnak jövőbeliségét erősen kiemeli. És mégis még egyszer, nem arról van szó, hogy Isten országának boldogságát a jövőbe utalja, mert az ország eljöttével a jövő már elkezdődött, az belenyúlt a jelenbe. Az első és utolsó mondatban az ígéret a jelenre szól: "mert övék a mennyeknek országa". A boldogság, melyet az Úr és Király bejelent és hoz, ezek szerint átfogja a testet és a lelket, ezt a világot és a más világot, a jelent és a jövőt, mindent átölelő, tökéletes boldogság. A következő magyarázatokban arra fogunk törekedni, hogy az itt lépésről-lépésre fenyegető, a túlvilágra, a lélekre és a jövőre szorító platóni megrövidítést állhatatosan elkerüljünk; mert az Újszövetség "elgörögítése" (M. Buber) sehol sem hagyott olyan pusztító nyomokat hátra, mint a boldogmondások magyarázatában. A hozzáértő olvasó az előtte fekvő munkában egy kísérletet ismerhet fel, mely arra irányul, hogy Platónról visszajussunk a bibliai evangéliumokhoz. Egy további megjegyzés a nyolc mondat formáját illetően a boldogokkal kapcsolatos. Megpróbáltuk itt két csoportot megkülönböztetni (Barth K.: Kirchliche Dogmatik. IV. 2). Az egyik csoport bizonyos emberek helyzetét és szenvedését jelöli meg, a másik inkább a cselekvésre és magatartásra vonatkozik. A szegények, a sírók, a szelídek, az éhezők és a háborgatottak a tűrók – az irgalmasok, a tisztaszívűek és a békességre igyekezők a cselekvők. Azonban világos, hogy ez a tűrókra és cselekvőkre osztás nem viheto végig következetesen.

Fordította Nagy István

Walter Lüthi

Mennyeknek országa a szegényeknek

Alapige: Máté 5,3

Bibliaviasás: Ézsaiás 57,14-21

A lelki szegénység nyomorúság. Ezt a tényt nem lehet gyors kegyességgel eljelentékteleníteni, hogy a valóságban egyáltalán nem olyan rossz, sőt helyesen értelmezve nagy boldogság és mennyország. Nem, éppen itt nincs megengedve nekünk, hogy a savanyút édesnek mondjuk. Éppen úgy, mint később a gyász, az éhség és az üldözés – a lelki szegénység olyan nyomorúság, melyet, aki benne van, nem talál kívánatosnak. Azonban az Úr a lelki szegénynek tényleg boldogságot, a mennyeknek országának boldogságát ígéri. Ez éppolyan felséges nyilatkozat, mint amikor annak a lábainál fekvő guttaütöttnek odakiáltja, hogy bűnei meg vannak bocsátva, vegye nyoszolyáját és menjen haza. Az Úr az, aki itt teljes hatalommal intézkedik: a lelki szegények boldogok, és azoké a mennyeknek országa. Ígérete döntést követel. Az elé a súlyos kérdés elé állít, hogy hisszük-e ezt. Van, aki nem hiszi és nem ismeri el, hogy Krisztusnak volna illetősége és felhatalmazása ilyen kijelentésre. Azonban minket most arra szólít fel az Ige, hogy teljes szívvel, teljes kedvvel és minden erőnkkel higgyük: a lelki szegények boldogok. Ez nem annak az állapotán múlik, akihez az Ige szól, hanem sokkal inkább annak teljhatalmán, aki itt kijelenti: "Boldogok – övék a mennyeknek országa."

Ha ez a boldogságmondás csak szólásmód és általános igazság volna, anélkül, hogy Krisztus állana mögötte, úgy tárgytalan lenne. A nyolc Ige első szaván gondolkozva eszünkbe jut az a koldus fiú, akit Gottfried Keller Aki semmit sem ér című versében rajzol le. Ez az urasági kertben felfedez egy virágzó jácintágyást. A látványtól annyira odavan, hogy nem tud elszakadni tőle. Azonban a virágok vasrácsos kerítés mögött virítanak, és a kapu zárva van. Végül a fiú beoson és ellop egy szál virágot - "és boldogító volt az illata", olyan boldogító, hogy vállalja érette az éhséget és szomjúságot és apjának botütéseit, aki a virág helyett szívesebben látott volna valami harapnivalót. Boldogság - mennyeknek országa - számunkra rácsos kerítés mögötti virágok. A legmagasabb urasági kertben virágozunk, ahova a legfűgűbb koldusfiúnak sem sikerül behatolnia, mert ennek a kertnek bejáratát kerubok őrzik villogó pallos lángjával. Boldogság, mennyeknek országa ez, éppen az, ami elveszett. Nincs hozzá visszavezető út. A kivont karddal felszerelt angyalsereg erős. De most ezt a roppant nagy ígéretet halljuk. A nagy ígéretek vajon nem mind gyanúsak? Nem a hamis próféták-e azok, akik erősek az ígérgetésben, a földi paradicsomot festik a falra és a csillagos eget is lehozzák a földre? A boldogságot, elveszett paradicsomot csak egy valaki ígérhetné meg nekünk igazán, az, akinek sikerülne az őrizet alatt álló kapun át, a kerubok mellett hozzánk jönni és elhozni nekünk azt, ami nem a miénk. Ennek olyannak kellene lennie, aki több volna, mint az ember, és erősebb volna mint az angyalok. Lehet-e ez valaki más azon kívül, aki itt beszél? Krisztus, a Fiú kijött hozzánk. Csak az ő szájából nem gyanús a boldogságnak és a mennyek országának ígérete. És - ezt mondjuk is meg előre - a paradicsomból hozzánk jövele a felfegyverzett kerubok mellett nem ment végbe sűrűlőds nélkül. Az Igéhez, mely boldogoknak mondja a lelki szegényeket és a mennyeknek országát ígéri nekik, a nagypéntek vére tapad. Világosan kell látnunk, hogy az itt megígért boldogság teljességgel a Megváltó személyéhez és művéhez fűződik. A boldogság és a mennyeknek országa csak Krisztus közvetítésével nyerhető el. Aki utána vágyik, az Krisztusra szorul.

Ezért nincs semmi, ami sajnálatraméltóbb és veszélyesebb volna számunkra mint az, ha sikerülne Krisztus nélkül boldogságra szert tennünk. És ez a veszélyes bűvészmutatvány a tapasztalat szerint a gazdagoknak inkább sikerül, mint a szegényeknek, a gazdagoknak hamarabb, mert mindenféle pótséggel és megváltáspótlékkal tudják felszerelni magukat. Emellett azt is meg kell jegyeznünk, hogy nemcsak a leleki, hanem az anyagi gazdagság is magában hordozza ezt a veszélyt. Lukácsot is meg kell itt hallgatnunk, aki az Igét erősebb alakjában hagyta reánk: "Boldogok vagytok, ti szegények, mert tietek az Isten országa." És "Jaj néktek, gazdagoknak" (6,24). Ne felejtsük el, hogy Krisztus újból és újból két egészen különleges veszélytől óv minket, a "lelki gazdagságtól" és a mammontól, tehát mindenféle vagyontól: "Meglássátok, hogy eltávoztassátok a telhetetlenséget, mert nem a vagyonnal való bővülködésben van az embernek az ő élete" (Luk 12,15). A bármilyen vonatkozásban gazdagok nehezen mennek be a mennyeknek országába, olyan nehezen, mint ahogy egy teve mehet át a tű fokán. És "Vigyázzatok és őrizzetek a farizeusok kovászától" (Mt 16,6), a lelki gazdagságtól.

Ezzel szemben itt a szegényeknek ígéri a mennyeknek országát. Ahogy mindenféle vagyon akadály, úgy mindenféle szükség útkészítő, vezérlő mester lehet számunkra Krisztus és az ő országa felé. De nézzük meg ezt a boldognak mondott szegénységet még közelebbről, ahogy azt a Biblia bemutatja:

A) A szó szerinti érteleme. Itt már határozottan a közönséges értelmi szegénységről, az okosságnak, mindenekelőtt az iskolai képzettségnek és a kultúrának hiányáról is van szó. Gondoljunk itt főleg Jézus háláadására: "Hálákat adok néked, Atyám, mennynek és földnek Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsék elől és a kisdedeknek megjelentetted" (Mt 11,25). Ezek a kisdedek és a függő helyzetben levőkön azokat kell érteni, akiket gyenge értelmi képességük miatt lenéznek. A nép szája kegyetlenül beszél róluk, gúnyolja a "szent együgyűséget", a "rosszul sikerülteket", a "félkegyelműeket", a "gügyüket". Jézus idején is nagyon lenézően beszéltek "a sokaságról, mely nem ismeri a törvényt" (Jn 7,49), mert írástudatlan. A lelki szegényeken a gyermekeket is kell érteni, akikről Jézus nem is

egyszer, mondja, hogy nem szabad megvetni őket: "Meglássátok, hogy eme kicsinyek közül egyet is meg ne utáljatok; mert mondom néktek, hogy az ő angyalai a mennyekben mindenkor látják az én mennyei Atyám orcáját" (Mt 18,10), vagy emlékezzünk fenyegetésére: "Aki megbotránkozott egyet is e kicsinyek közül, jobb annak, hogy malomkövet kössenek a nyakára és a tenger mélységébe vessék" (Mt 18,6). A kisdetek hisznek benne. Gondolunk a megragadó jelenetre, mikor a tanítványok fel akarják tartóztatni az édesanyákat, akik gyermekeiket Jézushoz viszik: Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Istennek országa" (Mk 10,14): Éppen ezekhez a kisdetekhez, a korlátozottakhoz, szellemileg gyengékhez különösen közel lehet a mennyeknek országa, mialatt a bölcseknek éppen az okossága megnehezíti az Isten országának megértését. Vegyük észre a kérdőjelet, melyet itt Krisztus a mi úgynevezett műveltségisményünkhöz fűz. Semmi esetre sem találna Jézusnál helyeslére az az apa, aki az iskolafelügyelőnek kijelenti: jobban örülne ha a gyermeke rossz volna és nem buta. Ide tartozik Baalsem rabbi feljegzéseiből az a történet, melyet M. Buber tollának köszönünk. Egy apáról szól, aki első ízben meri vinni magával az ő korlátozott gyermekét az imaházba, s az a legünnepelebb pillanatban teljes erővel elkezd játszani a pásztorsípján, mert ő is, aki a betűket nem ismeri, a maga módján dicsérni és magasztalni akarja Istent. A szolgálatos rabbi pedig kegyelmes, és nem kergeti ki az együgyű fiút, mert sejti, hogy itt arról a szent együgyűségről van szó, mely az Örökkévalónak kiváltképpen tetszik. Isten egészen biztosan nem iskolai bizonyítványaink, nem is kulturális kiválóságaink szerint értékeli az embereket. Így az Igét szó szerint érthetjük: "Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa." Ezen a nyomon fogja fel Pál a gyengék boldogmondásának ezt a szó szerinti értelmét, amikor a korinthusi keresztyéneket bemutatja: "...tekintsétek csak a ti hivatástokat, atyámfiai, hogy nem sokan hívtak bölcsnek test szerint, nem sokan hatalmasak, nem sokan nemesek; hanem a világ bolondjait választotta ki magának az Isten, és a semmiket, hogy a valamiket megsemmisítse: hogy ne dicsekedjék fölötte egy test sem" (Kor 1,26-29). Itt megsejtünk valamit a lelki szegények boldogmondásának felforgató, csendes és erőteljesen forradalmi erejéből. Itt az Isten országa nekünk nem a minden érték leértékelését, nem is elértéktelenítést, hanem átértékelését hirdeti. Értékeink merev rendje itt szemmel láthatóan inog.

B) A valláserkölcsei értelem. A lelki szegénységnek a csökkent képességű és csökkent vagyonú állapot mellett van még egy másik, valláserkölcsei oldala. Ez az Ige nemcsak a gyenge képességűt és a vágyontalant mondja boldognak, hanem az erkölcsileg lesüllyedt és a vallásilag távol álló embert is. Gondolunk Jézusnak szívós és szakadatlan vitájára Izraellel és vezetőivel, az erkölcsileg nagyokkal és vallásilag gazdagokkal, a papokkal és írástudókkal, köztük elsősorban a farizeusokkal. Jézus lépten-nyomon rámutat a társadalom mostohagyermekére, ezek abban az időben a vámszedők, a paráznák és a pogányok voltak. A farizeus lakomáján egy városszerte ismert parázna hisz benne, miközben a farizeus Simon megmarad hideg elzárkózottságban. A templomban imádkozó két ember példázatában kimutatja Jézus, hogy a vámszedő "megigazulva méne alá az ő házához" (Luk 18,14) - megelőzve az erkölcsileg és vallásilag kiváló farizeust. A vámszedőnek nincs mivel dicsekednie Isten előtt, lelkiileg szegény, kegyelemre szorul, ezért az első boldogmondás neki szól. Különös itt, hogy a vámszedők rendszerint nem tartoznak a szegények közé. Ezt látjuk a Zákeus üdvözítése alkalmával, mikor azt a jerikói fővámszedőt Jézus kiszabadítja vagyonának rabságából. A nép zúgolódik, mivel Jézus vámszedőhöz megy be szállásra, de az Úr kijelenti: Ma lett idvessége ennek a háznak" (Lk 19,9). Mert Zákeus lelki szegény, azért kapja meg a mennyek országa boldogságának ígéretét. A paráznák és vámszedők mellett harmadik csoportként megjelennek a távolállók, a samaritánusok és a pogányok, az utakon és a sövények mögött állók, Izrael megtúrt vendégei. Pontosan a hamis hitű samaritánusok, igen, a hitetlenek és a pogányok nyernek meghívást a mennyek országának boldogságára. A meggyógyított tíz béli poklos közül az egyetlen, aki visszatér és köszönetet mond Jézusnak - samaritánus. A példázatban a pap és a lévita elmegy a szerencsétlenül járt ember mellett, aki pedig gondjába veszi, az samaritánus.

A Jákób kútjánál talált szamaritánus asszony hisz benne, mert lelki szegény. És hasonló a helyzet több pogánynál. Az a pogány tiszt, akinek a szolgája beteg és azt üzeni Jézusnak: "Nem vagyok méltó, hogy az én hajlékomba jöjj, hanem csak szólj egy szót és meggyógyul az én szolgám". (Mt 8,8) - a lelki szegényekhez tartozik, akiknek az Úr a mennyek országának boldogságát ígéri.

Így látja az Úr sok erkölcsileg elesettnél és vallásilag távolállónál az ő első boldogmondásának ígéletét beteljesülni. Ők a betegek, akiknek orvosra van szükségük, míg a gazdagok, erősek, tehetségesek és egészségesek nem szorulnak orvosra. Ebben az összefüggésben megemlékezünk az Igéről, mely szerint az első utolsók és az utolsók első lesznek, erről Krisztus nem kevesebb, mint három különböző alkalommal értesít. Blumhardtnak mindenesetre igaza van, amikor ennél az első boldogmondásnál megjegyzi: "Sokkal több a lelki szegény, mint ahogy mi gondoljuk." Itt arra szólít fel az Úr, hogy a távoliakat számítsuk be és hitben soroljuk be azoknak seregébe - csak Isten tudja a számukat -, akikről felségesen és tejhatalommal itt azt mondja: "Boldogok a leiki szegények, mert övék a mennyeknek országa."

A mennyeknek országa! A mi nyugati kegyességünkben a nyolc Ige közül az elsőnek és az utolsónak ez az ígérete világtagadást és világ iránti hűtlenséget jelent. Ám az, aki itt a szegényeknek a mennyek országát ígéri, ezt az országot a mennyből a földre hozta. Nálunk, közöttünk az Isten országa Krisztusnak emberré lételeével megérkezett. Ha a boldogmondások első és utolsó szavában a mennyeknek országa, a harmadikban pedig a föld az ígélet tárgya, úgy ez nem ok arra, hogy higgyünk a mennyek országának evilági és ezidői jelenlétében és jelenében. A boldogmondások Urának adott minden hatalom úgy a mennyben, mint a földön is. És ő tanított imádkozni, hogy legyen meg az Atya akarata ott és itt. De figyeljük meg az Ige jelen alakját is: övék a mennyeknek országa. Amennyire igaz, hogy a Mi Atyánk kérése - Jöjjön el a te országod - ennek az országnak a jövőbeliségére emlékeztet, annyira igaz, hogy ennek az országnak a jövője Krisztusban és a Szentlélek kitöltetésében már elkezdődött. Test és vér ugyan nem örökölheti a mennyeknek országát, és az ember semmit sem szerezhet magának, azt a mennyi Atya fogja neki megadni, mégis karácsony és pünkösd óta lehetséges a kapcsolat az örökkévaló országgal. A mulandó nem képes megragadni az örökkévalót, azonban Krisztusban az örökkévaló adni akarja magát a mulandónak. Ha egy élő Ige az emberi szívbe hull és ott a Szentlélek munkájára csirázásnak indul, mint a gabonamag a jó földben, akkor az örökkévalóság, a mennyeknek országa abban az emberéletben elkezdett valóság lenni.

Tehát a szegények, a lelkileg és testileg, szellemileg vagy anyagilag, fizikailag vagy erkölcsileg a záróponton álló emberek azok, akiknek az Úr az országát ígéri. Isten országában a szegénység egy különösen világos jellegű titok. A mennyek országának kapuja és bejárata a zárópont, a semiség iránti kegyelem. Ámen.

Fordította: Nagy István

(Folytatjuk)

Tovább!...

Alapige: 1Királyok 19,1-8

Bibliaalvasás: Máté 4,1-11

Az igehirdető egy népnek a fia, és az élő Istennek a szolgája. Az igehirdető szolgálata mindig kettős: szolgálja azt a népet, amelyhez tartozik, Igéjével és Szentlelkével vezérelni akarja. Az Anyaszentegyház története arról győz meg, hogy az igehirdető szolgálata nem mindig népszerű. Sokszor nem népszerű saját népe körében sem, hogy magát az Uristent kell képviselnie, de mivel az Uristen gondolatai magasabbak az emberi gondolatoknál, ezért az ember nem mindig akarja elfogadni Isten gondolatait. Ha az ember nem állhat bosszút Istenen, bosszút áll szolgáján. A népszerűtlenség fokozódik, amikor egy nép és Isten szolgálata más nép és más eszme körében kell hogy képviselje Isten és népe ügyét. Ez tükröződik a felolvasott Igében. A más népnek és más eszmének nem mindig egyező az elképzelése sem az Istenről, sem a népet képviselő szolgáról. Hogy ez mennyire így van, azt jól bizonyítják az Illés-történetek is, amikor a prófétának Isten és népe szent ügyét egy Isten- és egyházellenes bálványimádó eszmével szemben kell képviselnie. E harc közben árnyékként követi a prófétát a halál.

Sajnos népünk fiai nem mindig látták és nem mindig értették meg ezt. Pedig ha látták és megértették volna, akkor igyekeztek volna gyűrűt vonni az igehirdető köré. Talán sok esetben nem következett volna be Zakariás próféta jövedőlése: "Vard meg a pásztort, és elszélednek a juhok" (Zak 13,7). Hiszen pontosan azért történt minden, hogy szétszéledjenek a juhok. Ahol nem vigyáztak az igehirdetőre, ott azt látjuk, hogy szanaszétjellel van a nyáj. Most szeretnénk összegyűjteni a nyáját, de úgy látjuk, hogy ez a szolgálat és ez az erőfeszítés nagyon nehéz. Sajnos látjuk, hogy ez különösen nehéz a gyermekek és az ifjak között. De az életük delén levő emberek között is. Elhibáztunk valamit az évtizedek alatt. Amikor elhibáztunk valamit, nehéz helyrehozni azt. Akháb sohasem tudja hibáját helyrehozni.

Igen, Akháb király, aki zsidó volt, feleségül vett egy szidoni pogány papseányt. Mivel a király gyenge jellemű volt, a királyné kormányzott. A királyné rá akarta erőszakolni a zsidó népre saját vallását. Ezért megölette a prófétákat. A felolvasott szent Igében nincs szó róla, de lehet, hogy a papok közül is sokat megöletett. Ezért mondta Illés a Kármelen a népnek: "En maradtam meg csak egyedül az Úr prófétái közül" (1Kir 18,22). Igen, válságos időkben sok lelkipásztor átéli a magára maradottság nagy fájdalmát.

Illés magatartásából kitűnik, hogy amennyire csak lehet, az Isten szolgája vigyáz a tulajdon életére. Hiszen egyetlen hívó ember sem dobja oda életét például, hogy megkínózzák, meggyalázzák és kegyetlenül kivégezzék. Hisz Jézabel megesküdött: "Úgy cselekszem a te életeddél, mint ahogy te cselekedtél" az én prófétáim életével a Kármelen. Az Ige szolgája vigyáz életére, mert mindig él benn a hivatástudat. Én Istennek és népemnek a szolgálatában vagyok. Hátha még szüksége lesz az én Istenemnek és az én népemnek szolgálatomra. Illés élete megmentése érdekében a déli országrészbe menekült. Itt szolgáját biztonságba helyezte, maga pedig még egy napig gyalogolt a pusztáig. Hisz a puszták az a hely a Szentírás szerint, ahol zavarátalanul Uruk elé állhattak az Isten emberei. Jézus Krisztus is megkeresztelkedése után kiment a pusztába, ott imádkozott és böjtölt negyven nap és negyven éjjel. Az újszövetségi hívó keresztyén embernek a puszták helyett a "belső szobát" ajánlotta, amikor így szólt: "Te pedig, amikor

imádkozol, menj be a te belső szobádba, és ajtódat bezárva, imádkozzál a te Atyához, aki titkon van, és a te Atyád, aki titkon néz, megfizet néked nyilván" (Mt 6,6).

Illés a pusztában leült egy fa alá és imádkozott. Illés imája három gondolatot tartalmaz. Az első gondolat így hangzik: "Elég!" Nekem elég, amennyit éltem, elfáradtam, jobb halnom, mint élnem. Ez a beszéd ismerős a Jónás próféta imájából is. De ismerős a Pál apostol leveliből is. Elég az üldöztetésből, hiszen látod, Uram, hogy halálra keresnek. Nemcsak Illésnek volt elég az életből, hanem sok igehirdetőnek és biznyságtévőnek is elég volt az életből, amikor megaláztatás, börtön vagy halál fenyegette.

Illés imádságának második gondolata így szól: "Most" vedd el az én életemet. Mintha azt mondaná: számomra ez a legmegfelelőbb alkalom. Ez a készenlét állapota. Ez a készenlét hasonlít Jézus Krisztus kereszten mondott imájához: "Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet" (Lk 23,46). Ez az érzés töltött el engem is, amikor egy baleset után visszatértem a "halál"-ból. Az életbe való visszatérésem után nem az öröm volt a döntő gondolat, hanem az az érzés, hogy elveszítettem valami nagyszerűt, aminek az ízét sokáig éreztem. Talán egy pillanatra megnyílt a világ, amelyet az 1Kor 2,9 így ír le: "Amiket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg sem gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknak." Lehet, hogy Illés is erre vágyott a pusztában...

Illés imádságának harmadik gondolata így szól: "Nem vagyok jobb az én atyáimnál." Ez a beszéd a "puszta" és a "belső szoba" alázata. Nem vagyok jobb azoknál a prófétáknál, akiket kivégeztetett Akháb és Jezabel. Hisz én is éppen olyan bűnös ember vagyok, hisz én is éppen úgy végzem a szolgálatot, amit rám bízál, Uram, mint azok. Ebben van igazság is, de van máság is. Ha emlékeztek Jézus táborhegyi megdicsőülésére, akkor arra is emlékeztek, hogy Péter, Jákob és János a hegyen Jézus mellett Illést és Mózeszt is látta. Mózes a törvényt, Illés a prófétákat és a próféciaát képviselte. Illésnek megkülönböztetett helye volt és van Izrael prófétái között.

Illés a fa alatt imádság után elaludt. Pihente azt a testi fáradtságot, amit a napokig tartó menekülés okozott. Pihente azt a lelki fáradtságot, amit a menekülés izgalmak jelentett: elfognak, megkínoznak, kivégeznek. Álmából egy angyal költötte fel, mondván: "Kelj fel, egyél." Illés engedelmeskedik, felkel, elfogyasztja az angyal által felkínált sült pogácsát és vizet, utána lefekszik és újra elalszik. Mi újszövetségi emberek ezt értelmezhetjük úgy is, hogy a testi-lelki kimerültség idején Isten küldi Igéjét és Szentlelkét. Jézus az Isten Igéjét lelki kenyérnek, a vizet a Szentlélek jelképének nevezi. Ez a táplálék arra elég volt, hogy Illés visszanyerje lelki egyensúlyát, de nem volt elég a további szolgálatra. Ezért vált szükségessé, hogy az alvó prédikátornál az angyal másodszor is megjelenjék és másodszor is táplálékot hozzon. Másodszor már nemcsak azt mondta: "Kelj fel és egyél", hanem ezt: "Kelj fel, egyél, mert erős félelt való utad van." Isten táplálja szolgáját Igéjével és Szentlelkével a szolgálatra. Igen, nekünk állandóan élnünk kellene Isten Igéjével akár úgy, hogy olvassuk, akár úgy, hogy hallgatjuk, de legjobb lenne így is és úgy is. Állandóan ki kellene tárunk lelkünket Isten Szentlelke előtt. Újra meg újra kérünk kellene: "Jövel Szentlélek Úristen."

Utolsó gondolata a felolvasott szent Igének az engedelmesség. Illés evett-ivott, s ezzel az erővel ment negyven nap és negyven éjjel a Hóreb hegyéig. Mi is így vagyunk, mint Illés. Nehézségeink közepette állig tudunk fellellegezni. De talán sokszor el is túlozzuk ezt a fellelégzést. Nem sok idő múlva aztán rádöbbenünk arra, hogy még nagyobb lesz az a feladat, még nehezebb lesz az a szolgálat, amelyet el kell végeznünk. Rá kell döbbernünk népünknek, hogy nemcsak az Ige hirdetőjét fenyegeti a pogány bálványimádás, hanem minden atyánkfiaát.

Mi a teendő? - kérdezheted ezek után. Telítődjél meg te is Isten Igéjével és Szentlelkével, hogy eljuthass a Hóreb hegyéig. A Hóreb hegyének van egy másik elnevezése is: a Sinai hegye. A Sinai hegyről tudjuk, hogy

Isten itt adta ki a Tízparancsolatot. Amikor Jézus a Tízparancsolatot összefoglalta, ezt mondta: "Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből... Szeresd felebarátodat, mint magadat" (Mt 22,37-39). Más helyen a második tábla tanítását így értelmezte: "Amit akartok azért, hogy az emberek tiveletek cselekdjenek, mindazt ti is úgy cselekdjétek azokkal" (Mt 7,12).

A Hóreb, illetve a Sinai hegye az ószövetségi ember számára a kijelentés, a küldetés, a törvény kihirdetésének a helye. Az újszövetségi ember számára egy másik hegy a döntő. Ez a Golgota. Ez a kegyelem hegye. Ha mersz, ha tudsz igaz töredelemmel, a megjobbulás igaz vágyával, életed testi-lelki terhével itt megpihenni, ahogy Illés tette a pusztában, akkor feléd is hangzik Jézus Krisztus azon beszéde, melyet a kereszten mellette szenvedőnek mondott: "Velem leszel a paradicsomban" (Lk 23,43). Ámen.

• Visky János

Isten üzenete e világnak

Alapige: János 3,16-17

Bibliavetítés: Lukács 15,11-24

Az egész világra érvényes üzenet tüzetesebb megvizsgálása előtt tisztázzuk a címzett kilétét: mi ez a világ?

A gondolkodás története sokféle meghatározással szolgál. A legáltalánosabb emberi felfogást talán Tóth Árpád fogalmazza meg, amikor ezt a világot "gazdátlan úr"-nek nevezte. Ez annak a pesszimista életérzésnek a kifejezése, amely e világ beteg állapotának szemléléséből fakad. Ha ugyanis volná gazdája e világnak, akkor nem engedné meg mindazt a szenvedést, háborút, éhínséget, terrort és gyűlöletet, ami világunkat elrútítja és beteggké teszi. Ez a szokványos gondolkodásmódja annak a teremtménynek, aki a Teremtőt okolja a bukott ember elesett állapotáért.

Zelk Zoltán már egy lépéssel továbbmegy, amikor azt vallja: "Szélfúta levél a világ. / De sehol az ág? De ki az ág?" S ha a csillagászok adat-tárából kiemeljük azt, hogy a húszmilliárd fényév sugarú térben a csillag-rendszerek száma legalább százmilliárd s ezek egyike a mi tejútrendszerünk, amelyben ugyancsak százmilliárd égites kering, akkor még távolról sem tudtuk megnevezni azt, hogy voltaképpen mi is a világ.

Azonban a gondolkodó ember a világ állapotára nézve sokkal közelebbi meghatározást tud adni.

Petrarca szavaival élve beteg ez a világ, mely nélkülözi az orvost, miközben a mindenkire érvényes halál a küszöbön áll. Mennyivel inkább érvényes ez manapság, amikor a diagnózis felállítása is egyre szakszerűbben történik.

Egyik költői diagnózis szerint: "A Világból hiányzik a mi világunk, / - a Világból hiányzik valami" (Váci Mihály).

A helyzet ironiája azonban az, hogy az elidegenedés korának szívfacsaró árvaságában élő ember a diagnózis felállításánál többre nem képes. Nem ismeri a beteg világ meggyógyításának módját. De hogy is ismerhetné, hisz ő volt és marad a világ megbetegítője.

Az öskezdetben indult a veszteségek sorozata, amikor egy égbekiáltó merénylet történt a Szeretet ellen. A nagy merénylet belekotort életünkbe (Markó Béla), szédülta Isten és az ember meleg szeretetközösségét. Nem véletlenül jelenti a Diabolos név azt, hogy Szétdobáló. E merénylet nyomán a rablók dúlta fészekből kihullott fiókához lett hasonló az ember. Az ösfészektől távol esve, elszakadt az ember az ő társaitól is. Így lett

a teremtés koronája didergő lényé a szívtelen Mindenség k közepén. Didergése közben koldulja a szeretetet, az ismerős mondókat ujjva: "Szeretném, ha szeretnének" (Ady). Helyzete annál nevetségesebb, mert miközben ezt teszi, hasonlóan nincstelen társak veszik körül.

Ennek a világnak és benne a koldusok társaságának szól ez a régi és mégis a lehető legidősebb új üzenet: Isten szereti a világot! S hogy ez a szeretet soha ne legyen vádolható azzal, hogy csak elmélet, rögtön hozzáfűzi e nagyszerű hírhez azt is: Isten ad ennek a világnak és benne az embereknek egy felbecsülehetetlen értékű ajándékot.

Az igazi szeretet legfőbb ismertetőjegye ugyanis éppen az, hogy tud adni, Isten úgy szeret, hogy ad. De fordítva is igaz: úgy ad, hogy közben szereti a megajándékozottat. Mi gyakran úgy adunk, hogy közben semmi szeretetet nem érzünk a megajándékozott iránt. Ezért alázza meg az ilyen adomány a rászorulókat. Isten azonban úgy ad, hogy közben szeret, s ezzel nem alázza meg, hanem inkább felmagasztalja a megajándékozottat.

De mire van szüksége ennek a világnak s benne az embereknek? Vajon az ember is ugyanazt látja a legszükségesebbnek a maga számára, mint amit éppen Isten akar neki adni?

A materiális világ foglyának gondolata ugyanis a legfőbb hiánycikkek között ilyeneket sorol fel: kenyér, energia, egészség, béke, új gazdasági világrend és így tovább.

Isten már a próféták korában megígérte a beteg világ számára az egyetlen hatékony gyógyszert. A didergő mindenség számára az egyetlen megoldás ígérete így hangzott: "Adok nekik egy szívet" (Jer 32,39; Ez 11,19). Az Ézsaiásnál hangzó jövendölés - "Fiú adatik nekünk" (9,6) - teljesedik be alapigéinkben: "az ő egyszülött Fiát adta". Jézus Krisztus tehát e világ szíve. Szívre van a legnagyobb szüksége a világnak, mert szív nélkül nincs élet. Jézus Krisztus áramoltatja bele e rideg világba Isten szeretetenergiáját.

Hol van hát Isten szeretete? Miért nem talál rá sok ember? Mert nem ott keresi a szeretetet, ahol az megtalálható.

Az Ige testté lett mintájára mondhatjuk: A Szeretet testté lett. Azért lett testté, hogy ne maradjon csupán elmélet, elvont fogalom és szép szó. Testté lett, azaz érintésközelbe kerülhet vele az ember. Sőt Simeonként karjaiba veheti, magához ölelheti, s ami ennél is több: Máriaként magában hordozhatja, eggyé válhat vele.

Ez hiányzik a világból. Ezért nincs elég kenyér egyeseknek, míg másoknak túl sok van belőle. Ezért nincs béke a földön, ezért ömlik a vér, ezért nem jut elég gyógyszer oda, ahova fegyver annál több kerül. Az energiaváltság is csupán gyakorlati következménye a szeretet energiaváltságának. Az új világrend is csak az új Isten-ember kapcsolat gyümölcseként nyer egyedül valóságos esélyt.

Isten tudja, hogy az ember életfeltétele a szeretet, amely olyan, mint a víz vagy a levegő. Enélkül kiszárad a lélek, enélkül a gyűlölet és harag fojtogató légkörében fuldoklik az ember. E légkör megtisztulását csakis az ő szeretetének gazdag sugárözöne biztosíthatja. Nem töpreng azon, hogy megérdemli-e ezt az emberiség, ez a hálátlan világ. Szereti számitgatás nélkül, mert a szeretetet nem lehet lebeszélni arról, hogy szeressen. A valódi szeretet nem számítja fel a költségeket. Amelyik felszámítja, az önző érdekszeretet. Ez már nem melegít, nem éltet. Sajnos ilyenek van tele a világ. Ennek ellenében áll ott fix pontként Isten szeretete, hogy általa kimozdítottassék sarkaiból a bűn világa. Jézus Krisztus lesz az ág a "szélfúttá levél" számára, hogy legyen mibe belekapaszkodnia.

Szeretének sugárözöne az egész világot átfogja. Így jelentkezik a valódi szeretet újabb jellemvonásaként a határtalanság. Isten szeretetének nem állhatja útját semmilyen határ. Minden határ a bűn szüleménye, Sátán felépítménye. Ezért rombolja le Jézus Krisztus az ellenségeskedést. Bemereszkedik az ellenség területére, elmegy a szamaritánusokhoz is. Fegyvertelenül megy, de a szeretet erejével, a nemzeti gyűlölködésből is kigyógyító hatalmával. A gyakorlat által úgy teszi hitelessé az ellenség szeretetére vonatkozó tanítását.

S mert ilyen ez a szeretet, ezért van esélyünk arra, hogy hozzánk, Isten ellenségeihez is eljut. Áttöri keménységünk határát, leszereli ellenállásunkat, elveszi fegyvereinket. Így tesz bennünket a másik ember felebarátjává.

"Gyermek adatik nekünk" - ez végül is azt jelenti, hogy nem ítélőbíró, aki kárhoztat, noha ezt érdemelnénk. Az emberi igazságszolgáltatás is azt követelné: aki vétkezett, az bűnhődjék.

De Jézus nem kárhoztatni akarja a bűnbe merült világot, hanem meg akarja menteni. A fuldoklót nem kárhoztatja azért, mert elhagyta a szilárd partot, hanem bemegy érte, kimentí az áradatból, még ha közben ő maga bele is fullad e világ bűneinek árjába.

Halálos szeretet ez, mert "erős a szeretet, mint a halál". "Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért" (Jn 15,13).

Hisz-e ebben a halálba menő szeretetben, mely érted is adatott? Hiszed-e, hogy egyedül erre van szüksége ennek a didergő világnak s benne a lét árvaságában sorvadó embernek?

A hit az ember válasza erre a számítgatás nélkül önmagát ajándékozó, határtalan isteni szeretetre. Hogyan felelsz erre?

Ez attól függ, hogy engeded-e eldőlni az eddigi válaszfalat, engeded-e felszámolni a tőle elválasztó határokat? Gyökeret verhet-e léted talajában ő?

Ha igen, ez új erőforrást szabadít fel benned. Ez adja ajkadra azt a költői óhajt, mely a koldusból gazdaggá vált ember szava: "Én szeretni és adni akarok!" (Reményik). Persze a költő is előbb visszakéri az elvesztett szívét, mert ennek hiányában erre képtelen az ember. Aki ezt a szívét hit által megnyeri, az megtartatik. Noha eddig elvesztett volt, immár megtaláltatott, noha halott volt, immár feltámadott.

Így találta egymásra a szeretetét tékozló apa, vagyis Isten, és a tékozló fiú, vagyis az ember. Ez az örök élet földi előszobája. Ebbe léptek be a szeretet földi útjának nagyjai: Zákéustól kezdve Assisi Ferencen keresztül, Albert Schwitzeren át annyian és annyian.

A sor pedig akkor lesz teljes, ha abba belépsz te is! És én is! Ámen...

Mennybemenetel napjára

Borbáth Dániel

Az Úr együtt munkálkodott velük

Alapige: Márk 16,19-20

Bibliaalvasás: Apostolok Cselekedetei 1,6-14

Egy művészettörténész két évvel ezelőtt írt cikkében arról szól, milyen nehéz művészi feladat Jézus Krisztus mennybemenetelének ábrázolása. Az üdv-történetnek e szempontból még csak a feltámadás hasonló eseménye. Nemcsak azért nehéz a művész helyzete e témánál, mert a mai emberi tapasztalat és elképzelés nem ismer ilyen eseményt, hanem azért is, mert ennek a történetnek lényege az, hogy Istennek a földön való megjelenése, ami az ember számára érzékelhető, tudomásul vehető volt, most láthatatlanná vált. Krisztus mennybemeneteléről azt kell mondanunk, hogy az átmenetet, áttörést jelent a korlátozott időből az örökkévalóságba, a földi meghatározott területről Isten végtelen világába.

Az író azt mondja, így minden kísérlet, mely ábrázolni óhajtja Krisztus mennybemenetelét, az embert a maga tehetetlenségének érzésére ébreszti. A művész így eleitől kezdve zavarban van, mert emberieszközökkel kell kifejeznie azt, ami az emberi érzékeken felüli. Az író azonban megállapítja, hogy a művészek hívó istenfélelemmel mégis sikerül valamit megsejtenni a halhatatlanból. A néző számára megcsillogtatja azt, ami fölöttébb van annak, ami emberileg megfogható. Isten mindent fölülhaladó valósága isteni ajándék a művész számára, aki alázatosan térdet hajtva állhat Isten előtt, szemlélve csodáit.

I.

Akiknek prédikálni kell Krisztus mennybemeneteléről, azoknak ugyanez a helyzete, mint amit e művészettörténész leírt a festőművészekről. Jézus Krisztus életének olyan eseményéről kell beszélnünk, ami egészen rendkívüli. Valóban emberi tapasztalat erről ma nincs. Ha a mennybemenetelről prédikálunk, új távlatokban kell gondolkoznunk. Nemcsak az igehirdetőnek, hanem a prédikációt hallgató gyülekezetnek is valóban térdet hajtó alázatossággal kell az ilyen istentiszteletre készülnie, de elmondhatjuk, hogy amint vannak művészek, kiket Isten Szentlelke az utóbbi években is arra indított, hogy ábrázolják Krisztus mennybemenetelét, úgy nekünk is a Lélek által és segédelmével szabad, sőt kell hirdetnünk az arról szóló bibliai bizonyágtételt. Míg megvívjuk e hitbeli tusát, Isten éppen ezzel növeli a mi hitünket is. Az ilyen prédikáció után mi igehirdetők, de a hitben megerősödő gyülekezet is elmondhatja alapigénk első versére feleletül az apostoli hitvallás hívó mondatát: "harmadnapon feltámadta, felmène mennyekbe és ül az Atya Isten jobbján".

Vannak azonban a gyülekezetben többen, különösen a fiatalok közt, akik még nem élték át azt, amit a Krisztus mennybemenetelét ábrázoló művészek, de minden hívőnek is át kell élnie: nevezetesen Isten hatalmának és kegyelmének azt a korlátlan nagyságát, ami az Úr igazi istenségéről szóló bizonyosság. Ezeknek a lelkeknek különösen figyelniük kell a mennybemenetelről szóló bizonyágtételekre.

Ha Krisztus mennybemeneteléről készített képeket nézzük, megfigyelhetjük a távozó Krisztusra néző tanítványok tekintetében a nagy megdöbbenést.

Csodálkozva nézik azt, amit eddig nem láttak, amit felfogni és megragadni igazán nehéz. Valóban, nem csak a föld valósága, hanem a menny is. A magasság, a végtelen az, ami isteni. Ezekre kell határozottan figyelni nekünk is mint a mi világunk feletti valóságra. "Az Úr azért minekutána szólott vala, felviteték a mennybe és üle az Istennek jobbjára." Nemcsak ezt a térbeli irányt és világot kell észrevennünk, hanem a versben levő szenvedő igealakot is. Isten cselekszik: Felviteték! Ez az ige azt jelenti: fölvesz, fölemel, kézbe vesz. Jézus mennybemenetelét Isten vitte végbe azzal, hogy jobbjára vette, fölemelte megdicsőült Fiát, aki itt a földön elvégezte azt, amit reabízott.

Amint a Krisztus mennybemenetelét ábrázoló képeket nézem, e pár kezemhez jutott alkotás közül nem a Reformáció előtti híres erfurti kép ragadott meg legjobban. Bár sokat tanultam Koenbergk mester 1460-ból való ol-tárképét nézve, mégis reám annak az újabb művésznek a képe hatott mélyebben, aki nem az ötszáz évvel ezelőtti művészet stílusában glóriában ábrázolja Krisztust és a körülötte imára kulcsolt kezű tanítványokat, hanem mai emberekként festette le őket. Ezen az újabb képen Jézus Krisztus arca olyan, mint egy mai gondolkozó, művelt, felelős középkorú férfi arca. Tekintetét egészen uralja az a komolyság, mely a rendkívüli eseményen áthaladó ember élménye. De nemcsak ő éli át e megrendítő pillanatokat, hanem tanítványai is. Ezért olyan nagyon komoly a tanítványokra tekintő Krisztus arca és egész alakja, amint áldásra emelt kézzel távozik közülük. A tanítványok e modern képen olyanok, mint a mai gyülekezetünk tagjai. Péter a közepén teljes lendülettel nyújtja két karját a távozó Jézus után, s olyan, mintha egy a mostani templomi összejövetelünkön levő öregedő férfi tenné ezt. Arcán a sóvárgó ragaszkodás. Mintha meg akarná ragadni, s ezt fejezi ki arca: ne menj el, ne hagyj itt, maradj velünk! A mellette levő tanítvány imára kulcsolt kézzel s földre tekintő arccal más élményt fejez ki. A többiek közt látunk fiatal arcokat, kiknek tekintete szintén olyan, mint közöttünk sok ifjúé, kinek tekintete kifejezi azt, hogy mennyire érthetetlen, megfoghatatlan számukra az, ami most történik. Valljuk még őszintén, a mai ünneplő gyülekezetünk is ilyen lelkekből áll. Vannak Péterhez hasonlóak, akik megragadnák az Úr Jézust, hogy aki Galileában, Júdeában kézzelfoghatóan volt jelen; maradjon mindig úgy közöttünk. Sokan úgy érzik, szükséges hitük számára ez a megfogható, ez a megtapasztalható Úr. Mások a gyülekezetünkben olyanok, mint az összekulcsolt kezű, alázatosan földre tekintő tanítvány. Csak leborulni tudnak; csendben, de alázatos hittel fogadják a csodát. És sokan olyanok, kiknek lelke az ifjakéhoz hasonlít; kérdően néznek a mennybe menő Jézusra. Milyen sokan szeretnék e nap is jobban megérteni azt, hogy miért és hogyan ment Jézus a mennybe. Azt kívánják, hogy legyen értelmileg világosabb e történet. Zavartan figyelnek most is, várnak. Szeretnék többet tudni a mennybe távozóóról. Mit is jelent számunkra ma ez az esemény. Meg kell értenünk az ilyeneket is. Érzem, hogy a megértő szeretetben a hit bizonyágtételével milyen komolyan kell ma ezért prédikálni a mennybemenetelről.

II.

Alapigénk második verse mindnyájunkak szól, de különösen az előbb említetteknek.

Textusunk e következő modata ugyanis azt fejezi ki, hogy a Krisztus után néző tanítványok lelkében nem érthetetlen csodálkozás van csupán. Nem valami tétlenségbe vivő magatartás ez a csodálkozás.

Az első vers a Jézus Krisztusról szóló üzenet, ki az Atya jobbján ülő Messiás. A második vers a tanítványokról kezd beszélni, s így kezdődik: "Azok pedig kimenvén prédikálnak mindenütt." Nem kételkedtek, nem hitetlenkedtek, nem aggodalmaskodtak, nem tekintettek másfele, nem is panaszkodtak, hanem prédikálni kezdtek. Erre kell figyelni. Lehetséges a hitnek ez az útja, mely megérti, mit cselekszik az üdvösségünket munkáló Úr. Nem egyszerű módon, hanem valóban csodásan működve munkálja üdvünket, új életünket. Lukács evangéliuma még többet is mond a prédikáló tanítványokról. Azt ír-

ja, hogy elkezdték imádni Jézus Krisztust és örömmel mentek Jeruzsálembe. Ilyen az igazi mennybemenetelt ünneplő gyülekezet. Imádat, öröm, prédikáló biznyságtétel. Innen érthetjük meg, hogy nagyon sok egyházban az Úr mennybemenetelének ünnepe a misszió, a konfirmáció hete. Aki részt vett ilyen heteken a svájci reformátusoknál, lelkét áthatja az új élet öröme, a misszió felelőssége s készsége, de erős az údvbizonyosság is. A prédikáció ezenknél a tanítványoknál, de a mai misszionáriusoknál is örömből fakadó beszéd, mely teljes tűzzel, hittel, megragadó erővel szól. Nem az értelem boncolgatja, miként is lehetett, hanem a hit biztosít: megtörtént, de ez a történet új világ. Krisztus mennybemeneteléről visszajöveteléig valóban az ő királyságára tekintve, a prédikálás, az imádat korszakát éljük. Sokszor azért olyan szegény hitben, a biznyságtételben a gyülekezeti életünk, mert nem látjuk a Krisztus mennybemenetelével adott isteni nagy ajándékot, új életet, nagy lehetőségeket. A golgotai keresztséggyenétől az Atya jobbján ülés dicsőségéig - mekkora távlat! Ez Krisztus útja. Ezek Isten távlatai, tetteinek lehetőségei, ereje és szeretete. Ha a tanítványok ezt hitben nem ismerik fel s nem látják, nem lett volna prédikálás, misszió s nem lett volna keresztyén egyház.

Alapigénk azonban még többet mond s megérteti még jobban azt, amit eddig magyaráztunk. Az előbbi félmondat után következik a textusnak az a nagyon lényeges része, melyet e beszéd címéül is választottam. Ez a csúcsa az üzenetnek, az az evangéliumi igazság, melyet ha megért az egyház, igazán egyház lehet. Eltűnik ennek ismeretében az egyház sok nehézsége. E szavak úgy hangzanak Jézus Krisztusról: "Az Úr együtt munkálkodott velük."

Jézus Krisztus mennybemenetele után sincs távol tanítványaitól. Ez a hit erőt jelentő felismerése s naponkénti tapasztalata. Vannak, akik csak a karácsonynak, húsvétnek s pünkösdnek látják ilyen hitet erősítő ajándékot. Pedig ez az ünnepünk sem kisebb, sőt amazokkal egy magasságban álló. Velünk az Isten. Ez volt a karácsonyi evangélium, ez a nagypénteki s húsvéti örömhír, de ez a mennybemenetel ünnepének is az evangéliuma. Hitünk azért hit, azért lehet győztes hit, mert Jézus Krisztus itt és most valósággal jelen van az egyházban. Elmondhatjuk szavait, melyeket ígéretként mondott: "Ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük" (Mt 18,20). Megjelenik istentiszteletünkön. Nemcsak az ígértető szól, de Szentlelke által maga az Úr Jézus is. Együtt munkálkodik a mai pásztorokkal minden gyülekezetben. Igaz szó az, mit a missziói parancsával adott: "Én titeletek vagyok minden napon a világ végezetéig" (Mt 28,20).

Ezzel az igazi erős hittel szabad ünnepelnünk az Úr mennybemenetelét. Hinnünk szabad és hinnünk kell az ő valóságos jelenlétében. A hívó gyülekezet minden órában számolhat ezzel. De maga a hívó lélek is magányában, betegágyán, gyászában, búnei meredek útjaink, kísértések támadása órájában.

Ha Krisztus nem ment volna fel a mennybe, nem lenne megdicsőült feje az egyháznak. Akkor csak a galileai, jeruzsálemi gyülekezet vehette volna áldott segedelmét. Így azonban a föld kerekiségén az egész hívó nép vele lehet, kérheti segítségét, élhet e segedellel. Milyen igaz, mert valóra vált az, amit mennybemenetele előtt mondott tanítványainak: "És lesztek nékem tanúim mind Jeruzsálemben, mind Júdeában és Samáriában a föld végső határáig." Ezért beszélünk ma Jézus e szavai szerint ökumenéről. Ez azt jelenti, hogy az egész lakott föld az övé. Milyen öröm ma nekünk venni a világszövetségek kapcsolatain át a biznyságot, hogy Afrika, Ázsia, Oceánia s más földrészek prédikátorai, egyszerű hívó asszonyai, férfiai hitben tesznek Krisztusról biznyságot. Ábrázolják őt afrikai, indiai, koreai művésztükkkel, mint életük Urát. Milyen biznyság, hogy ahol elkezddött a misszió, velük munkálkodott, nem hagyta magukra, mert ha vértanúság útján is, de élnek a hívó Krisztust meleg szeretettel szerető új gyülekezetek. Milyen megszégyenítő volna az ő hitük az úgynevezett történelmi egyházakban élők számára.

Jézus Krisztus ez a valóságos jelenléte nem valami képzelt vallásos igazság. Nem valami erkölcsi érték és hitbeli tan jelenléte, hanem az élő, feltámadott Krisztus uralma és segedelve Igéje és Szentlelke által. Itt igazán idéznünk kell a Heidelbergi Kátének a Krisztus mennybemeneteléről szó-

lő kérdésekre adott nagyszerű feleleteit. A hitvallásunk legragyogóbb mondatai közé tartoznak ezek. Nem boncolgatja értelemmel, hanem a hit látásával mondja el, mi a gyakorlati haszna Krisztus mennybemenetelének. Egyik kérdés így hangzik: Mit használ nekünk Krisztusnak, a mi fejünknek ez a dicsősége? A felelet így hangzik: "Először azt, hogy Szentlelke által mibelénk, az ő tagjaiba mennyei ajándékokat áraszt. Másodszor, hogy minket az ő hatalmával minden ellenség ellen oltalmaz és megtart" (51). Ezt kell nekünk is hinnünk.

Ma az igehirdetőnek szabad jó reménységgel számolnia ezzel. A velünk együtt munkálkodó Krisztus az igehirdetés idején, az imádság óráján adja az igehirdetőnek s a hívő gyülekezetnek mennyei ajándékait. Gazdagon árasztja rá. Velünk munkálkodik most a falvak és városok gyülekezeteiben, midőn prédikálunk, imádkozunk. De így erősíti más földrészek szolgáit is istenisztületük óráin, amikor ajándékokat ad, Szentlelke ajándékait. Ha könyörgésünk gyenge, mint értünk könyörgő Főpapunk, az Atya színe előtt megigazítja azt. Ha prédikációnk bizonyosságtétele nem teljes, ő fogja a mi beszédünk alatt úgy szólni, mint az igazi Tanító, s a lelkek nem mennek el üresen. Ha hiányos a gyülekezet szeretetszolgálat, mint velünk munkálkodó meggyarapítja szeretetünk hatását és munkáit. Ha a bűn mint ellenségünk támad, megvédi, mint velünk munkálkodó Feje az egyháznak. Igéje, Lelke hatalom, erő és biztos segítség. Csak nézzünk reá, mint a mennybemenetelkor tanítványak.

III.

Milyen teljesen mondja ezt alapigénk utolsó szakasza: "Megerősítvén az Igét a jelek által, melyek követik vala." Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyvben egymás után olvasunk ilyen jeleket, melyek a tanítványok prédikálását követik. Péter prédikációja után hármezeren keresztkeltek meg. Hány hasonló gyülekezet alakult Európában is. Sánták, betegek gyógyultak meg, börtönajtok nyíltak meg, börtönök keresztkeltek meg háza népével. Mai prédikátoroknak, mai kereső gyülekezeti tagoknak milyen erőforrásul szolgálnak ezek. Milyen bizonyosság alapigénk igazságáról a kétezer éves egyháztörténelem! Krisztus nincs távol, nem valami elzárt mennyei dicsőségbe ment, hanem oda, ahonnan reánk árasztotta Szentlelkét, melyet megígért. Közli kegyelmi ajándékait, melyek az egyház szolgáit s tagjai új élettel töltik be.

A testté lett Krisztus, de a mennyekbe ment Úr maga is arról bizonyosság, hogy Isten nagy szeretete egybekapcsolta földünket a mennyekkel. A föld nem az emberé, hanem éppen a mennyekbe ment Krisztus által munkatere az isteni kegyelemnek, a megváltó szeretetnek.

Ma a tudomány a naprendszerek végtelen távolságát kutatja. A távolságokra tekintve fényévekben gondolkozunk. A megismert végtelen világban földünk kis porszem. Amint így a maga végtelenségében ismerjük meg világunkat, láthatjuk igazán alkotójának felséges, csodálatos úr voltát. Az Apostoli Hitvallás közel kétezer éves szövegét nem így fogalmazták meg: felméne a mennybe, hanem így: felméne mennyekbe. Ez a többes szám mutatja az Úr Isten és a jobbán élő Krisztus dicsőségét. És mégis, ha találkozni kívánunk velük, nem kellene fényévek, hanem pillanatok alatt megtapasztalhatja a hívő lélek áldó jelenlétüket. Segedelmével velünk az Atya, a Fiú, s a Szentlelek. Így is ígérte az Úr még Ézsaiás által: "Magasságban és szentségben lakozom, de a megrontottal és az alázasos szívűvel is." Ha felszáll alázasos, hívő imánk, megtapasztaljuk mindjárt kegyelmét. Velünk munkálkodik Jézus Krisztus és Szentlelek. De nemcsak itt, hanem amint ígérte, a föld végső határáig mindenki. A mennybemenetel jeleit, megtapasztalt igazságait látva, valljuk hitvallásunkat: "Istensége és felséges volta, kegyelme és Szentlelke szerint soha sincs távol tőlünk."

A prédikáció befejezésével vissza szeretnék térni ahhoz, amit a bevezetésben művészettörténeti vonatkozásban mondtam Jézus mennybemeneteléről. Idéztem az író ama megállapítását, hogy Jézus Krisztus mennybemenetelének ábrázolása azért különösen nehéz a művészek számára, mert ennek

az eseménynek lényeges vonása az, hogy Istennek a földön való megjelenése, ami az ember számára érzékelhető volt, láthatatlanná lett. A testté lett Ige nem látható testi szemmel. Alapigénk második felének magyarázata után, a versek megértésekor úgy látjuk, sokkal gazdagabban, sokkal inkább meg tapasztalhatóan van jelen a velünk együtt munkálkodó Úr, a szolgáló, segítő Megváltónk. Ezért amint egyre jobban megértjük textusunk üzenetét, akként lesz egyre nagyobb erősség számunkra a mennybemenetel hite és prédikálása.

S itt kell visszatérnünk arra az ötszáz éves erfurti képre, melyről szintén szóltam. E régi festő az általam részletesebben ismertetett modern képpel ellentétben ezen az oltárképen Krisztus arcát is, de a körülötte levőket is nagy békeességben és örömben ábrázolja. A megnyugvás és célhozjutottság békéje van az arcukon. Mária arcán kifejezte a nagy művész azt a kettősséget, melyet mint anya érzett abban a pillanatban: Fia iránti mély ragaszkodása és a diadalérzet sugárzik mosolygó arcán. Igazi béke árad tekintetéből. Fia osztályrésze a menny dicsősége. Valóban Isten Fia ő. A másik Mária arca is örvendező. Péter tekintetében a megdöbbenő csodálkozás, de mégis az öröm sugárzik belőle. A többi tanítványok arcán is derű, imádat, áhitat és béke.

Íme, ilyen a mennybemenetelt ünneplő igazi gyülekezet. Ezért ilyen drága Koenbergk mester művészi képe. A mai gyülekezet joga és lehetősége is ez: áhitatos és reménységes, diadalmas és boldog feltekintés az anyaszentegyház fejére, a mindeneken diadalmaskodó Krisztusra. Ezért van szívünkben nyugalom e napon. Ezért tölt el a bizonyágtétel, a reménység és a misszó öröme. Mikor a modern képről beszéltem, azt mondtam, hogy az a mai emberek lelkületét, a mai gyülekezetet kereső, komoly figyelő lelkeket mutatja.

Má a mennybemenetelt ünnepelni két dolgot jelent. Azt, amit alapigénk-ből is tanultunk. A velünk együtt munkálkodó Urunkat ismerve, a mi lelkünkben is az a béke uralkodjék, az az öröm töltse el, amit az erfurti mester úgy megértett és kifejezett. De a sok áldást adó mennyi Ur ismeretében és közösségben ünneplésünk, keresztyén életünk nem tétlen boldogság, hanem a jelenlevő Urunkhoz, szolgálata miatt a gyülekezetekben, a készségükre prédikálásra, a szeretetszolgálatra az egész lakott földön. Ámen.

Molnár János

Mennybemenetelre

Alapige: 1Királyok 8,22-28

Bibliaalvasás: Zsidókhöz 4,14-5,10

A felolvasott textus egy rész Salamon király templomszentelési imádságából. Amit Isten megtiltott az apának, azt megengedte az fiúnak. Már Dávid foglalkozott a templómépítés tervével, de Isten Salamonra bízta ezt a munkát. Ő építette fel Jeruzsálemben az első templomot, az első házat Izrael Istene nevének. És most a templomszentelési ünnepélyen az építő királyt az oltár előtt látjuk. Szemben áll a gyülekezettel, karjait széttárva az ég felé emeli, és imádkozik az élő Istenhez.

Az oltár előtti állás az Úr színe előtt való állást jelenti. A felemelt és széttárt kar pedig mindig kérdést és főleg imádatot fejez ki. Csodálatos képpen mondja el mindezt a 143. zsoltár írója: Feléd terjesztetem kezeimet, lelkem, mint szomjú föld, úgy eped utánad. A kezeit felemelő Salamon is a maga hódolatát, imádatát és magasztalását mondja el, mindazért, amit a múltban Isten ígért és beteljesített. Ebbe a doxologikus hangvétellő imádságba

beléfüzi a maga személyes kéréseit is, amelyekben a jövőndőt teszi oltárra, s így helyezi Isten gondviselő és szerető kezébe.

Most vizsgáljuk meg, hogy miről szól közelebbről Salamon templomszentelési imádsága, s hogyan kapcsolódik ez az imádság Jézus mennybemenetelének napjához, hisz első hallásra inkább adventhez vagy karácsonyhoz kapcsolnánk ezt a textust, mivel a Nátán próféta ígéretei és a Dávid-tradíció összefüggésében kézenfekvő az a gondolat, hogy itt a Dávid királyi házának állandóságáról, továbbá arról az örök királyról van szó, aki az eljövendő Messiásként fog uralkodni az egész Izrael fölött.

Az imádság mondanivalóját és a mondanivaló "áldozócsüörtököi" kapcsolatát a következő három témakörbe csoportosíthatjuk:

1. Isten lakóhelye
2. Isten uralma
3. Isten megszólíthatósága

1. Szóljunk először Isten lakóhelyéről.

Függetlenül attól, hogy milyen korban él az ember és milyen világképben gondolkodik, felmerül az a kérdés, hogy hol lakik Isten. Az ótestamentumi ember is feltette ezt a kérdést. A kortárs népek rá tudtak mutatni a templomra, s elmondhatták: Ez az Isten lakóhelye! A templomban pedig rámutattak a bálványképekre, a szobrokra vagy más ábrázolásra: Íme a mi istenünk! Az egyik híres európai csillagász vizsgálatai során a következőket állapította meg: Látszóvénemmel bejártam az egész világmindenséget (univerzumot), és sehol sem láttam meg az Istent. Míg a pogány meg tudta mutatni a maga istenét, addig a keresztyén ember, ha felteszik neki a kérdést, akkor erre azt válaszolja, hogy Isten a mennyekben lakozik, akkor ezt a választ megsemmisíteni látszik a csillagász említett kijelentése. Hol lakik tehát Isten, aki nem lakik kézzel csinált házakban, mint a pogányok istenei, hol lakik Isten, akit nem fedeznek fel a csillagászok a világűrben, s akivel még egy űrhajós sem találkozott, bármennyire behatolt is a mindenség, eddig fel nem tárt titkaiba? Ezeket a kérdéseket "áldozócsüörtökön" így is megfogalmazhatjuk: Hol van Jézus Krisztus, akiről azt mondja az írás, hogy tanítványainak szeme láttára emelkedett fel az égbe, s azt mondja a mi hitvallásunk, hogy "ül az Atya jobbán, s onnan leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat!"

A kérdés megválaszolásában Salamon imádságát kell figyelembe vennünk. Ez a válasz nemcsak Salamon, hanem az egész ótestamentumi nép megtapasztalásából fakad, abból a történelemhez kötött és a történelemben igazolt valóságból következik, hogy Isten szövetséget és irgalmasságot megtartó Isten azokkal szemben, akik igaz szívvel járnak előtte. Ehhez az Istenhez nincs hasonló Isten sem ott fenn az égen, sem itt alant a földön. Ezt a gondolatot máshol így fejezi ki az írás: "Kicsoda az istenek között olyan, mint te; Uram? Kicsoda olyan, mint te, szentséggel dicső, félelemmel dicsérendő és oszdatevő" (2Móz 15,11). Az Úr Isten fent a mennyben és alant a földön, és nincsen több (5Móz 4,39).

De Salamon és a Szentírásban megszólaló többi hitvalló biztosan tudja, hogy Istenen kívül nincs más Isten. A tanítványok és az apostolok arról tesznek bizonyosságot, hogy nincs más név, csak a Jézus neve, melyben megtartatunk, és amely felette áll minden más névnek. Akár az ókori háromdimenziós világképben, akár a mai modern világkép koordinátái szerint gondolkodunk, a válasz egyértelmű: ez az egyedüli Isten mindenhol jelen van. A Máté evangéliumból pedig kiegészül ez a kép: Mindenkor jelen van. Tehát mindenkor és mindenhol. Az az Isten, aki nem lakozik kézzel csinált templomokban; az a Jézus Krisztus, aki feltámadás után testileg csak negyven napig érintkezett egyháza népével, s akit felhő takart el a mennybemenetel napján, mindenkor és mindenhol jelen van. A 23. zsoltár írja így mondja el ezt: Még a halál árnyékának völgyében is velem van. Ézsaiásnál pedig így olvassuk: Teljes mind a széles föld az ő dicsőségével.

Keresztyén életünkben nem azzal kezdődnek a problémák, hogy Jézus nincs velünk, amint az ígérte, hanem azzal kezdődnek a kérdések, hogy ez a világ egy Istentől elhagyott világ, ott, hogy nekünk nincs szemünk meglátni

ezt az Istent, mert a mi életünk látcsöve vak az ő felfedezésére. Fülünk süket szavainak meghallására és kemény szívünk fásult simogatásának megérzésére. Ezt így is mondhatjuk: Az az Isten, aki mindenkor és mindenhol jelen van; az a Jézus, aki Igéje és Szentlelke által itt van közöttünk; nem mindenki számára nyilvánvaló. Ezért a nem nyilvánvalóságért, a jelenlétnek ezért a nem látásáért, nem hallásáért és nem érzéséért van annyi idegés, nyugtalan és kétségbeesett ember. Ezért olyan szétszórott és pásztor nélküli a nyáj. Ezért olyan széteső hitéletünk és egész egyháziasságunk.

2. Isten uralma

Sámuel koráig szinte egyértelmű volt Izraelben, hogy Isten az Úr és a Király. A letelepedett nép azonban királyt akart választani maga fölé, s erre kéri fel Sámuel prófétát. Ezt a királyságot Isten így minősíti 1Sám 8,7-ben: engem utáltak meg, hogy ne uralkodjam felettük. De Dávid és házának királysága egészen más színben áll előttünk. A 2. zsoltárban egymás mellett látjuk Istent és a királyt, az Urat és az ő felkentjét! A 6. vers pedig ezt mondja erről az egymásmellettiségről: én kentem fel az én királyomat a Sionon, az én szent hegyemen. Mindez pedig a nátháni ígéretek összefüggésében azt jelenti: Isten megerősíti a felkent királyságát, s a felkent házat épít neki. 2Sám 7,13-14-ben így olvassuk ezt: házat fog építeni az én nevemnek, és megerősíti az ő királyságának trónját mindörökké. Én leszek neki Atyja, és ő lesz nekem fiam!

Salamon a templomszentelési imában ennek a királyságnak az állandóságáért imádkozik. Amint a jeruzsálemi királyi palota a templom jobb oldala felől épült, úgy a felkent is mindig Isten jobbján ül, hogy általa megvalósuljon ezen a földön az Isten szerinti világrend. De Salamon a királyi ház állandóságának kérésékor azt is tudja, hogy ennek feltétele van: Ez a feltétel a felkent Isten iránti engedelmissége. S most lapozzunk előre a történelemben, s kérdezzük meg: Tudtak-e a dávidi utódok ebben az engedelmisségben élni, így szolgálni és így uralkodni? A válasz minden történelmi esemény részletezése nélkül egyértelműen: NEM. Ebben az engedetlenségben van minden felkent király uralkodásának tragédiája. Vajon semmissé vált Isten minden ezzel kapcsolatos ígérete és beszéde? A kérdést "áldozósütőtők" fényében kell megvizsgálnunk és megválaszolni. Amit Isten Dávidnak ígért, amiért Salamon itt könyörög, azt Isten Jézus Krisztusban teljesítette be, tette egyetemes értékűvé. Miért? A választ Filippi 2,8-11-ben találjuk meg: ő megalázta magát, engedelmes lévén haláláig, mégpedig a keresztfának haláláig. Annak okáért az Isten is felmagasztalta őt, és ajándékozta neki oly nevet, amely minden név felett való.

Ez pedig a mennybemenetelkor valósult meg. Az a Jézus, akinek földi életében szinte korlátolt hatalma volt, hisz ő maga mondta: nem küldtettem csak Izrael eltévedt juhaihoz a feltámadása után az Atya jobbára, és átveszi a hatalmat mennyen és földön. Mit jelent ez? Mit jelent az Atya jobbán való ülés szimbolikus kifejezése? Hadd idézzük Van Ruler holland theologust: A megdicsőült közbenjáró részt vesz a világ Isten által való kormányzásában. Ezt így mondhatjuk: Isten a világot a megdicsőült közbenjáró által kormányozza. Isten uralmának jellege a Krisztus-uralom jellegét viseli. Isten a világot Krisztus módja szerint kormányozza. Isten uralmának magasfeszültsége keresztülmegy a Krisztus közbenjárásának transzformátorán, és így lesz a bűnös világ számára a rend és a biztonság fényt és meleget sugárzó áramává.

Amikor mindezt halljuk, amikor felidézzük Jézusnak az ő országával és uralmával kapcsolatos mondásait, amikor mindennapi életünket s ennek a világnak a menetét nézzük, önkéntelenül is ajkunkra kívánczik az a megállapítás, hogy mi nem értjük Krisztusnak ezt az uralmát, pontosabban a világ menetében, annak sok-sok nyomorúságában nem látjuk az ő kormányzásának a jeleit, a Krisztus-uralom jelenlétét. Amikor hétköznapi életünk valóságában mindezt fájdalmasan emlegetjük, akkor nézzük meg, hogy mit tanít a Heidelbergi Káté 51. kérdése ezzel kapcsolatban. Mit használ nekünk Krisztusnak, a mi fejünknek ez a dicsősége. Először azt, hogy Szentlelke által mibélénk, az ő tagjaiba-mennyei ajándékot áraszt. Másodszor, hogy minket az ő

hatalmával minden ellenség ellen védelmez és megtart. Kálvin a Róm 14,17-re hivatkozva ezt írja az Institúcióban: Isten országa igazság, béke és a Szentlélekben való öröm. Ebből tanuljuk meg röviden, hogy Krisztus országlásának mi a haszna számunkra. Mivel Krisztus országa nem földi, testi ország, mely romlásnak van alávetve, hanem lelki ország, ezért türelemmel hordozhatjuk és hordozzuk, mindekor megelégedve azzal az egy vigasztalással, hogy minket Jézus, a mi királyunk soha el nem hagy; hogy nyomorúságaink között segítségünkre jön, míg végre küzdelmünket befejezvé, diadalra vezet bennünket. Az Úr Jézus kormányzásának módja az, hogy közli velünk mindazt, amit az Atyától vett. Azért felöltöztet és felfegyverez minket hatalmával, felékesít tisztességgel és dicsőséggel, meggazdagít javaival és megerősít bizalommal is, hogy rettegés nélkül harcoljunk az ördöggel, a bűnnel és a halállal. Végül, hogy igazságba öltöztetve bátran legyőzzük e világ minden hatalmát, és miként ő minket ajándékaival bőven eláraszt, úgy mi is gyümölcsöt teremjünk az ő dicsőségére. És most kérdezzük meg csendesen magunktól: tudunk-e ilyen gyümölcstermő élettel Jézus országának állampolgárai lenni?

3. Isten megszólíthatósága

Textusunk e harmadik témacsoportja a SZENT HELY kérdéséhez kapcsolódik. Isten, aki mindenkor és mindenhol jelenvaló, akiről ApCsel 17,28 azt mondja, hogy őbenne élünk, mozgunk és vagyunk az az Isten az Ótestamentum bizonyossága szerint szabad akaratából mindig kiválasztott magának egy-egy helyet, ahova nevét helyezte, ahol nevében úgy jelen van, hogy e név által megszólítható volt. Tulajdonképpen erről van szó textusunk 28. versében, amikor Salamon az imádságában kérése és hálája meghallgatását kéri.

Az az Isten, akihez nincs hasonló, az az Isten, akinek dicsőségével teljes az egész Föld, aki a láthatót és a láthatatlant teremtette, aki Úr és Király mindenek felett, nevét behelyezi ebbe a világba. Ennek a névnek templomot emel, s ebben a templomban jelen van. Igen, mondhatjuk így is: hozzáférhetővé válik az ember számára.

De hol van ez a név, hol van ez a templom, ahol az Isten az én számomra is hozzáférhető? Ahol elmondhatom neki mindazt, ami bánt, ami fáj, vagy éppen azt, ami a legjobb kedvre derít? Garizim vagy Sion? Béthel vagy Jeruzsálem? Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan mondja Jézus a számariai asszonynak: Asszony, hidd el nekem, hogy eljön az az óra, amikor sem nem ezen a hegyen, sem nem Jeruzsálemben imádjátok az Atyát (Jn 4,21). Az a hely, az a templom, ahova Isten az ő nevét helyezte, ezt a nevet viseli: Jézus - Immanuel - velünk az Isten. Egyedül Jézusban válik az Atya megszólíthatóvá az én számomra, abban a Jézusban, aki Heidelbergi Káténk 47. kérdése szerint: emberi természete szerint nincs többé a földön, de istensége, felséges volta, kegyelme és Szentlelke szerint soha sincs távol tőlünk.

Jézus nemcsak királyi szolgálatot végez a mennyben, hanem papi szolgálatot is. Ő királyi létére neghajol érettünk az Atya előtt, és közbenjáróként imádkozik érted.

Keressd fel azért naponként ezt az egyetlen királyt és ezt az örökkévaló főpapot, aki eljön egyszer a felhőkön az ő angyalainak kíséretében, hogy az anyaszentegyházat és benne minket mint felékesített menyasszonyt átvigyen az ő örök dicsőségébe. Ámen.

Pünkösdi prédikációk

Csiha Kálmán

Nikodémus

Alapige: János 3,1-9

Bibliaalvasás: Apostolok Cselekedetei:
2,1-17; 36-41

Nikodémus éjjel ment Jézushoz. Ki tudja, mennyi harc dúlt a szívében, amíg kiszaladt a farizeusok, írástudók közösségéből. Ki tudja, mennyit hánykolódott a lelkében, míg végre megérett benne az az elhatározás, hogy neki ott van a helye Jézus mellett; míg végre úgy érezte, hogy oda kell vinnie életét; amíg belátta, hogy vele kell beszélnie. És ha éjjel érett meg rá a lelke, hát akkor éjszaka indult el Jézus felé.

Amikor megéri a lelke, akkor indulnod kell; akkor ne várj másnapig, akkor ne halogasd sokáig. Amikor a Szentlélek Úr Isten nyitogatja a lelkedet, akkor indulnod kell. Milyen jó, hogy éjszaka is lehet Jézushoz menni. Jézusnak mindig van fogadóórája számadra. Akik megjárták az élet egy jelentős szakaszát, azok tudják már, hogy vannak olyan áldott éjszakák, amikor fel tudjuk keresni a mi Urunkat. Lehet, hogy kórházban volt valamikor egy ilyen áldott és nehéz, de mégis boldog éjszakád, amikor úgy tudtál imádkozni, mint azelőtt soha. Lehet, a gyermeked betegágyánál volt egyszer egy ilyen éjszakád, amikor be tudtál Jézushoz kopogtatni és úgy tudtál imádkozni, mint addig soha. Jézus megáldja a legsötétebb éjszakákat is, és sokszor a legsötétebb éjszakák lesznek a legfényesebbek és legragyogóbbak, legáldottabbak és legboldogabbak. Ilyenkor megéri bennünk a lelkünk és be tudunk kopogtatni a mi Urunkhoz.

Nikodémus nem várt másnapig, akkor ment, amikor mennie kellett.

Nem lehet tudni, hogy Nikodémus miért éppen akkor ment. Lehet, hogy szégyellte a tettét a többi írástudó előtt. Jött, ahogy tudott; jött, ahogy hajtotta szíve. De eljött, de megérkezett Jézushoz.

Gyere te is, amikor tudsz! Vár a te Jézusod!

Ma is úgy jöttél, hogy valami nyitogatta a szívedet, valami érlelődött benned. Valaki azt mondta ott belül: Nekem találkoznom kell az én Urammal. És megnyílt a szíved, és megnyílt az ajtód, és megnyílt a templom ajtaja, és bekopogtál hozzá úgy, mint Nikodémus egykor.

Nikodémus szép ünnepi beszédre készült. Így kezdte a Jézussal folytatott beszédét: "Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul, mert senki sem teheti e jeleket, amelyeket te teszel, hanem az Isten van vele." Nikodémus úgy gondolta, hogy kedvesen megdicséri Jézust és aztán elkezdődik közöttük egy szép ünnepi beszélgetés. De valami más történt. Jézus megszakítja Nikodémus áradozását. Szinte nem is válaszol rá, hanem valami sokkal fontosabbról kezd beszélni, ezt mondja: "Ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát." Mintha azt mondaná: baj van nálad, Nikodémus. Nem az a fontos, hogy te mit tartasz rólam, nem azt akarom, hogy halljam dicsérő szavaidat. Mászt akarok én kapni tőled, Nikodémus: a te bűnbánó és újjászületett szívedet akarom.

E pünkösdi reggelén te hogy jöttél a templomba?

Lehet, hogy éppen úgy, mint egykor Nikodémus ment Jézushoz. Jössz hálával és elismeréssel a szívedben. És amikor bekopogtál, úgy érezted, hogy most szép ünnepi hangulat fog körülvenni és az Igében megdicsér most téged mennyi urad. Ehelyett most valami furcsa választ hallunk, ehelyett azt hall-

juk: "Bizony, bizony, mondom néked, ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát." Ebben a mondatban számunkra is el van rejtve: baj van nálad, Nikodémus. Valami elromlott, jó Nikodémus! Ott a szíved tájkán sok minden lerakódott. Sok minden tönkrement. Sok minen megszükkült. Sok minden meghalt. Baj van otthon, baj van nálad, Nikodémus! Újonnan kell születned. Isteni erőket kell kapnod, ki kell hogy cserélődjék a szíved. Nem elég a pünkösd ünnepi hangulata, nem elég egy istentisztelet elröppenő áhítata. Nem erre van neked szükségem, Nikodémus - mondja Jézus -, hanem a te bűnbánó szívedre, a te megváltozott életedre, amit jó lesz, ha kezembe teszel! Te jól tudod, Nikodémus: nem neked van erre szükségem, hanem neked van erre szükséged!

Ki merné elmondani közülünk, hogy nincs baj nála, hogy nincs baj otthonában. Sok baj van. Sokszor egészségileg, sokszor anyagilag, de baj van legtöbbször a lelkek mélyén. Baj van a szeretettel. Ki merné közülünk elmondani, hogy a családjából senki sem hullott ki, hogy a családjában mindenki hisz Istenben, hogy mindenki szeretetben él, hogy mindenkinek tiszta a szíve, hogy otthon soha meg nem bántja egyik a másikat? Ki merné most felemelt fejjel azt mondani Istennek: Uram, az én rokonságomban és az én életemben nincs semmi baj?

Pünkösd ünnepén azért gyűjt magához Jézus, mert azt akarja, hogy miként Nikodémusnak igazi pünkösdje lett, nekünk is igazi pünkösdünk legyen. "Nem láthatja senki sem Isten országát, aki nem születik újból." Nikodémus erre fázatlan, csüggedten felel. Úgy felel, ahogy egy életből kiábrándult öregedő lelkű ember felelhet: "Mi módon születhetik az ember, ha vén?"

Talán úgy gondolnánk, hogy Nikodémus nem érti Jézus szavát: Talán úgy gondolhatnánk, hogy Nikodémus azt hiszi, hogy neki testileg kell újjászületnie. Pedig lehet, hogy értette Nikodémus, de a példás tanításra példás szóval felelt: "Mi módon születhetik az ember, ha vén?" Mintha azt mondta volna: Uram, én már úgy belefáradtam az életbe, én már annyit csalódtam, drága Mestérem, s te most azt akarod, hogy felejtsek el minden csalódást s tudjak szeretni megint mindenkit újra, hisz annyiszor a szívemre léptek, annyiszor kigúnyoltak, annyiszor félretaszítottak, hisz annyiszor csalódtam másban és magamban is. Annyiszor megbocsátottam és kigúnyoltak, annyiszor kicaégtak és visszaéltek jószágommal. Elfásult a lelkem, Jézusom! Mi módon születhetik újjá az ember, ha vén? Nincs nekem már ehhez erőm. Hagyj meg engem öregnek és fáradtnak, összetörtnek és önzőnek. Én pihenni akarok nálad, Jézusom. Ne bolygasd az én életemet!

Lehet, hogy te is így szólsz: nem sikerül ez már nekem. Nem tudom én már megváltoztatni otthon az életet, sem a mások szívét, sem a magam szívét, Istenem! Mi már úgy fogunk élni ezután is, hogy belemarunk egymásba, hogy rálépünk egymás szívére, hogy nem értjük meg egymást. Sem a munkahelyen, sem az otthonunkban, sem az egyházunkban.

De Jézus felel Nikodémusnak, és felel nekünk is. És így szól: Bizony, bizony mondom néked, ha valaki születik víztől és lélektől, nem mehet be az Isten országába. Ami testtől született, test az, ami lélektől született, lélek az."

Jézus egy határozott vonást húz a Nikodémus életébe, amivel kétfelé osztja az életét. Nézd, Nikodémus, erről van a régi élet és az örök halál, arról van az újjászületés és az örök élet. Válassz, Nikodémus!

Jézus meghúzza ezt a vonalat a te életedben is, és nekünk választanunk kell. De Jézus ehhez a választáshoz neked egy drága ígéretet ad: "Ne csodáld, hogy azt mondám néked, szükség néktek újonnan születnetek. A szél fú, ahová akar és annak zúgását hallod, de nem tudod, honnan jön és hová megy: így van mindenki, aki lélektől született."

Jézus Nikodémus választásának pillanatában a Szentlélek ajándékának csodálatos ígéretét adja. Nem a magad erejéből történik ez meg, Nikodémus. Felülről nyersz segítséget. Te csak kérd. Te csak imádkozz! Te csak tedd oda a szívedet és életedet az ő kezébe. És akkor úgy jön majd, mint a szél, mint a tisztító vihar. Ki tudná megállítani a szelet? Ki tudná megállítani a vihart? Talán a folyókat megállítják hatalmas gátakkal. Talán az energiákat lehet egy irányba katalizálni, de a szelet ki tudná megállítani? Amikor

Isten akarja, akkor végigzúg a hegyeken, völgyeken, és ha Isten úgy akarja, akkor tölgyeket csavar ki tövestől. Ilyen a Szentlélek is. Nem lehet megállítani. Ezt a feltartóztathatatlan erőt adja neked Isten! Ha kezébe mered tenni az életedet.

Valahogy olyan ez, mint ahogy régen, a vitorlás hajók korában hajóztak. Csak úgy lehetett a tenger egyik partjáról átjutni a másikra, hogy kifeszítették a vitorlákat és várták a szelet. Mikor a szél megérkezett, dagadni kezdtek a vászonvitorlák, és elindult és repült a hajó az új kikötő felé, ameddig fújt a szél. Isten adott neked is ilyen drága vitorlákat. Velünk készítetteti ezeket. A Szentírás is egy ilyen becses vitorla, rajta keresztül fúj az Úr Isten szele. Drága vitorláid vannak. Ilyen az imádság perce is, amit a Szentlélek szelében terjeszthetsz Isten elé. Az Anyaszentegyház is ilyen fontos vitorla, melyet magával ragad a Szentlélek szele. Ezen keresztül tud a Szentlélek magával ragadni és ezáltal tud téged új partok felé röptetni.

Te készíted-e a vitorlákat? Kifeszítetted-e és várod-e? Jöjj, megváltó Szentlélek Isten! Vigyél engem is új partok felé. Vigyél a gyűlöletből a szeretetbe, a kétségbeesésből a reménységbe, a gondból a boldogságba, az Isten nélküli életből az Úr Isten kikötői felé. Te készíttetted-e a vitorlát? Aki készíti, annak a hajóját repíti az Isten. Csak vigyázz, hogy merre kormányozz!

Olvastam, hogy az Atlanti-óceán egyes részein vannak olyan szélszegény szigetek, ahova ha betéved véletlenül egy-egy vitorlás hajó, egy fél évig sem tud mozdulni, mert nincsen szél s ott pusztulnak éhen az emberek. Az életben is vannak ilyen szélszegény szigetek, ilyen Szentlélek nélküli szigetek. Ezek az élet gyűlölködő, önző, Isten nélküli szigetei. Vigyázz, hogy merre kormányozod a hajódat. Nehogy ott maradj valahol szél nélkül, lélek nélkül mindaddig, amíg éhen nem pusztul a lelked! Isten azt ígéri, hogy azoknak, akik rá hallgatnak, azoknak adja ezt a szelet. Azt a szelet, amiről nem lehet tudni, hogy honnan jön és hová megy. De érzi az ember bent a lelke mélyén, hogy zúg ez az áldott szél.

A történelemben hányszor zúgott ez a szél! Amikor feltámadása után Jézus belépett a csodálkozó tanítványokhoz, és így köszönt nekik: "Békesség néktek." Majd megmutatta a kezén és az oldalán a sebeit. Ekkor rájuk lehelt és azt mondta: "Vegyetek Szentlelket." Ez a csendes lehelet a csendes pünkösöd.

De pünkösöd ünnepén, az első pünkösökor sebesen zúgó szélnek zendülése támadt, és hozta a kettős tüzes nyelveket. Ekkor háromezren keresztkeltek meg a Jézus nevében. És zúgott a szél, és kétezer év óta zúg feltartóztathatatlanul. Ez a szél zúgott az apostolok szívében, amikor bejárták a fél világot. Ez a szél zúgott a római birodalomban mindaddig, amíg a keresztyénülődöző római állam keresztyénné vált. Ez a szél zúgott a reformátorok szívében. Ez áradt ki a te szívedre is, amikor imádkozni tanított édesanyád. Ez a szél sodorja össze ide a templomba az embereket. Téged is, engem is, hogy elválaszthatatlanul együtt legyünk Istennel és egymással, hogy bennünket is megmentsen az ő kegyelme gazdagságából.

Amikor Jézus elmondja Nikodémusnak ennek a szélnek az ígérését, akkor Nikodémus csodálkozva válaszol: "Mi módon lehetnek ezek?" Jézus ezen még jobban csodálkozik. Odafordul Nikodémushoz, és azt mondja neki: "Te Izráel tanítója vagy és nem tudod ezeket?" A te szíveden soha nem fújt át a Szentlélek szele, Nikodémus? Hát miként vállaltad akkor, hogy Izráel tanítója légy? Te soha nem kérted ezt a szelet az életedbe, Nikodémus? Te a magad fáradságával éltél, a magad öregségével panaszkodtál, a magad bánatával keseregteél? Hogy mertél Izráel tanítója lenni, Nikodémus? Hisz ha vak vezet világtalant, mind a ketten gödörbe esnek!

Vajon Jézus csodálkozik-e rajtad?

Te is Izráel tanítója vagy. A lelkipásztorok is a lelki Izráel tanítói, de lelki tanító otthon mindenik édesapa és édesanya. Te is azt mondd Jézusnak, hogy mi módon lehetnek ezek?

Jézus csodálkozik rajtad és mondja: És te mertél gyermeket nevelni, és nem kérted sosem, hogy ez a szent szél fújjon át a szíveden, hogy utat tudjál

mutatni a gyermekednek? És te mertél barátoknak tanácsot adni, anélkül hogy a szívedet felmelegítette volna Isten megváltó és megtartó szele? Hát miként lehet ez, Nikodémus?

Milyen jó, hogy már nem kérdezel, hanem így ujjonghatsz: Köszönöm neked Uram, hogy ezt már én is tudom! Hogy egyszer elkezdett fújni ez a szent szél az életemben. Ha addig bezárkózó és önző voltam, ez a szél szélesre tárta lelkem kapuit. Meg kellett tanulnom a megnyíló szeretetet. Eddig fekete gyűlölet voltam, most fehér megbocsátás lettem. Eddig árnyékban és halálban bűjdöső ember voltam, de ez a szent szél betört az életembe, és azóta tudom, hogy van örök élet, és azóta tudom, hogy te szeretsz engem!

Akinek ez a szél betört az életébe, annak valóság lesz a pünkösöd. A Nikodémus számára valósággá lett. Azt olvassuk róla, hogy amikor az Úr Jézust megfeszítették, ő is ott volt a temetésén és vitte a finom balzsamozószert és a nárdusolajat, hogy megkenje vele a Jézus testét. Talán éppen akkor döbbsen rá, hogy ennek a szent szélnek az ajtója Jézusnak a keresztfán ütött őt sebe. A Golgotáról fúj a szél most is reánk. És ezért van a békességünk, bocsánatunk és áldott szép ünnepünk. Ezért tudjuk, hogy nemcsak három napig zúg a Szentlélek, hanem zúg egyre majd szép nappalokon és könnyes éjszakákon mindaddig, amíg odavisz minket is drága Jézusunkhoz. Ámen.

Kozma Zsolt

Isten jelenléte a Lélek által

Alapige: Jn 16,5-15

Bibliavetítés: ApCsel 2,1-11

Jézus búcsúbeszédéből olvastam fel ezeket a verseket. A három hosszú részen át leírt beszédben azt mondja el, hogy mit jelent majd Isten Szentlelke a tanítványoknak és a világnak. De minden, amit jelent, nem más, mint amit már a tanítványok eddig is kaptak. Pünkösdkor a mai gyülekezet sem nyer mást, mint amit Istentől Jézus Krisztusban kapott. De a Szentlélek ezeket az ajándékokat megérteti velünk, valósággá, használhatóvá teszi. Ezeket egyetlen nagy adományban lehet összefoglalni: Isten azt akarja, hogy az ő gyülekezete valóságosan érezze: ő jelen van a világban, gyülekezetét nem hagyta magára.

I.

Az Ige először Isten jelenlétének a tényéről beszél, s ezt a tanítványok a Lélek által érzik, tapasztalják. A pünkösnek ez a legcsodálatosabb élménye. A tanítványok fokozatos hitre jutása ott tetőzött, ahol Péter a többiek nevében hitvallást tett: te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia. Ez a meggyőződés adott bizonyosságot akkor, amikor a zsidókkal ellentétbe kerültek, ez adott erőt a további szolgálat vállalására is. Jézusban Isten jelenlétét tapasztalták, belőle Isten ereje áradt ki, vonzott, lenyűgözött, lekötölelt. Most ebben a búcsúbeszédben azt kell meghallaniuk, hogy ez a Jézus elmegy tőlük, űres, árva, bizonytalan élet vár rájuk.

Aki megtapasztalta Jézus Krisztus jelenlétét, annak számára nem kell többé bizonygatni Isten létét. A teológia már rég lemondott arról, hogy istenléti bizonyítékokkal érveljen. De a nagy kérdésünk megmaradt: jelen van-e Isten a mi életünkben?

A tanítványok szívét már most, a búcsúbeszéd hallatán szomorúság tölti el. Jézus elmegy, nem tudják, hogy hova, nem is kérdezik, majd meghallják, hogy az Atyához megy... de a szomorúság marad, mert a tanítványokat nem is a Jézus sorsa érdekli, hanem a maguké. Mi lesz velük? Mi is aggasztja őket? Féltik személyes életüket; nemcsak azt, hogy Jézus elítéltetése után rájuk is sor kerül. Egyszerűen nem tudják, mi lesz velük, ha Jézus nem lesz többé a földön. Féltik a leendő tanítványi gyülekezet és az evangélium ügyét, ami most így jövőtlenné, kilátástalanná válik.

Azt gondolom, az egyház történelmének még nem volt olyan korszaka, amelyben ez az aggódo szomorúság ne töltötte volna el a szíveket. Sokszor éreztük, hogy Isten nincs hathatósan velünk, hogy a Hegyi beszéd igéi érthetetlen ideálok, hogy egy-egy újabb természeti világkép kirángatta lábunk alól a talajt, hogy az egyház apadó lélekszáma a semmi felé vezet. Bárhol és bár-mikor lepte el gondolkozásunkat ez a szomorúság, szorongás, mindig a Lélek kitöltetése előtti állapotban voltunk.

Jézus Isten további jelenlétét ígéri tanítványainak. Nemcsak neki jobb elmenni az Atyához, mert ezzel véget ér a testbe zárttság, mindeh nyomorúság, nemcsak arról beszél, hogy a földi gyalázat után Isten őt megdicsőíti, hanem azt mondja, hogy a tanítványoknak is jobb hogy ő elmenjen. Jézus Krisztus születésétől haláláig emberi megkötöttségekben élt. Az, hogy szolgáló formát vett fel, ezt is jelenti. Most, hogy felmegy az Atyához és a földi korlátokat elhagyja, az övéinek egy új, magasabb rendű viszonyulás lehetőségét nyújtja. A testlélettel az ember megérezhette az Immánuel tartalmát: velünk az Isten. Jézus azt ígéri, hogy ugyanennek az Immánuelnek az ajándékát kapják, csak hogy most másképpen.

Úgy, hogy ő elküldi a Vigasztaló Szentlelket. A vigasztaló szó azt jelenti, hogy odahívott, mellé hívott, olyan személy, aki az ember, a vádlott ember mellé áll, hogy erősítse. De Isten Lelke elsősorban nem odahívott, hanem odaküldött Lélek, mert maga Jézus gondoskodik arról, hogy ne legyünk egyedül és ne érezzük magunkat egyedül. Isten Szentlelke minden szomorúságunkban biztosít, hogy minden jelenlegi és jövő helyzetünkben Isten velünk van. Összekapcsol mindig és mindenhol magával Istennel.

Az Ige első üzenete az elbátortalanodott egyháznak, a magukra maradt emberi sorsoknak, a jövő felől szorongóknak ez: olyan bizonyos, hogy Isten velünk van, mint amilyen bizonyosan a tanítványok ugyanezt tapasztalhatták Jézus földi jelenlétékor. Ezért a pünkösöd nem a szomorúság és a bizonytalanság, hanem az öröm és a bizonyosság ünnepe.

II.

De hát mit jelentett a tanítványok és a mindenkori gyülekezet számára a vigasztaló Lélek jelenléte? A vigasztaló közbenjárót is jelent, aki összekapcsolja a gyülekezetet Istennel, közvetít Isten és az ő népe között. Jézus beszédének előző szakaszából is kiderül, hogy a tanítványok nem értik a Jézus Krisztussal való közösséget. Nem tudják, hogy ez élet- és sorsközösség. S ha meg is értették, most a mennybemenetellel ez megsemmisül. Jézus arról győzi meg a tanítványokat, hogy a Lélek összekapcsolja a tanítványi gyülekezetet Jézus Krisztussal.

1. Először úgy, hogy Jézus Krisztus útja a tanítványok életútjává válik. Ebben a búcsúbeszédben Jézus többször is szól arról, hogy el kell mennie az Atyához. Ő nem egyszerűen eltűnik a láthatárról, kiesik a látószögből, hanem útjának határozott célja van: én az én Atyámhoz megyek. De Jézus erre az útra ráállítja az egyházat is: elmegyek, hogy helyet készítsek néktek, magamhoz veszek titeket, tudjátok az utat (14,2-6). A szomorúság úttalanságot jelent. Nem ismerjük még a közeli jövőnket sem, hát még a jövő végét. Krisztusban élni azt is jelenti: ő az Atyához megy, és nem csak egyszerűen láthatatlanná válik - az Atyánál van hely az övéi számára is. Jézus Krisztus elindította tanítványi gyülekezetét az Isten felé vezető úton, ez az út rajta keresztül megy, mert senki sem mehet az Atyához csak Jézus Krisztus által. De ő nem lesz mindig testileg az övéivel, s az útvesztett tanítványok egyedül maradnak. Jézus most azt ígéri, hogy vezetőként melléjük adja a vigasztaló Lelket.

A mi mai szomorúságunk bizonytalankodást jelent. Jézus azt ígéri, hogy az igazságra vezérlő Lelkét adja, de ez az igazság nem eszme, nem egy az igazságok közül, hanem maga Jézus Krisztus (14,6). Egyházunk és személyes életünk Isten felé tart, célirányos, ez az út Jézus Krisztuson keresztül vezet, s a pünkösdi Lélek nem enged letévedni róla.

2. Másodszor úgy kapcsol össze a vigasztaló Lélek Krisztuson keresztül az Atyával, hogy a jelenre és a jövőre nézve kijelenti, közhírré teszi Isten akaratát. Ami az Atyáé, az a Fiúé is, és a Lélek ezt továbbadja a gyülekezetnek. Amikor Jézus búcsúbeszéde elhangzik, a tanítványok még nem "hordozhatják el" szavainak tartalmát. Ezek csak akkor világosodnak meg, amikor a Lélek megmagyarázza. Tulajdonképpen az első pünkösdi utáni igehirdetésekről, az egész theologiai gondolkozásról és tudományról van szó, amelyet csak a Lélek munkálhat. Isten akaratát jelenünkre és jövőnkre nézve nem lehet megérteni csupán csak a száraz szavakból; milyen sokszor mondjuk, hogy az Ige és a Lélek együtt munkálkodnak. Akár a keresztyén gyülekezet leggyeszerűbb bibliaolvasó tagjáról legyen szó, akár a legnevesebb theologiai tanítóról, senki sem értheti meg csupán az önmaga hitére, tudományára, intuíciójára alapozva Isten akaratát. De a Lélek kijelentő munkája által mindenki számára nyilvánvalóvá lesz.

A keresztyén embernek egy súlyos, gyakorta felmerülő kérdésére ad választ ez az Ige. A Szentírásban Isten tökéletesen kijelentette akaratát. Van-e az íráson kívül, a kánonon túl még kijelentése Istennek? Vajon a történelemben nem nyilvánítja ki akaratát? Hát álomban, látomásban? Nincsen-e hatalmában Istennek, hogy a Biblián kívül is közölje akaratát? Különösen a jövőre nézve, ahogyan ez az Ige is mondja, Isten Lelke megjeleníti azt, ami a tanítványokra vár. Isten tudtul adhatja akaratát a Lélek által a történelemben, álomban, látomásban is, de ez nem új és nem más kijelentés, mint amelyet adott Krisztusban: Nem magától szól a Lélek, hanem amiket hall... az enyémről vesz, és azt jeleníti meg". Számunkra ez csak a Szentírásban adatott. Azaz: a Lélek a történelem tényei által is kinyilváníthatja Isten akaratát, de hogy valóban Isten akaratát ez, hogy valóban a Lélek szólott, annak a mértéke a Szentírás.

Azt, hogy mit kell tennie az egyháznak, hogy merre vezet útja, hogy az egyéni élet kis és nagy fordulópontján mi a helyes döntés, azt megtalálom a Szentírásban. De mert az írás nem egyszerűen és konkrét helyzetekre alkalmazva szól, ezért rá vagyok utalva arra, hogy a Lélek magyarázza meg, alkalmazza, konkretizálja számunkra Isten akaratát.

3. Isten Szentlelke megvilágítja Jézus Krisztust, s mi megérthetjük változagsmívét. Valószínű ezt jelenti a 14. versnek ez az üzenete, hogy a Lélek megdicsőíti Jézus Krisztust. Mert a dicsőséget a régiek fényjelenségeként képzeltek el, azt mondhatjuk, hogy a Lélek felülről világítja meg Krisztust. Ebben a dicsőséges Űrben látjuk meg az egész történelmet, megértjük, hogy tőle függ földi életünk és üdvösségünk. Ha szabad ezt a kissé profán hasonlatot használni: a Lélek úgy világítja meg, dicsőíti meg a Fiút, mint ahogyan a színházi reflektor a dráma főszereplőjére irányul, rátereli a figyelmet, s a néző észreveszi, hogy az egész cselekmény tőle függ.

A mai ember naponként fedezi fel, hogy élete bizonyos tövényszerűségek szerint alakul. Minden tudománynak megvannak a saját törvényei: az orvostudománynak, a történelem- és társadalomtudománynak, a lélektannak. De éppen most ezek a törvények egymásra is hatnak, s mert a legtöbb törvényben sok rendellenesség is van - életünk a félelem és a kiszolgáltatottság, a véletlenek összjátéka között telik el. Isten Lelke olyan dicsfénybe helyezi Jézus Krisztust, amelyben a mindenkori tanítványok megláthatják egyházuk és egyéni életük egyedüli szilárd pontját: Jézus Krisztust. Ha ezt jelenti Jézus Krisztus dicsősége az egyház számára, akkor újból fel kell fakadnia az imádságnak: Szentlélek Űristen, mutasd meg számunkra a megmaradás egyedüli lehetőségét, hogy bekapcsolódjunk Jézus Krisztus életébe!

III.

A gyülekezet számára a vigasztaló Lélek közbejárót jelent (1Jn 2,1 Jézus

Krisztusról), aki összekapcsol Krisztussal és az Atyával, a világ számára viszont olyan "odahívott" személy, aki megfeddi a világot, napvilágra hozza a világ dolgait és megszégyeníti azt. Jézus kéri az Atyát, az Atya elküldi a gyülekezetnek ezt az ügyvédet, aki a világ felé fordulva képviseli Istent. Nagyon világosan, didaktikusan mondja itt el Jézus, hogy ez mit jelent a világ számára.

1. A bűn tekintetében megfeddi a világot. János evangéliuma szerint a bűn nem csupán a morális értelemben vett rossz, hanem az, hogy a zsidók nem hiszenk Jézus Krisztusban. A világ abban bűnös, hogy hallja az igehirdetést, de nem hisz az Igében. Talán a János evangéliumában csendül meg a legfájdalmasabban Jézus ajkáról a szó: a világosságot nem fogadták be, nem hittek bennem. Végül is arról van szó, hogy Jézus megmutatta az Isten felé vezető utat, erre rá kellett volna lépni, s ez megtérést, bűnbánatot kellett volna hogy jelentsen, de a zsidók önmagukat igenelték és zárták el az üdvösség elől.

Könnyű lenne most arról beszélni, hogy a Lélek pünkösdkor felfedi a világ bűneit, hogy a világ visszautasítja az igehirdetést, hogy nem akar megtérni, hogy önigenlésében elvész. De tudjuk, mit jelent, amikor a világ behatol a gyülekezetbe, amikor tudatunkba és magatartásunkba beengedünk egy darab világot és mi is, éppen a Jézus Krisztushoz való viszonyunkban, világgá válunk. Ezt a bennünk levő világot fedi fel és szégyeníti meg a Lélek. Igen, az igehirdetés leplezi le a bűnt, de a Lélek ébreszt rá arra, hogy az Jézus Krisztus visszautasítását jelenti. Ahol azt a Lelket elfogadják, ott a Lélek megindít egy folyamatot: először elpirulunk bűneink miatt, utána elhatározzuk az Igazság, Jézus Krisztus követését, és megszületik a benne való hit.

2. A Lélek megfeddi a világot igazság tekintetében. Ez az igazság az, hogy Jézus Krisztus az Atyához megy. Jézus Krisztus igazsága rejtett, a világ előtt nem nyilvánvaló addig, amíg ebben a testben élt. Meg lehetett vetni, gyalázni, a bűnösök barátjának lehetett mondani és végül hamis vádakkal bebizonyítani igaztalan mivoltát. De azzal, hogy ő az Atyához megy, a Lélek mint ügyvéd hozza napvilágra a világ előtt, hogy Jézusnak igaza volt. Ezzel viszont a Lélek igazolja mindazokat is, akik benne hisznek. Jézus és a világ közötti perben, a hit és a hitetlenség, azaz az elfogadás és visszautasítás perében Jézusnak van igaza, és azoknak, akik benne hisznek. A pünkösdi Lélek minket Jézus Krisztussal együtt igazol. Igazolja azt, hogy volt és van értelme a hitnek, azt, hogy Jézussal, a mi Fejünkkel mi is az Atyához megyünk.

3. A Lélek felfedi, nyilvánvalóvá teszi, hogy a világ fejedelme megítéltetett. A világ, amikor az ítéletről hall, mindig egy végső, kozmikus katasztrófára gondol. Valóban úgy van, hogy a gonosz, akit itt Jézus a világ fejedelmének nevez, egy egyetemes ítéletben semmisül meg. De a világ megítéltetése már megkezdődött az evangélium hirdetésével, akkor, amikor a világ visszautasította az evangéliumot. Erre utal az ítélni ige befejezett múltja. Isten Szentlelke megfeddi, megszégyeníti a világot azzal, hogy köztünk és bennünk megtöri a világ fejedelmének a hatalmát. Amikor a pünkösdi Lelket várjuk, azért imádkozunk, hogy minden képmutatásunk, kétszínűsködésünk lepleződjön le, ítéltesék el, de annak is örvendünk, hogy a Lélek már eljött, a gonosz már elítéltetett s lehet szabadon, a sátán hatalma alól fellélegezve jobban hinni és nagyobb bizalommal előretekinteni az örök élet felé. Ámen.

A Szentlélek munkája ma

Alapige: János 15,26

Bibliaalvasás: Apostolok Cselekedete
19,1-8

I.

Mi, a keresztyének, gyakran irigyeljük azokat az embereket, akik Jézus Krisztussal egy időben és egy helyen éltek. Saját szemükkel látták, és saját fülükkel hallhatták mindazt, amit ő embertestben tett és mondott.

Milyen boldogok lettek a pásztorok és bölcsék, akik a jászolbölcső mellett tehettek néki tiszteletet, a gyermekek, akik vele együtt játszották, tanultak. Milyen nagy öröm lehetett azoknak az anyáknak a szívében, akik gyermekeiket Krisztus ölébe helyezhették, hogy ő maga áldja meg azokat. Milyen csodaszép lehetett a Hegyi beszéd, amint annak egyes szakaszait maga Krisztus mondotta. Akik őtőle hallották a szebbnél szebb példázatokot, sohasem felejtették el azokat. Örökre a Krisztusé lett az a négy barát, akik társukat Jézus elé vitték, mégpedig úgy, hogy a ház fölbontott tetején át bocsátották őt alá Jézus elé, hogy gyógyítsa meg. Mi lehetett annak a bérnek, aki a látását nyerte vissza tőle. Hogy ujjonghatott a bér, akiről elvette a mozdulatlanság átkát és járóvá tetté. Milyen kibeszélhetetlen gazdag volt az első úrvacsora ott a jeruzsálemi felházban, amikor maga az Úr saját kezéből vehették az apostolok a kenyeret és bort, megtört testének és kiöntött vérének drága jegyeit. Hol átélhették a Krisztus szegénységét, gyalázatot és fájdalmait azok, akik ott álhattak a keresztfá alatt. Még a pogány római százados sem kerülte ki Krisztus hatását. Föl kellett kiáltania, hogy Isten Fia volt ez az ember.

Hát a föltámadott Úrral való személyes találkozások! Igazi hívei megláthatták őt itt a földön dicsőséges mennyei testében. A tizenegy apostol pedig abban a nagy kiváltságban részesült, hogy saját szemükkel láthatták, amint az Olajfák hegyéről fölvitették a mennybe.

A kortársak látták, hallották az Urat, és részesültek az ő emberi csonkaságokat helyreállító munkájának szent ajándékaiban.

Mi pedig? Sajnos térben és időben távol vagyunk az Úrtól. Megjelenési helyétől, a Szentföldtől ezer kilométerek, testet öltésének idejétől több mint ezerkilencszázötven év választ el bennünket.

II.

A kérdés az, hogy mindez így van-e. Mi valóban szerencsétlenebb, szegényebb, elhagyatottabb emberek vagyunk-e, mint Krisztus kortársai?

Erre a kérdésre a pünkösti ünnep és a pünkösti evangélium határozott nem-mel felel. Jó lenne már egyszer pünkösd és a Szent Lélek jelentőségét a maga igazi eredeti értelmében fogni föl! Ez a mai prédikáció erre nézve tesz kísérletet.

Krisztus még halála előtt négyszer is kijelentette: ha eltávozom a Földről, az Atya más vigasztalót küld néktek. Ez a más vigasztaló pedig a Szent Lélek. Vagyis egészen egyszerűen szólva: A mennybe ment Krisztus helyett az ő köztünk való további szolgálatának végzésére a Szent Leleket küldötte az első pünkösd napján, és küldi ma is szüntelenül híveinek a lelkébe. Krisztus nem hagyott minket árvakul, magányos életre kárhoztatva, eljött hozzánk és eljön hozzánk többé nem emberi látható testben, hanem a Szent Lélek által. Krisztus a Szent Lélek által ma is éppen úgy megismerhető, amiképpen megismerhető volt az apostolok idejében. Tapasztalható az az igazság, hogy

Krisztus mennybemenetele után is van nekünk Vigasztalónk, a Szent Lélek.

Mielőtt eltávozott a Földről, Krisztus világosan kijelentette, hogy a helyette a Földre jövő Szent Lélek nagyobb dolgokat fog cselekedni, mint amilyeneket ő maga cselekedett harminchárom és fél év alatt emberi testben, annak korlátai között. Krisztus azt mondta, jó, hogy elmenjek a Földről, mert eltávozásom után a Szent Lélek által nagyobb ajándékokban lesz a híveknek részük. Éppen ezért nem szabad irigyelnünk azokat, akik a testet öltésnek korában éltek. Ők irigyelhetnének bennünket a nekünk jutott nagyobb kegyelem miatt.

Hogyan lehet ez? Egyszerűen úgy, hogy Krisztus Földön létének ideje alatt a tér és idő korlátai között élt, ma pedig a Szent Lélek által mindig fölötté van a térnek és időnek. Egykori működése csak egy országra, saját országára, Zsidóországra és néhány szomszédos tartományra terjedt ki. Csakis azok ismerhették meg, akik azokban a városokban és falvakban éltek, amelyekben három és fél év alatt megfordult. Ma pedig? Az egész földön ezerháromszázhusz nyelven prédikálják az ő Igéjét. Ennyi nyelven beszél ő maga az igehirdetésre hallgató híveinek az egész földnek a színén. Akkor egyszerre csakis egy helyen lehetett jelen, ma ígérete szerint az egész Földön jelen van. Nincsen előtte időkorlát sem. Övé minden nap a világ végezetéig. Nem kell sietnie, hogy még több helyre elérkezhessek, mielőtt fölmenne a mennyekbe. Egy időben minden helyen megmutatja kegyelmes jelenlétét. Milyen kicsi sereg volt híveinek táborá. Tizenkét apostol, akik közül az egyik elárulta, a másik megtagadta. Hetven belsőbb tanítvány és talán néhány ezer lélek, aki komolyan csatlakozott hozzá. Ma pedig? Milliók és milliók borulnak le előtte, és áldják és magasztalják azért, amit a mi időnkben tett velünk és a magunk helyén és idejében.

Hogyan kell tehát a keresztyén embernek a Szent Lélekre, annak munkájára néznie? Úgy, ahogyan a mai Ige szól róla.

Ő a más Vigasztaló. Mondhatjuk így is. Krisztus az első Vigasztaló után a második Vigasztaló. Tehát vigasztaló! Milyen jó, hogy ez az ő neve. Egyszerű, de nagyon drága név. Éppen nekünk, mivel mi vigasztalásra szoruló, szüntelenül szomorkodó emberek vagyunk. Napjaink azzal telnek, hogy másnak csak panaszolunk, csak panaszolunk. Legnagyobb fájdalmunk, hogy panaszainkban senki sem ért meg bennünket, senki meg nem vigasztal. Nos, a Szent Lélek ma éppen úgy tud vigasztalni, mint egykor maga Krisztus vigasztalta az ő népét.

Három oka van szomorúságainknak. Először a szenvedéseink. Testünk-lelkünk egyaránt szenved, mert sem a környező természetből, sem a velünk élő emberektől nem nyerjük meg mindazt, amire testünknek-lelkünknek szüksége van. Föl vagyunk készítve arra, hogy a Szent Lélekhez forduljunk vigasztalásért. Azután a kísértéseink és bűneink miatt vagyunk szomorúak. Legjobb szándékainkat sem tudjuk megvalósítani. Szeretnők a jót tenni, de nincsen erőnk hozzá. Rosszra való hajlandóságaink erősebbek, mint a minden jóra való készségünk. Végül a halál rettent mindnyájunkat. Ha talán nem is a magunk halála, hanem kedveseinkké. Eddig gyászaink ólomsúllyal nehezedtek ránk, és nem szeretünk előre gondolni az elkövetkező gyászokra.

Krisztus a Szent Leleket elfogadó gyermekeinek a szomorúság mindhárom fajtája ellen hathatós vigasztalást ad ma is a második Vigasztaló által. A Szent Lélek bizonyosságot tesz Krisztusról. Ezt más helyen így mondja az Írás: senki nem mondhatja Őrnak Krisztust, hanem csak a Szent Lélek által. Az ember magamaga erejéből sohasem ismerheti meg igazán Krisztust. Egyes-egyedül a Pünkösdkor aláállott Szent Lélek tudja Krisztust előttünk megvilágosítani, fölébreszteni bennünk a Krisztus-látó hitet, tud hit által öhozzá kapcsolni. A Szent Lélek bizonyágtétele nélkül Krisztus csak egy ember marad, talán a legjobb ember, de nem a mai embernek is vigasztalója, erősítője, üdvözítője. De a Szent Lélek hatására, vezetése alatt a ma élő keresztyén ember is eljut a ma is élő Krisztussal való közösségre, a benne való életre. De a Szent Lélek nélkül soha.

Ismejük-e valójában Krisztust, az ő áldott szolgálatát, bennünket megvigasztaló, fölemelő, helyreállító szeretetét? Kilépett-e ő már a Zsidóország földjéről, kortársunkká lett-e úgy, amint azt nekünk ígérte? Mindez csakis a

Szent Lélek mai vigasztaló és Krisztusról bizonyosságot tevő munkája által lehetséges, de valóban és igazán lehetséges.

Ezért kell a Szent Lelket és mai munkáját pontosan, világosan, tisztán megismernünk. Ő Krisztus helyettese a mai emberek között. Krisztus olyan, mint az égen tündöklő Nap. Fönt van az égben, mérhetetlen távolságban tőlünk, de amiképpen a Nap itt van a Földön meleget, fényt és életet adó sugaraival és sugaraiban, ugyanúgy van itt a Földön, miközöttünk a mennybe ment Krisztus a Szent Lélek által.

III.

Igy jutunk el a gyakorlati kérdéshez: hogyan jön közénk, munkálkodik közöttünk a Szent Lélek által az Atya jobbán mennyei magasságban, szentségben és dicsőségben élő Krisztus? Ez az igazi pünkösdi kérdés.

Talán nem tévedek, ha azt mondom, hogy az ő közöttünk való mai jelenlétének három kiváltképpen való útja és módja van.

Krisztus maga mondotta, hogy a Szent Lélek szél. Fű, ahová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod, hogy honnan jön és hová megy (Jn 3,8). Kiszámíthatatlan. Igen, mert Istennek minden embertől és emberitől teljesen szabad Lelke. Isten oda küldi, ahová akarja, azt teszi vele, amit maga akar. Senki nem állhat ellene. A zúgását hallhatjuk, sokszor már hallottuk. Benne zúg a Szent Lélek az egyházi énekben. Milyen hatalmas erővel. Mindenki érzi, aki lélek szerint, buzgón, szíve mélyéről énekel, hogy az egyházi éneklés több, mint az emberek hangja. Ő, mennyi mennyei békét, erőt, örömet, tisztaságot, fölemelkedést hozott már eddig és hoz ezután onnan fölülről, ha úgy vesszünk részt benne, ahogyan kell. A Szent Lélek szava zúg minden hitből hitbe szálló igehirdetésben. Külső, testi fülünk csak emberi hangokat hall, de akiben a lélek a belső fület is megnyitotta, az az emberi beszéd zúgása közben a Lélek szavát hallja, a Lélek életteljes magvait fogadja szívébe.

Isten nemcsak maga, minden emberitől szabad módon adja a Szent Lelket, hanem általa kiválasztott emberek kegyelmi ajándékai által is. A nagyhéten egy este külön prédikáció is hangzott. Mindenkinék haszonra adatik a Lélek kijelentése. A kegyelmi ajándékokban különbség van, de ugyanaz a Lélek. Hogy lettünk mi a Szent Lélek által hívők? Úgy, hogy Isten kegyelmi ajándékkal fölruházott szolgálai előttünk beszéddel és cselekedettel bizonyosságot tettek Krisztusról és ezt a bizonyágtételt a Szent Lélek a mi szívünkben termékennyé tette. Akinek közülünk kegyelmi ajándéka van, ne tartsa meg magának, gyümölcsöztesse a többi hívő lélek javára és örömére. És akinek még sincsen kegyelmi ajándéka, kérje Istentől, mert ő azt adja, nemcsak azért, hogy bennünket gazdagítson, hanem azért is, hogy általunk mások gyarapodhassanak.

Jézus azt ígérte, hogy ahol ketten-hárman egybegyűlnek az ő nevében, ott van ő közöttük. A keresztyén gyülekezet az a hely, ahol a Szent Lélek mindig kész megjelenni, hogy bennünket vigasztaljon, erősítsen, tisztítsa, teljesebbé tegyen. Személy szerint kell keresztyéneknek lennünk, egyénileg kell a Szent Lelket vennünk, de nem magánosan, hanem a közösségben, a Krisztus nevében összegyűlte társaságban. Az első pünkösdkor is egy szívvel-lélekkel imádkozva voltak együtt az apostolok és vették, valóban, vették a Szentlelket.

Isten részéről semmi akadályja sincs annak, hogy mi is vehessük a Szent Lelket és általa a legnagyobb szomorúságunkban is magának Istennek vigasztalását.

Krisztus ismételten mondja, hogy aki Szent Lelket kér az Atyától, az minden bizonnyal meg is kapja. Az imádság az a kulcs, amellyel megnyitható az Ég, ahol mérhetetlen gazdagságban él Isten Szent Lelke és vár arra, hogy az imádságba kitárt szívünkbe is alá szálljon és bennünk is elvégezze a maga áldott vigasztaló munkáját, bennünk is bizonyosságot tegyen Krisztusról. Ezen az istentiszteleten eddig három énekben kértük a vigasztaló Szent Lelket. Az utolsó énekben is azt fogjuk kérni.

Kérjük egyre buzgóbban magánosan és együtt a gyülekezetben, hogy rajtunk és közöttünk is beteljesedjék az Ige, aki kér, az mind kap, aki keres, talál és a zörgetőnek megnyitgatik.

Megnyitogatik az ajtó a bennünket minden szomorúságunkban megvigasztaló Szent Lélek Isten előtt. Ma éppen úgy, mint az első pünkösdkor. Ámen.

Nagy István

A Lélek az, ami meglevenít

Alapige: János 6,63
Bibliolvasás: Róma 8,1-17

Első hallásra úgy érthetjük mai alapigénket, hogy az a mai lelkünkől és testünkől szól. Úgy véljük, hogy alapigénk a test használhatatlanságáról és értéktelenségéről világosít fel bennünket, ezért nincs is mit várunk testünkől és jó minél előbb megszabadulni tőle, különösen ha az már teherre vált. Ez az értelmezés alapigénk teljes félreértése. Ugyanis a testet is Isten teremtette, nem cél nélkül, hanem hogy e földi, e világi életnek anyagi kerete, hordozója legyen, benné teljesüljön rendelkezésre: emberek legyünk. Azonban éppen ehhez a célhoz maga a test elégtelen. Természetesen, hisz Isten maga teremtette a testet, de nem azért, hogy az ember csupáncsak test legyen. Olvassuk a teremtés történetében, hogy az állatoktól megkülönböztetve "formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából és lehelt vala az orrába életnek leheletét. Így lőn az ember élő lélekke", "teremté Isten az embert az ő képére". Nagyon idős atyáinkfiai még azt a konfirmációi kátét tanulták, melynek első kérdése így hangzott: "Mi vagy te?", s rá a válasz: "Én ember vagyok." Következett a második kérdés: "Hány részből áll az ember?" Mire ez volt a felelet: "Kettőből, testből és lélekből." Meghatározott sorsa az, hogy Istennel szentségben és igazságban örökké éljen. Azonban ezt a lelkes állapotát a bűn csábítására elveszítette, mert elpártolt Teremtőjétől és az ellenséghez csatlakozott, s a bűn uralma alatt megromlottan csak kínlódik, míg végül meghal. Nagy tervekben álmokban nincs hiány, csak az élet helyreállítását, sőt újjáalakítását ígérik. Vannak a földi lakozást megszépítő alkotások, ám a tények beszélnek: az ember nem képes megkülönböztetni a jót a rossztól; ha talán látja is a különbséget, akarja is a jót, "de véghezvitelét nem találja" (Róm 7,18). "A Lélek az, ami meglevenít" beszélünk nagy lelkekeről, akik bölcsességükkel és szorgálatukkal kiemelkednek közülünk, sőt halhatatlanságot akarnak szerezni. Ezeket utánoznánk? Próbálkozunk vele. És mire jutunk? Nagyon korlátolt az ember képessége, még békességet sem tud biztosítani magának, környezetének, halhatatlansága pedig elérhetetlen. Meglevenít? A szó igazi jelnetése szerint erre képtelen a mi emberi lelkünk.

Mégsem reménytelen az ilyen józanul látott emberi élet. Mert az Ige csak az első felületes hallásra szól rólunk. Közvetlenül rólunk. Bibliánkban alapigénk lélek szava kis betűvel olvasható, de ez - hála Isténnek - sajtó hiba, az eredetiben, s ezért az új fordításban is már nagybetű áll itt: Lélek. Ez nem a mi lelkünk, hanem az a Szentlélek, aki meglevenít. Jézus mondotta ki és bizonyította be alapigénket: "A Lélek az, aki meglevenít, a test nem használ semmit." Így hallgassuk most alapigénket.

Mert Jézus - életét, amit tett és szerzett nekünk - csak akkor érthetjük meg, ha látjuk ugyan testében, de úgy, mint akiben nem csupán emberi lélek lakozott. Ő Szentlélektől fogantatott. Kereszteléskor Keresztelő János "látta Istennek Lelekét alájönni, mint egy galambot, és őreá szállni" (Mt 3,16). Onnan a Jordántól "Szentlélekkel telve tére vissza" (Lk 4,1). Aztán mindjárt első tanításakor közölte, amit Ézsaiás próféta jövendölt róla: "Az Úrnak Lelke van énrajtam, hogy a szegényeknek az evangéliomot hirdessem, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemének megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesúlytottakat, hogy

hirdessem az Úrnak kedves esztendejét" (Lk 4,18-19). Mert az Úrnak Lelke volt benne: gyógyított, ördögöt űzött, lecsendesítette a vihart, feltámasztotta a halottakat, beszélte a jó hírt, az evangéliumot, elhozta az Úr kedves, kegyelmes esztendejét, idejét a földre. Nem a teste. Testében járt itt és hordozta el bűneink büntetését, de "Istennek Lelke által" cselekedett, vitte végbe megelevenítésünket.

A mai Igének közvetlen előzménye az volt, hogy őt kenyérrel és két hallal megvendégelte a hozzá gyülekezett, megéhezett sokaságot, ötezer férfit és a velük lévő asszonyokat és gyermekeket. Ezzel ámulatot, nagy örömet váltott ki. Annyira, hogy amikor továbbment egy hajóval Kapernaumba, a sokaság utánament és megkereste. Jézus belátott a szívekbe, és tudta, megmondotta, hogy nem őt igénylik, hanem mert ettek abból a kenyérből és jóllaktak, újabb és újabb jeleket akartak látni, holott nagyobb áldásra, mennyei kenyérre van szükségük az élethez. Ez pedig ő maga: "En vagyok az életnek ama kenyere... aki eszi az én testemet és issza az én véretem, örök élete van annak és feltámasztom azt az utolsó napon" (Jn 6,48,54). De nem értették meg Igéjét, mást akartak, sőt megbotránkoztak tanításán és elhagyták. Lám, ide jutott és jut a testhez kötött, bűnös ember a maga értelmével. Ebben a megkötöttségben, tudatlanságban hangzott el és hangzik ma is mindent megmagyarázó kijelentése: "A Lélek az, ami megelevenít, a test nem használ semmit." Csak amikor a Lélek dolgozik bennünk, megy végbe megelevenítésünk már a földi életben, hogy teljessé váljék aztán a mennyben.

Megelevenítés, kimentés a hervadás és pusztulás állapataból, ami már születésünkkkel elkezdődik s időskorban egészen riasztóan, csúfan mutatkozik meg. Szükséges ápolnunk testi életünket, jó pihenéssel felüdíteni, ám ez csupán annyit ad, mint az öntözés a növényeknek, rövid megújulást, mert végülis elhervadunk. A Lélek megelevenít, véglegesen felüdít, mert bevon minket a maga életébe, hogy kezdjünk és éljünk új életet, majd nyerjük el az üdvösséget. Gondoljunk ennek példájára, Nikodémusra, a tekintélyes főemberre, aki életre vágyott és ezért, képes volt éjszakának idején Jézushoz fordulni nyugtalanító kérdéssel: hogyan nyerhetné el Isten országát? Jézus megmondotta: "Ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja Isten országát." Nikodémus nem értette, de tovább kérdezett: "Mi módon születhetik az ember, ha vén?" Jézus folytatta, mint nálunk is teszi: "Bizony, bizony mondom néked, ha valaki nem születik víztől (ez a keresztségre utal) és Lélektől, nem mehet be Isten országába. Ami testtől született, test az, ami Lélektől született, lélek az. Szükséges néktek újonnan születeteket" (Jn 3).

Vasárnapról vasárnapra a gyülekezet hallja az Igét. Mégis nagy része nem érti, amit bizonyít az, hogy a szép tanítások meghallgatásán túl nincs következménye életében. Miért? Ha a magunk értelmére támszkodunk, de akár közvélemény-kutatást is végezhetünk, alig kapunk magyarázatot erre a szegénységre! Jézusra kell hallgathatunk, nem megrekedni életé történeténél, tanításainál. Igéjét hallgassuk, mely hangzik és feltárja hitünknek gyümölcstelenségét. Jézus ezzel az ígérettel ment a halálba: "Es én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké. Az igazságnak ama Lelkét, akit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt, de ti ismeritek őt, mert nálatok és bennetek marad" (Jn 14,16-17). Mennybemenetelkor pedig: "Vesztek erőt mindeketána a Szentlélek eljő reátok, és lesztek nékem tanúim" (ApCsel 1,8). Ez beteljesedett, eljött a Szentlélek. Vele elkövetkezett a hívók megelevenítése: bátrak lettek, tudtak imádkozni, új életben járnak. Olvassuk, olvassuk erről a Bibliát, mert ezt akarja Jézus nálunk is elérni - Lelkével. Mert az emberi lélekből, még kevésbé a testből, nem nőnek szárnyak a repülésre, nem fakadnak erők az életre. De amit Jézus mondott és megcselekedett, amire beszédeinek hirdetését elrendelte, megcselekszi a pünkösdben kitöltetett Szentlélek. A Lélek átveszi Krisztus megváltottainak megtartását. "Mert akiben nincs az Úr Lelke, az nem az övé" (Róm 8,9), viszont "Akiket Isten Lelke vezérel - itt a földön is -, azok Istennek fiai" (Róm 8,14). Megtanít mindenre, Isten igazi megismerésére, általa kiáltjuk: Atyám, tudjuk őt imádni és Krisztust követni. Teremjük a Lélek gyümölcseit, mely "szeretet, öröm, békesség, békétűrés, szíveség, jószág, hűség, szelídség, mértékletesség" (Gal 5,22). És a félelemtől

megszabadulunk, mert nem kaptatók a szolgaság Lelkét ismét a félelemre, hanem a fiúság Lelkét" (Róm 8,15). Megszűnik az önző magánosság, mivel mint az Atya gyermekei, együvé tartozunk és épülünk "Isten hajlékává a Lélek által" (Ef 2,22). Isten országa már itt a miénk, és ez a mi örökségünk, túl a halálon. A Lélek megelevenít, feltámaszt a halálból, átvisz az üdvösségre, Krisztus mellé. Tehát nem halhatatlanság, hogy, amint Krisztus mondotta: "ahol én vagyok, ti is ott legyetek" (Jn 14,3).

Beteljesült az, amit Isten sokszor megígért az Ószövetség idején, így például Ezékiel által is: "És adom az én Lelkemet belétek" (Ez 37,14). Jézus rálehelte a feltámadása után felkeresett tanítványaira és mondotta: "Vegyetek Szentlelket" (Jn 20,22). Jézusért, nevében megkapjuk, átvehetjük, s így vagyunk életének részesei. Csak így, nélküle nem. Mint az efézusiak, akik tudtak már Jézusról, mégis erőtlenekek voltak a hívő életre. Mikor hozzájuk érkezett Pál apostol és nyilván látta gyengeségeiket, azt kérdezte: "Vajon vettetek-e Szentlelket, minékutána hívőké lettetek?" Azok megvallották: "Sőt inkább azt sem hallottuk, hogy vagyon-e Szentlélek" (ApCsel 19,2). Ne maradjunk ilyen félig hívők, élettelenek. Tegyük, amire feljogosít Jézus Krisztus biztatása: kérjük, jövel Szentlélek Úristen, jövel és légy velünk. Isten élő Lelke, jöjj, tégy tulajdonoddá, az Igét befogadókká, add, hogy a szent vacsorában táplálkozzunk Jézussal, az élet kenyérével, és boldogan valljuk: "A Lélek az, ami megelevenít, a test nem használ semmit." Ámen.

Nagy László

Amit a Lélek mond...

Alapige: Jelenések 2,17

Bibliavlasás: Jelenések 2,12-17

Pünkösöd a Szentlélek ünnepe, az anyaszentegyház születésnapja. Szentlélek a közöttünk lakozó és a világ végéig velünk maradó Isten a maga harmadik személyében. Mivel a keresztyén egyháznak szüntelen Szentlélek erejében és hatalm alatt kell élnie, ezért az egyháznak örökös pünkösdben kell élnie. Az egyház pünkösdjét, a pünkösöd ünnepét az egyháznak nem korlátozhatjuk csupán három ünnepi napra, hanem a mennyi örök ünnepre készülő győzelmes gyülekezethez napról napra szakadatlanul megújuló esekedésben kell kérnie a Szentlélek kitöltését: "Jövel Szentlélek Úristen! Töltsd be szíveinket éppen."

Az egyház Szentlélek vigasztalásában az örvendező szentek gyülekezete, mely Szentlélek mennyi tűzében született. Ezért az egyház Isten földi gyermekeinek Phoenix madárként szüntelen újjászülető lelki édesanyja kell hogy legyen. Az egyház csak addig az Úr Jézus Krisztus gyülekezete, amíg Szentlélek megújuló és megújító csodájában a mennyi ünnepre készülő választottaknak, az Isten Igéjére figyelő közössége. Az egyház csak addig az Úr Jézus Krisztus teste, amíg Szentlélek tüze élte és melegeneti. Az egyház csak addig Isten népe, amíg Szentlélek vezetésére bízza életét és örök életét. Az egyház csak addig egyház, amíg a Szentírás szavában Szentlélek beszédét hallgatja, és amíg engedelmeskedik Szentlélek beszédének. Az egyház a Biblia szava mindannyiszor Isten tulajdon beszédévé minősül és magasztosul, valahányszor Szentlélek tüzes lehelete megeleveníti és életre kelti az írások betűjét.

A Szentírás betűjét Szentlélek tüzesíti át és teszi Isten élő és eleven, ellenállhatatlan és diadalmos beszédévé. A gyülekezet, miközben igaz hittel elmerül a Szentírás külső bizonyágtételében, a Szentlélek belső bizonyágtételét hallgatja, magát a Jézus Krisztusban hozzánk és velünk beszélő, kegyelmes Isten hallgatja.

Szentlélek beszédének meghallgatására a gyülekezetnek kifinomult hallással kell rendelkeznie. Ez a finom belső hallás Isten Igéje gyakori olvasása és hallgatása közepette születik. E belső hallással figyelünk a mi lelkünkkel együtt bizonyoságot tevő Szentlélek Isten tiszta és elegyítetlen beszédére (Róm 8,16). E finom belső hallás segítségével kell pontosan megkülönböztetnünk Szentlélek igaz és tiszta beszédét a lelkes és öntúztól felajzott lelkesítő emberi beszédétől. A Szentlélek beszéde nem azonos és nem azonosítható a lelkesebb és a lelkesítőbb emberi beszéddel sem. Szentlélek beszéde nem azonos és nem azonosítható a felcsigázott és bódult lelkek értelmetlen és érthetetlen bábeli nyelvzavarával. Közismert, hogy minden idők legnagyobb zeneköltője, Ludwig van Beethoven süket ember volt. Saját fülével képtelen volt meghallani a hangokat, de mégis hallotta azokat finom belső hallásával, abszolút zenei hallásával. Isten gyermekeinek ilyen egyre tökéletesedő belső hallással kell figyelniük Szentlélek beszédére. Ez a belső abszolút lelki hallás lehetséges. A Szentlélek beszédét a lelki gyülekezet tagjai minden időben tisztán és elegyítetlenül hallották és hallják.

A keresztyén egyház mindenekfelett Szentlélek beszédét hallgató gyülekezet. Abban a gyülekezetben, ahol sokat és hevesen vitatkoznak a Bibliáról, ahol a presbiterek hosszú és tüzes vitákban csapnak össze az egyházi gyűléseken, ott nincs meg az az építő és termékeny csend, mely szükséges előfeltétele Szentlélek beszédének hallgatására és meghallására. Nagyon hasznos, ha a gyülekezet tagjai közvetlen beszédes kapcsolatban állnak egymással; hasznos, ha a presbiterek komoly és szent ügybuzgósággal megtárgyalják az egyház ügyeit, de egyetlen percig sem szabad megfélemezniük a hozzánk és velünk beszélő Szentlélek Istenről. Sok beszéd szegénység - tartja bölcs közmondásunk. Majd így folytatja: beszélni ezüst, hallgatni arany. A keresztyén gyülekezet és hívők nagy tudománya a Szentlélek beszédére figyelő nyílt és kitarulkozó hallgatás. Ez az "arany" hallgatás, melynek áldott csendjében magát a dicsőséges Jézus Krisztust halljuk beszélni. Gyülekezetünk és tulajdon lelkünk hitélete csak úgy és csak akkor mélyülhet el igazán, ha egyre teljesebben és egyre boldogabban tudunk elcsendesedni a hozzánk beszélő Szentlélek Isten előtt. Gyülekezeteink csak akkor lesznek felnőtt gyülekezetek, mi magunk is csak akkor leszünk valóban felnőtt keresztyének, ha egyre mélyebben és egyre ünnepélyesebb csendben egyre odaadóbban tudunk Szentlélekre hallgatni. A gyülekezet nagykorúsága nem a hagyomány beszédében, a vitatkozó szónoklatokban teljesedik ki, hanem abban a boldog és magasztos csendben, abban az "arany" hallgatásban, amikor lélegzet-visszafojtva, repeső szívvel várjuk a megszólaló Szentlélek beszédét. Miért? Azért, mert az egyházban nem az az életbevágóan fontos, amit mi beszélünk egymás között a Bibliáról, világi dolgainkról és önmagunkról, hanem az az egyedül életbevágóan fontos, amit Szentlélek mond a gyülekezetnek.

Az az örök pünkösdi csoda, hogy Szentlélek az első pünkösdi óta szakadatlanul beszél a gyülekezetben és a gyülekezetehez. Nekünk valóban jó fülre, finom belső hallásra van szükségünk ahhoz, hogy a gyülekezetben egyenként és személyesen meghalljuk a Szentlélek beszédét. A Szentlélek beszédét a gyülekezet minden egyes tagja meg tud hallani. Szentlélek beszédének a felismerése nemcsak rendkívüli tehetséggel rendelkező személyek kiváltsága. Szentlélek beszédét meghallgatja és megértheti mindenki, aki szívének érzéseiben és önllele sugallataiban elcsendesedve egészen kitárja lelkét Szentlélek beszéde előtt.

Szentlélek Isten e pünkösdi ünnepén számunkra először a győztesekről beszél. Kik ezek a győztesek?

Ezek a győztesek a gyülekezet tagjai. Nem szabad rendkívüli és kiváltságos, földöntúli és földfeletti képességekkel rendelkező személyekre gondolnunk. Ezek a győztesek azok a lelkek, akik szakadatlanul Szentlélek beszédére hallgatnak. A Szentlélek beszédét hallgató gyülekezeti tagok az Isten Igéje kétélű kardját kapják erős fegyverül, mellyel legyőzik a fülük sükettségét, mellyel legyőzik a nyelv bűneit. A nyelv bűneit, mely hol nagyhangú szónoklatokban mennydörög, hol sejtelmes lágy szellőként

legyezgeti az emberi hiúságot, hol ravasz rókabeszéddel igyekszik túljárni mások eszén, hol bábeli nyelvzavar mesterséges szításával igyekszik magasrendű vallásos és szellemi szerepben tisztelegni. A Szentlélek beszédét hallgatók azok a győztesek, akik az Ige kétélű kardjával legyőzik a sötétség fejedelmét és annak minden csábító kísértését, akik minden élethelyzetben a szeretet, a hit és a reménység győzelmét szolgálják a Sátán és ezernyi gonosz praktikája fölött.

Kik ezek a győztesek? Ezek a győztesek azok a gyülekezeti tagok, akik az Ige győzelmében részesülnek. Istennek ilyen győztes gyermekekre van szüksége. Szentlélek ilyen győztesekké formál bennünket. Istennek olyan győztes gyermekekre van szüksége, akiket kétélű kardjával maga az egyház élő és dicsőséges Ura győzött le. A keresztyén gyülekezetnek olyan győztes hívekre van szüksége, akik Szentlélek beszédének igaz megtartói és cselekvői. Istennek és az anyaszentegyháznak egyaránt olyan győztes keresztyénekre van szüksége, akik az Úr Jézus Krisztus győzelmében részesedve a kísértés óráiban ellen tudnak állni az ördögnek (Jak 4,7) és ki tudják mondani a győzelem szavát: távozz tőlem, sátán (Mk 4,8). Istennek és az anyaszentegyháznak olyan győztes keresztyénekre van szüksége, akiknek hite, reménysége és szeretete valóban győzelmes erő s nem meddő és üres, fontoskodó és fondorlatos, látványos és szónokias emberi beszéd és nem bábeli zűrzavart továbbterjesztő vallásos rajongás. Amikor a világ Isten fiainak megjelenését várja (Róm 8,19), akkor minden bizonnyal ezeket a győztes keresztyéneket várja. Valamennyien, akik a hit, reménység és szeretet győzelmében reménykedünk, Isten győztes fiai és leányai megjelenésében reménykedünk. Isten gyermekei nem lehetnek a sátán megalázott és meggyalázott rabszolgái. Isten gyermekei nem lehetnek rossz lelkiismeret súlya alatt görnyedő és gyöttrő lelkek, hanem csak győztes keresztyének lehetnek. Ezért kell állandó pünkösdben élve Szentlélek Isten beszédére hallgatnunk.

Azért, hogy mi valamennyien Isten győztes gyermekei lehessünk és maradhassunk, a mi Urunk Jézus Krisztus két pünkösdi ajándékot ad mindnyájunk számára.

Az Úr Jézus Krisztus első pünkösdi ajándéka az a fehér kövecske, melyre rá van írva Isten győztes választottainak új neve. E fehér kövecskék egykori eredeti szerepét és jelentőségét nem ismerjük pontosan. Lehet, hogy fehér kövecskék által hívták meg egykor a választott vendégeket a királyi vendégségekre; lehet, hogy fehér kövecskékkel szavazták meg a hajdani törvényszékek bírái a felmentő ítéletet. Annyi azonban bizonyos, hogy a fehér szín a Mennyei Jelenések könyvében mindig a győzelem és a győztesek színe. A győzve győző, dicsőséges mennyei Urunk bokáig érő fehér ruhát visel, fehér lovon ül és fehér ruhába öltözteti azokat, akik megmosták és megfehérítették ruháika a Bárány vérében (Jel 1,13;3,4;7,14).

Jézusnak ebben az ajándékozásában azonban a névadás eseménye az igazán fontos. Az Úr Jézus Krisztus életünk hajnalán, amikor elrejt szent sebébe, amikor ránk permetezi büntőlő és gyógyító drága véré, a szent keresztségben Isten gyermekeinek új nevét ajándékozza nekünk. Milyen boldogan kiált fel János apostol: "Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk" (1Jn 3,2a). Isten gyermeke - ez az új név, melyet a keresztségben nyerünk ajándékul. A fehér kövecskére írott név azonban még tovább vezet a végső idők teljes beteljesülése felé. Erre utal János apostol a továbbiak során: "és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk őhozzá, mert meg fogjuk őt látni, amint van" (1Jn 3,2b). Erre a mennyei titokra néz a fehér kövecskén ajándékozott új név.

Az Úr Jézus Krisztus második pünkösdi ajándéka az elrejtett manna, amiből mindnyájunknak enni ad.

Valamennyien ismerjük azt a szerepet, melyet a manna töltött be a pusztai vándorlás negyvenéve alatt. A pusztai vándorlás során a manna volt Izrael népének mindennapi kenere, mellyel maga az Úr táplálta választott népét. Az Úr rendelkezésére Mózes így szól Áronhoz, a főpaphoz: "Végy egy edényt, és tégy bele egy teljes ómer Mánt, és tedd az Úr elébe, hogy megtartassék maradékaitok számára" (2Móz 16,32-35). A szent sátor elkészítése után a szentek szentjében "vala az arany füstölő oltár és a szövetség ládája bebo-

rítva mindenfelől arannyal, ebben a mannás aranykorsó és Áron kihajtott vesszeje meg a szövetség táblái, fölötté pedig a dicsőség kérubai" (Zsid 9,3-5). Nemzedékről nemzedékre így őrizte a szövetség ládája a két táblára vésett tízparancsolatot és mellette azt az aranykorsóba helyezett ómeryi mannát is, mely Izrael fiait szakadatlan a szabadító Isten gondviselésére emlékeztette.

Az Úr Jézus a rejtett mannával való táplálkozásunk kettős ígérését Izrael népe történelmének e páratlan eseményéhez kapcsolja. Az ötezer férfi megvendégelése utáni beszédben, amikor Jézus az élet kenyeréről beszél, újra utal arra, hogy Isten, aki a manna mennyei kenyerét adta népének a pusztai vándorlás negyven esztendejének mindenik napján, tovább folytatja választottai megmentő táplálását a mennyből alászálló élő kenyér ajándékozása által. Az életnek az az élő kenyere maga az Úr Jézus Krisztus, aki tulajdon testét ajándékozza a világ életéért. (Jn 6,31).

E pünkösdi szent ünnepén most újra valósággá válik számunkra az Úr Jézus táplálásunkra vonatkozó ígérete, amikor a kegyelem asztalánál részeltet megtöretett teste szent jegyeiben, az örök élet kenyerében, miként a pusztában vándorló népe részesedett egykor az angyalok eledelében, a mannában (Zsolt 78,24-25). Az Úr Jézusnak az elrejtett mannával való tápláltatásunkról szóló ígérete itt és most az úrvacsorában teljesedik be.

Az elrejtett mannával való tápláltatásunk második ígérete arra a végső szeretet- és asztalközösségre vonatkozik, amikor Isten győztes gyermekei részt vesznek a megöletett Bárány menyegzői vacsoráján (Jel 19,7-9) és boldogan kenyeret esznek mennyei Urunkkal az Isten országában (Luk 14,15). Diadalmas mennyei Urunk, amikor erőnk feletti utunk közben (1Kor 19,7) szent vacsorájával táplál, éppen a szent vacsorában való részvételünk közben minősít és formál bennünket Isten győztes gyermekeivé, akiket győzelemről győzelemre vezérel minaddig, amíg bevezet mennyei országába és mennyei vacsorájához ültet bennünket, Isten fehér ruhába öltöztetett győzelmes gyermekeit.

E pünkösdi ünnepében hallgatva Szentlélek beszédére, adjunk hálát Istennek szent keresztség és az úri szent vacsora ajándékáért, abban a bizonyos reménységben, hogy amikor a legvégső titkok is mind nyilvánvalókká válnak, akkor örvendező csodálkozással fogjuk olvasni a fehér kövecskékre írott nevünket, akkor a Bárány menyegzői vacsoráján beteljesedünk a mennyei mannával, az angyalok eledelével.

A győzelmesnek enni adok az elrejtett mannából, és fehér kövecskéken új nevet adok - így beszél hozzánk e pünkösdi ünnepén Szentlélek Isten, Aki nek van füle, hallja, hogy mit mond a Lélek a gyülekezetnek, Isten győztes gyermekeinek. Ámen.

Pásztori-Kupán István

Pünkösdi prédikáció

Alapige: János 14,26

Bibliaviasas: János 16,4-16

"Ama vigasztaló pedig a Szent Lélek..." - halljuk a Szentlélekről szóló üzenetet.

A felolvasott alapigében az egyetlen hiteles és illetékes személy, az Anyaszentegyház kizárólagos Ura, Jézus Krisztus szól hozzánk, mai tanítványaihoz. Ugyanúgy szól, miként szólott egykor az apostolokhoz. Pünkösdi megünnepelésének éppen úgy, mint bármely istentiszteletén való egybeseregülésnek, csakis akkor van értelme, ha az eklézsia tagjai kétség nélküli bizonyosságot hordoznak afelől, hogy az istentiszteleten maga Jézus

Krisztus szólal meg. Minden igehirdetés kizárólag csak akkor éri el a maga célját, ha azon mind az Igé hirdetője, mind a hallgatóság a "szerelmes Fiút hallgatja", illetve mindent megtesz annak érdekében, hogy egyes-egyedül ő szólaljon meg a gyülekezetben. Előtte és mellette el kell nemulnia minden emberi vélekedésnek és elképzelésnek, mert egyébként óhatatlanul "megoltjuk" Szentlelket.

Emberileg sok és egymásnak ellentmondó vélekedés születhetik Szentlélekről mind az egyházban, mind azon kívül. Az Urat követők engedelmissége viszont éppen abban nyilvánul meg, hogy nem másra hallgathak és nem mást követnek, hanem csakis a "pusztaságon és harmatos mezőn" vezető Jő Pásztorra. A Jézusra való figyelés azt jelenti, hogy mind pünkösdi napján, mind egyéb alkalommal az igehirdető és vele együtt az egész gyülekezet Sámuellel együtt így könyörög: "Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád." És így zengedez: "Jővel Szentlélek Uristen, töltsd be szívünket éppen!" Ez óvja meg az igehirdetőt attól, hogy emberi bölcsesség beszédét szőlje, hogy érdekes vagy unalmas szónoklatot tartson, hogy kegyesen "elmélkedjék" Szentlélekről, útját állva annak, hogy maga az Úr szólaljon meg övéi között. A gyülekezetnek is éppoly fontos feladata a Szentlélek beszédéért való imádság, mert csak így kerülhet el a prédikációval szemben tanúsított hamis elvárások sokasága. Kérésünket annak az ígéretnek a birtokában terjeszthetjük az Úr elé, amelyet Jézus Krisztus tett és tesz mindenkor tanítványainak: "Ha azért ti gonosz léteketre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékot adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok Szent Leleket azoknak, akik tőle kérik" (Lk 11,13). Kálvin szerint szabad nekünk Istent az ő ígéreteire figyelmeztetnünk: add meg, urunk, hiszen megígérted...

Az ígérete szerint jelen levő Jézus Krisztus azt közli most velünk, hogy Szentlélek a vigasztalás lelke. Ő áradt ki az első pünkösdkor, és ő jön hozzánk ma is. Nincs semmire sem olyan szükségünk, mint a vigasztalással. Megszámálhatatlan ebben a világban a vigasztalásra szorulóknak számára! Akár bevallottan, akár leplezetten, de mindenünk rászorul a vigasztalásra. Erre várnak jogosan a megbántottak, ezt sóvározzák a gyógyíthatatlan betegségben szenvedők, ebbe szeretnének belekapaszkodni a gyermeküket, hitvestássukat, szülőiket, jóbarátaikat elveszített gyászolók. Erre a vigasztalásra várnak reményvesztetten a lélek és a test ezernyi sebetől vérzők, a foglyok, a magányosok és az ezérféleképpen vigasztalásra szorulóknak. Végeláthatatlan azoknak a sora, akik szeretnének megvigasztalódni. Be kell vallanunk, hogy nem vagyunk képesek arra, hogy másokat megvigasztaljunk és végképpen le kell tennünk mindenféle önvigasztalási kísérletről is. Ismerjük el, hogy az igazi nagy bánatban sem másokat, sem magunkat nem vagyunk képesek a saját erőnkől megvigasztalni. Ehhez rájünk kívüli erőre van szükségünk. Jézus éppen ezt a felülről való erőt akarja ajándékolni adni mindnyájunknak, s teszi ezt annak a tudtul adása által, hogy Szentlélek a vigasztalás Lelke. Szentlelket az Atya küldi a Jézus nevében, éppen úgy, miként előzőleg elküldötte egyszülött Fiát.

Jézus azért jött, hogy megkeresse az elveszetteket, magához hívja és megtisztítsa a bűnösöket, a vakok szemét megnyissa, a némákat beszélőkké, irgalma szószólóivá tegye, hogy a betegeket meggyógyítsa, az éhezőket megelégtse, a halottakat visszaadja szeretteinek, azaz hogy véget vessen a vigasztalan helyzeteknek és e megvigasztalhatatlan élet minden nyomorúságának.

Az evangélium egyértelműen arról ad hírt, hogy ahol Jézus jelen van, ott nem lehetnek és nincsenek megoldatlan és vigasztalan helyzetek. Ő a megoldatlanságok megoldója. Mikor ezt halljuk, önkéntelenül feltér bennünk a panasz. Perelünk az Úrral, hogy minden elesettségünk éppen annak a következménye, hogy Jézus nincs velünk, elment az Atyához és mi magunkra maradtunk sebeinkkel és bűneinkkel. Próbátételeink alkalmával számtalanszor mondtunk Mártával együtt: "Uram, ha itt lettél volna..." Jézus éppen ezekre a valóságos helyzetekre gondolva mondja övéinek: "Nem hagyjak titeket árvául; eljövök tihozzátok" (Jn 14,18). Urunk Szentlélek által jön el zarándok népéhez és megváltott gyermekeihez. Szentlélek láthatatlanul, de valóságosan közöttünk és bennünk lakozik.

Bizonnyára ismerős számunkra Gyulai Pál Három árva című verse. A hitvesét vesztített költő e költeményben az édesanyjai szeretet-halált legyőző erejétől, árváit megkereső szeretetéről szól. Az éjjélkor megnyíló sírból kikelő, árváit felkereső édesanya mindenik gyermekével azt teszi, amire annak éppen szüksége van. Jézus is ugyanezt cselekszi velünk Szentlélek által! A vigasztaló Lélek nemcsak pünkösdkor, hanem minden időben árad. Magunkhoz hívhatjuk. Erre akar Jézus megtanítani bennünket. Ne kételkedjünk afelől, hogy ő Szentlélek által eljött és eljön hozzánk ma is! Ennek a bizonyossága benne zeng már Szentlélek nevében is, hisz a vigasztaló anyanyelvünkön úgy is értelmezhető, mint "odahívott". Azt jelenti ez, hogy Szentlelket maguk mellé hívhatják a kísértésekben, a félelmekben, a vigasztalan helyzetben élő és vergődő Krisztus-tanítványok. Árvának, tártalannak, vigasztalannak érzed magad? Itt a páratlan lehetőség arra, hogy magadhoz hívdd azt, aki téged megerősít és megvigasztal. A bizonyosságok fellegettek egykor és tesznek ma is bizonyosságot arról, hogy miként vigasztalták meg őket Szentlélek. Bizunk abban, hogy az a Megváltó, aki érettünk, helyettünk elhordozta a golgotai kereszttel minden szenvedését, ígérete szerint elküldi vigasztaló Szentlelkét és általa "gyógyírt hoz minden sebünkre". Bízunk tehát reá magunkat, hogy elhagyatottságunkban, egyedüliségünkben a költővel együtt megérezhessük: "Mikor elhagytak, mikor a lelkemet roskadozva vittém, Csendesben és váratlanul átölelt az Isten..."

Szentlélekről azt is elmondja Jézus az alapige második részében, hogy "az mindenre megtanít majd titeket". Eszerint Szentlélek tanít bennünket. Mégpedig mindenre. Nincs tehát olyan lényeges tudnivaló, amire ő meg ne tanítaná Krisztus megváltottait. Nyilvánvaló, hogy csak olyan dolgokat érdemes megtanulnunk, amelyeknek az életben hasznát is vesszük. Haszontalan dolgokat megtanulni, azokat elsajátítani nem érdemes, sőt egyenesen értelmetlen. Szentlélek tanításával kapcsolatban is felvetődik ez a kérdés. Azt kérdezzük, hogy mire tanít bennünket Szentlélek? A felelet rendjén kertelés nélkül meg kell mondanunk minden kérdezőnek: Szentlélek nem tanít bennünket helyesíráásra (legfennebb igaz krisztusi beszédre!), nem tanít matematikára, de igenis megtanít a "napok bölcs számlálására". Nem ismerteti meg a vegytan alapvető szabályait, de elvezet arra, hogy elegyítetlen szeretettel ragaszkodjunk Jézusunkhoz. Az új emberré válás elméletét újból és újból megtanítja tanítványainak, hogy azok soha el ne feledjék: Isten kegyelméből vagyok az, aki vagyok. Megtanítja azt a legfontosabbat, hogy igazán tudjuk, hogy "kinek hittem". Olyan tudást, ismeretet ír be a lelkünkbe-elménkbe, amelyet soha el nem felejtünk, és minden körülmények között meg tudjuk vallani Jóbbal: "...én tudom, hogy az én Megváltóm él!" (Jób 19,25; lsd. 286. ének).

Annak a megtanulására és biztos ismeretére vezérel a Lélek, amelyet megvallottunk és megvallanak a konfirmálók a Heidelbergi Káté 1, 21, 54. kérdéseire adott feleletben. Szentlélek azt juttatja eszünkbe és arra tanít meg, amiről szól Róm 8,28-39 verse. Annak a biztos tudása ez, hogy nem veszhetünk el! A mindenre megtanító Szentlélek iskolájába mindenki jelentkezhetik. Ott nincs és nem lesz soha "numerus clausus", azaz lezárt, meghatározott szám a jelentkezők részére. Sőt az apostoli bizonyosságtételben éppen arról van szó, hogy az "egész föld" beiratkozhatik ide (Mk 16,15; Mt 28,19-20). A keresztyénség Szentlélek tanítására figyelő, az ő tudományából vizsgáló sereg ezen a földön. Szentlélek tanítványai azok, akik tanulnak és bár folytonosan botladoznak, mégis készek arra, hogy a "legfőbb Tanítóra", Jézus Krisztusra figyelve mindenkor és mindenben őt kövessék. Ebbe az iskolába jártak az apostolok, a reformátorok vagy századunkban Teréz anya, Albert Schweitzer és mások.

Szentlélek mindenre megtanít, ami az életre szükséges. Az Ige utasítására vizsgáljuk meg önmagunkat: Akarunk-e az ő tanítottjait lenni? Ő nem "életrevalóságra", vagyis könyöklésre, mások semmibe vételére tanít bennünket, hanem az örök élet útján való járásra. A tanítások és taníttatások bonyolult világában személyesen kell döntenünk afelől, hogy kit választunk tanítóul. Örökös veszély valamennyiünk életében az, hogy olyan tanítás felé hajlunk, ahol "vak vezet világtalant". Szentlélek véget

vet tudatlanságunknak, tájékoztatlanságunknak, és megtanít mindarra, amit üdvösségünk érdekében okvetlenül tudnunk kell. Tőle igazán kérhetjük: "Taníts Téged megismernünk, Istent Atyánknak neveznünk..." (132. Ének) Ha hitünk törekény, neki nyugodtan megvallhatjuk, miként a gyermekekért aggódó-gyötrődő bibliai apa: "Hiszek, Uram! Légy segítségül az én hitetlenségemnek." (Mk 9,24). Legyünk biztosak afelől, hogy szívünkéből fakadó kérdésünket meghallgatja és megtanít az igazi, az örök életre vezető úton való járásra. Jézus tudja, hogy az ő tanítványai feledékenyek. Állandóan fennál annak a veszélye, hogy elfeledkezünk Urunkról és az ő ígéreteiről. Ezért jön segítségünkre Szentlélek, akiről alapigénk záróüzenetében azt halljuk: "eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam néktek". Jézus háromszor jelentke a tanítványoknak, és a hármas szám a teljességet fejezi ki, hogy neki szenvednie kell, hogy neki meg kell halnia, de harmadnapon feltámad. A tanítványok ennek ellenére elfeledkeznek mindezekről. Így feledkezünk el mi is az evangélium ígéreteiről. Jézus Szentlélek által folytonosan emlékezteti bennünket bűneinkre és az ő szabadító kegyelmére. Bizalmatlanságunkban megszólít: "Bízzál!" Árvaságunkban figyelmeztet: "Nem hagyalak titeket árvakul, eljövök tihozzátok." Kivettségünkben nyugtalanságunkban újból meghallhatjuk: "Jőjjetek énhozzám mindnyájan..." Halálfelemünkben önmagára mutatva szól: "Én vagyok a feltámadás és az élet." Az ismétlés a tudás anyja - szoktuk mondani. A hit világában Szentlélek az, aki folytonosan eszünkbe juttatja és megismétli Jézus Krisztus minden tettét, minden ígétét, hogy soha el ne feledjük azt, amit nekünk is mond: "És ímé, én titeketek vagyok minden napon a világ végezetéig. Ámen."

Szentháromság vasárnapjára

Geréb Pál

Ne és igen

Alapige: 1János 2,15-17
Bibliaolvasás: János 3,16-21

I.

Milyen ellentétesnek látszik a János evangéliumból felolvasott szakasz első része és az a vers, amit most textusként a János első levele második részéből olvastam. A János evangéliuma arról beszél, hogy Isten annyira szerette ezt a világot, hogy odaadta érette az egyszülött Fiát, hogy éljünk általa. A János leveléből viszont azt olvassuk: "Ne szeressétek a világot, se azt, ami a világban van. Ha valaki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete." Hogyan lehet az, hogy a Szentírásban ilyen ellentmondásos tanítás legyen? Eppen az egyik legnagyobb kérdéssel, a világgal kapcsolatosan? A helyes feleletet úgy kapjuk meg, ha tudjuk, hogy a "világ" szónak az Újszövetségben több jelentése van. Mi is most csak kettővel foglalkozunk.

Az első jelentés a János evangéliuma harmadik részében áll előttünk, ahol arról tesz bizonyosságot az Ige, hogy Isten szereti ezt a világot. Szereti, mert ő maga teremtette, és szereti, mert benne él ez az ember, vagyis mi magunk, akiket a saját képére és hasonlatosságára teremtett, és akiket bűnük ellenére is folyamatosan szeret. Istennek ez a szeretete tehát meg nem érdemelt szeretet. Nem azért szeret minket, mert megérdemljük, hanem annak ellenére szeret, hogy nem érdemljük meg. De az ő szeretete éppen arra irányul, hogy mi ne maradjunk meg a mi bűneinkben, hanem szülessünk újjá az ő szeretetének nagyságában, amely a Jézus Krisztusban jelent meg előttünk és számunkra.

A második Igénk, a János első leveléből, arra hív fel bennünket: "Ne szeressétek a világot, se azt, ami a világban van." Nem mond-e itt ellent a Szentírásban hangzó Ige önmagának? Nem, mert hogyha átolvassuk az Újszövetséget, akkor látjuk, hogy a világfogalmának jelentésében árnyalatnyi különbségek vannak.

Az első jelentése a világnak az, hogy ezt a világot Isten maga teremtette és a bűneset ellenére is meg akarja tartani. El akarja vezetni ahhoz a célhoz, amelyet ő maga tűzött ki a világ elé: hogy benne megvalósuljon Isten országa, Isten királysága és örök királyi uralma. Ennek a megvalósulásnak az érdekében küldte el hozzánk és adta nekünk az ő egyszülött Fiát, a mi Urunk, Jézus, Krisztust. Öbenne látjuk Isten hűségét mind a világ iránt, mind irántunk. Isten nem hagyja cserben az általa teremtett világot és benne azt az embert, aki az ő képére és hasonlatosságára teremtetett.

Ennek a szeretetnek a földi hasonlata a tékozló fiú példázatában áll előttünk. Itt látjuk azt, hogy az atya milyen nagy szeretettel fogadta vissza a tékozló fiút.

A második Igében, mely a János első levelében áll előttünk, ezt olvassuk: "Ne szeressétek a világot, se azt, ami a világban van. Ha valaki szereti a világot, nincs meg abban az Atya szeretete." Itt látjuk, hogy milyen mély ellentét van a világnak eme kettős jelentése között, mert itt a János levele esetében a világ kifejezés a bűn által megrontott világot jelenti. Azt a világot, amelyben az ember nem az Istenre irányítja az ő szeretetét és az ő egész lényét, hanem arra a világra, amelyben mindaz,

ami jelen van, nem más, mint a test kívánsága és az élettel való kérkedés. Röviden így jellemzi a János első levele ennek a világnak a lelki arculatát. Amikor arra hív fel János, hogy ne szeressük ezt a világot, akkor tulajdonképpen arra figyelmeztet, hogy forduljunk el a test kívánságától és az élettel való kérkedéstől.

Azt akarja az Isten Igéje, hogy mi ne a bűn által megrontott világot, hanem az Isten által teremtett és megváltott világot szeressük. Azt akarja az Ige, hogy a mi örömünk forrása ne a világ javaiban legyen. Ne azokban a hamis örömeinkben, amiket a világ kínál nekünk, hanem Isten megtalálásában, aki az Ő szent Fiában, a Jézus Krisztusban már megtalált minket.

II.

Alapigénket úgy értjük meg teljesen, ha meglátjuk, hogy Isten szeretete reánk is vonatkozik. De úgy kell látnunk ezt a szeretetet, mint amelyet mi nem érdemelünk meg, mert hisz mi ebből a világból valók vagyunk, azok vagyunk, akik teljesen a bűn kísértésének a hatalma alatt élünk, de naponta megtapasztaljuk azt a kegyelmet, amely bűneinkben bűnbocsánatot hoz nekünk és új életre tesz képessé bennünket. Így is mondhatjuk, hogy Isten szeretetének az oka nem az emberi jószágunk, de Isten szeretetének az a célja, hogy ez által a szeretet által megújuljon az életünk és mások legyünk, mint akik eddig voltunk. Ahányszor felhangzik minden istentisztelet elején a bibliai bizonyágtétel, hogy Isten szereti ezt a világot, ez egyúttal felszólítás is arra, hogy Isten szeretete által megújulva bizonyágot tudunk tenni arról a szeretetről, amely ezt a világot is megváltoztatja, átalakítja.

Isten szeretete tehát nem tesz könnyelművé és felületetssé, mert nem azt mondja nekünk, hogy Isten szeretete felületes és céltalan, hanem arról tesz bizonyágot, hogy ez a szeretet rabul akar ejteni minket, hogy mi is igazán tudjuk szeretni Istent és az Ő szeretetével tudjuk szeretni az általa teremtetett és megújított világot.

Isten szeretetének ilyen embert újjászülő és világot újjáteremtő ereje van! Az az ember, aki megtapasztalta Isten szeretetét, most már a világban nem ennek a világnak az érzéki örömeit keresi és szereti, hanem Isten szeretete által örömmel vesz részt abban, hogy az Ő cselekedeteinek a bizonyágtétele által megújuljon ez a világ az Isten szeretetében.

Itt azonban nagyon kell vigyáznunk, amikor a világról van szó, mert nem szabad egy távoli áttekinthetetlen világra gondolni, hisz Isten szeretete tőlünk azt várja, hogy mi is a szeretetet kezdjük megvalósítani a közvetlen környezetünkben. Könnyű nagy általánosságban szeretni az embert, de nehéz szeretni azt, aki mellett élünk, és akinek az emberi gyengeségeit, gyarlóságait naponta tapasztaljuk. Dosztojevszkij, a nagy orosz író sok regényében beszél arról, hogy vannak emberek, akik szeretik nagy általánosságban az embertársakat, de egyetlen konkrét embert sem szeretnek, aki a közelükben él, mert nem tudják elviselni azoknak gyengeségét és nyomorúságát. Jézus Krisztus úgy szerette ezt a világot és benne minket embereket személy szerint, hogy önmagát adta értünk, az Ő Igéje és Szent Lelke által pedig naponta bizonyágot tesz az Ő irántunk való szeretetéről, és ezáltal képessé tesz arra, hogy ne a világ hamis örömeit szeressük, hanem a világot úgy szeressük, mint ahogy Isten azt újjáteremteni akarja a Jézus Krisztusban.

A hívő, keresztyén ember nem merülhet el tehát a világ örömeiben, legyenek azok bármilyen csábítóak is, hisz hívő ember megtapasztalta azt az örömet, amelyiket egyedül az a tény biztosít az ő számára, hogy Istennek a szeretete Jézus Krisztusban öreá is vonatkozik. A hívő ember életében tehát nem hiányzik az igazi öröm és az igazi szeretet, mert az igazi öröm nem az, amit a világ nyújt nekünk, hanem az a kegyelem és bűnbocsánat, amit Isten a Jézus Krisztusban naponta nyújt a mi számunkra.

Ehhez azonban az szükséges, hogy szüntelenül éljünk azokkal az eszközökkel, vagyis a kegyelmi eszközökkel, amelyeket Isten a Jézus Krisztusban nyújt a mi számunkra, és amelyek által részesülhetünk az Istennel való közösségben a Jézus Krisztus által. Isten szeretetét nem a felületes keresztyének tapasztalják meg, akik nagyon ritkán gondolnak az Istenre, az Igével való

élésre és az imádkozásra, hanem azok, akik naponta élnek ezekkel az áldott alkalmakkal és lehetőségekkel. Így van ez földi, emberi viszonylatban is, mert a szülői ház örömet, életet adó melegét nem tapasztalja meg az, aki elszakad attól és nagyon laza kapcsolatot tart csupán vele, hanem az, aki állandóan reá gondol és minden alkalmat megragad arra, hogy kapcsolatban legyen és maradjon vele.

A háború után, amikor hazajöttek az idegenből a folyok, hányan és hányan mondták el, hogy a nagy idegenséget és messzeséget csak úgy bírták el, hogy szívükben hordozták az ő kicsiny otthonuk és családjuk képét.

Az emberiség előtt nincs nagyobb feladat, mint mindenki számára biztosítani az otthont és a családi élet áldott melegét. Nincsen szomorúbb dolog, mint amikor szétdűlják az otthonokat, szétszórják a családokat és nem engedik, hogy az emberek ilyen meleg közösségben éljenek. A második világháború után ismertem sok olyan embert, gyülekezeti tagot, akik az Atlanti-óceán partján voltak hadifogságban, de elindultak és gyalog jöttek haza a Székelyföldre, a Kárpátok délkeleti sarkába. Ez az otthon vonzásának a hatalmas ereje. Minden gyülekezetünkben vannak olyanok, akik ezt megtapasztalták, és ez a tapasztalat a mai napig is ott él a szívükben.

Így kell hogy benne legyen a szívünkben, de ennél is mélyebben, az Istennel való közösség és az a közösség, amelyet az Isten szeretete hoz létre bennünk és közöttünk.

A mi életünk megújulásának és általa a világ megváltozásának egyetlen módja van: elfogadni Isten szeretetét a Jézus Krisztusban. Ez azonban azt jelenti, hogy az élő Jézus Krisztus él és munkálkodik bennünk. Így leszünk az Igének nemcsak hallgatói, hanem megtartói is. Mi hívő keresztyének tudatában kell hogy legyünk annak, hogy Isten igenis általunk akarja megújítani és megváltoztatni a világot. De ehhez az szükséges, hogy engedjük, hogy Isten először minket változtasson és újítsa meg Igéje és Szentlelke által. Ennek az elfogadása jelenti az életünkben az Újjászületést. Ez azonban nem egy nehéz kötelességet és feladatot jelent a mi részünkről, hanem Isten végtelen szeretetének elfogadását, vagyis az egyetlen igazi tartós örömet és bizonyosságot Isten kegyelme felől.

Mögöttünk vannak a nagy ünnepeink, amelyek mind Isten hozzánk lehajló kegyelméről tesznek biznyságot. A karácsony azt jelentette, hogy Isten a Jézus Krisztusban átvette tőlünk mindazt, ami a miénk, a mi testünket és bűneinket, hogy átadhassa nekünk mindazt, ami az övé, vagyis az istenfiúságot és az általa való új életet. A húsvét azt jelentette, hogy Isten a Jézus Krisztusban legyőzte a bűnt és a halált, és a pünkösd azt jelentette, hogy Isten az ő Szent Lelke által egészen közel jött hozzánk, hogy bennünk éljen és munkálkodjék. Ezáltal újul meg a mi életünk, és ezáltal tudunk Isten munkatársai lenni a világ megújításában. Ámen.

Geréb Zsolt

Apostoli áldás

Alapige: 2Korinthus 13,13

Bibliavlasás: Róma 5,1-11

Felolvasott Igénket apostoli áldásnak nevezzük, melyet minden templomba járó ember könyv nélkül tud, hisz az ároni áldással váltakozva minden istentiszteleten elhangzik. Az áldás az istentisztelet legősibb elemei közé tartozik. Az Isten elé járuló ótestamentumi nép az áldás vétele után távozott a templomból. Az áldás, mely a póp ajkáról hangzott el, összefoglalta Isten válaszát, melyet a hívő nép imádságára adott. A gyülekezet abban a boldog hitben távozott Isten színe elől, hogy az Úr kegyelme továbbra is vele marad és a mindennapok rendjén sem távozik el tőle. Az áldás azonban nem csak

formai eleme az istentiszteletnek. A választott nép számára az áldás elhangzása vagy elmaradása életnek és halálnak a kérdése volt.

Az áldás szó jelentése: jót mondás, jókívánság. Az emberek közötti kapcsolatokban gyakran hangzanak el jókívánságok. Ünnepek, családi események, nevezetesebb alkalmak vagy búcsúzás alkalmával a rokonok, barátok, munkatársak, szomszédok kívánnak egymásnak örömet és sikert, jó egészséget és szerencsét. Ezek jólesnek nekünk, mert kifejezik az emberek irántunk való szeretetét, barátságát, együttérzését.

Az istentiszteleten azonban nem az ember, hanem maga az Úr mondja a jót, ő maga áld meg, ezért ez több, mint emberi jókívánság, hiszennek a beteljesülése Istentől függ. Isten jót mondása, vagyis áldása nem pusztán beszéd, nem üres szó, hanem olyan valóságos erő, mely az áldás szavainak, az áldásban kifejezett jókívánságnak a beteljesedését, megvalósulását és hatékonyságát biztosítja.

Isten jót mondása abban különbözik az emberekétől, hogy

a) mi emberek nem tudjuk, mi az igazi jó, mert mi csak ennek a múló földi életnek a javaira nézünk;

b) csak Isten tudja, hogy mi az igazi jó, és minket is meg akar tanítani rá. Ő azt akarja, hogy ezt az igazi jót, az igazi áldást kérjük tőle.

Mózes negyedik könyve szerint Isten Áron fiainak az ajkára adja az áldást. Ők áldják meg Izrael népét. Az ószövetségi papság a közvetítő szerepét töltötte be a szent Isten és a bűnös ember között. Malakiás könyvében olvassuk, hogy a "papnak ajkai őrzik a tudományt... és a seregek Urának követe ő" (Mal 2,7). Izrael fiai Isten kegyelmes alászállását ismerték fel a papság intézményében. A Zsidókhoz írt levél bizonyágtétele szerint a papság előképe volt Jézus Krisztusnak, mint az egyetlen és tökéletes közbenjáró főpapunknak.

A felolvasott Igében Pál apostol mint az Úr megválasztottja, megbízottja közvetíti az áldást. Mint a gyülekezet alapítója, a hitnek a plántálója szólja Isten növekedést adó áldását. Az ószövetségi pap hittel áldotta meg Izrael fiait; mint ahogyan Jákób is hittel áldotta meg József fiait (Zsid 11,12). Az áldás tehát hitből való cselekedet. Ezt az igazságot szemlélteti Rembrandtnak az a csodálatos festménye, mely éppen azt a bibliai jelenetet ábrázolja, amikor Jákób megáldja József fiait. A nagy holland festő az ábrázolóművészet szuggesztív erejével szemléltette az idős pátriárka szilárd hitét, mellyel megáldja Efraimot és Manassét. A festmény központjában az ágyon ülő Jákób és két kinyújtott keze van, amelyeket keresztbe téve helyez a két gyermek fejére. József csak mellékalak, aki próbálja irányítani, manipulálni apja kezét. Jákób azonban rendíthetetlen marad, mert tudja, hogy Isten nevében cselekszik és az ő vezetése alatt áldja meg Efraimot az elsőszülöttségi áldással. Rembrandt szavak nélkül, az emberi arcok és mozdulatok, a színek és fények erőteljes sugárzásával fejezte ki az áldás cselekedetének titkát. A kép szemléltője megérzi azt, hogy a pátriárka áldásnak, mely valóban beteljesül, isteni ereje van.

Kit áld meg az apostol?

Az áldás Isten választott népének, Isten gyülekezetének, Jézus Krisztus egyházának szól. Ez a tény Isten kegyelmének szabadságát fejezi ki. Ő minden megkötés nélkül, szabadon adja áldását, mint ahogy Jákób is szabadon áldja meg József fiait, jobb kezével Efraimot és bal kezével Manassét. Isten az ószövetség népét választotta el, hogy az ő kijelentését és áldását továbbadja a Föld legszélső határáig. A választottak közössége nem önmagáért, hanem az Úrért és a világért van. Ezt ismerte fel Pál apostol is, aki a Mózes első könyve alapján hangsúlyozza, hogy Ábrahám fiaiban megáldatnak a pogányok, a Föld minden nemzetségei. Pál Ábrahám fiainak nevezi mindazokat, akik hisznek Krisztusban, tehát az egyház tagjait, a Krisztus megválasztottait. Ők alkotják a választottak közösségét. Nekik szól Isten áldása és jókívánsága. Az egyház tagjai Izrael fiaihoz hasonlóan tovább kell hogy adják Isten áldását a világ felé. A keresztyén egyháznak az a feladata, hogy az Istentől nyert ajándékokkal szolgáljon abban a világban, amelyben él.

Nézzük meg, hogy mivel áldja meg Isten az ő népét, mit kíván az Úr a gyülekezetnek?

Olyan ajándékokat, mélyeket más nem tud adni, csak egyedül Isten. Isten kegyelmét, szeretetét és lelkének közösségét adja. Ezek olyan egzisztenciális létfontosságú ajándékok, melyek nélkül nem lehet élni.

a) Pál apostol először az Úr Jézus Krisztus kegyelmét ígéri a gyülekezetnek. Az ároni áldásban a pap szintén irgalmat kíván Istentől Izrael fiainak. Pál azáltal változtat az Ószövetségi áldásformán, hogy irgalom helyett kegyelmet hirdet a korinthusi gyülekezetnek és egyben a mi gyülekezetünknek is. Mit jelent ez a bibliai szó? A kifejezés jelentésének a kifejtése azért nehéz, mivel a hétköznapi nyelvünkben már alig használatos. A kegyelem szó is az úgynevezett kánaáni, vagy egyházi nyelvnek lett az egyik titokzatos szava. Ez azonban nem jelenti azt, hogy kerülnünk kell ezt a kifejezést. Ez a tényállás inkább e fontos bibliai fogalom megvilágítására kell hogy indítsa bennünket. Pál levéleiben a kegyelem szó helyett sokszor a "jóság" áll. Az újszövetségi kharis szó azonban nemcsak egy kegyelmes érzést jelöl, hanem egy olyan tettet, egy olyan eseményt, mely a végső idők döntő cselekedete. A kegyelem szó magában foglalja Isten megváltó munkájának a teljességét. Isten megbocsátó kegyelme az emberek számára Jézus Krisztus halálában és feltámadásában mutatkozott meg a legteljesebben. Jézus Krisztus üdvöztette által Isten megszabadította az embert a bűn szolgaságából, és a kegyelem uralma alá helyezte (Róm 5,20-20). A korinthusi gyülekezet számára már elkezdődött ez az új korszak, a kegyelem állapota. Pál azt kéri Istentől, hogy üdvözítő, oltalmazó kegyelmével továbbra is ajándékozza meg egyházát. A Bibliából és az egyház történetéből tudjuk, hogy Isten jósága és megtartó kegyelme nélkül sem Izrael népe, sem a keresztyén egyház nem maradt volna meg az idők viharában. Nyugodtan elmondhatjuk, hogy Isten népének, Krisztus egyházának a megmaradása az Úr Jézus Krisztus engedelmének a csodája. Isten áldásának az erejét ez a tény bizonyítja a legjobban.

b) Pál másodszor Isten szeretetének kiadását ígéri Krisztus népének. Isten szeretetének a felénk fordulását az ároni áldás így fejezi ki: "Világossítsa meg az Úr az ő orcáját terajta." "Fordítsa az Úr az ő orcáját tereád." Isten orcája az Ószövetség nyelvén az Úr megjelenését, személyes jelenlétét jelenti. Mózes második könyve arról tesz bizonyosságot, hogy Isten az ő orcájának anyala által szabadította meg Izrael fiait Egyiptomból és az ő orcája által vezette a népet a pusztában (2Mózes 32,32). Nekünk is meg kell tanulnunk, hogy számunkra a legfőbb jó az, amikor Isten felénk fordítja arcát és megvilágosítja azt rajtunk. A sötét arc a haragot jelenti. Istennek arra is van oka, hogy haragudjék reánk. Amikor azonban megvilágítja rajtunk az arcát, ez azt jelenti, hogy nem az ő bünyűlölő haragjával, hanem az ő megbocsátó szeretetével van jelen a gyülekezetben. Az újszövetségi gyülekezet Isten szeretetét Jézus Krisztusban ismeri fel (Róm 8,39). Az evangéliumok írói arról tesznek bizonyosságot, hogy Jézus Krisztus testté létele és messiási működése által maga Isten fordult a világ felé; halálában és feltámadásában maga az Atya munkálkodott a mi üdvösségünkért. A Római levélben az apostol erről így szól: "Az Isten pedig az ő hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus értünk meghalt" (Róm 5,8). Lehet, hogy a szeretet szóban az érzület hangsúlyozottabb, mint a kegyelem esetében, de a szeretetet is tettekben nyilvánul meg. A tanítványok Isten szeretetének a nagyságát Jézus tettei által ismerték meg. A kánaai mennyegző, az ötezer ember megvendéglése, a sánták, a vakok, a süketek, az ördögösök meggyógyítása, a bűnösök elfogadása mind-mind Isten szeretetének voltak a megnyilvánulásai.

Isten szeretetét azonban a pünkösd utáni gyülekezet is megismerte. Az egyik legrégebbi újszövetségi iratban a második Thesszalonikai levélben Pál apostol azt mondja, hogy Isten szeretete azokra irányul, akiket kezdettől fogva kiválasztott az üdvösségre (2Thessz 2,13). A gyülekezet közössége, a hívek egysége, az egyház növekedése, a naponkénti örvendezés egyetlen forrásból fakad: Isten szeretetéből. Ezért írja az apostol: "Isten szerelme szorongat minket" (2Kor 5,14). Isten kegyelme felénk fordulása egy

láncreakció kezdetét jelenti. Az a hívő, aki megérezte Isten szeretetének a melegét, maga is felebarátja felé fordul, megbocsátja gyengeségeit, vigasztalja elesettségében, elhordozza lelki és testi terheit, megosztja vele ételét és italát, meglátogatja betegágyánál. Így építi Istennel együtt Krisztus egyházát, a választottak gyülekezetét.

c) Harmadszor az apostol a Szent Léleknek közösségét kívánja a korinthusiaknak. Ez a birtokos szerkezet azt jelenti, hogy a hívek a Szent Lélek ajándékában részesülnek. Jézus Krisztus kegyelmét, az Isten szeretetét a Szent Lélek Isten teszi személyes valósággá életemben. A Heidelbergi Káté 53. felelete ezt így fejezi ki: "Hiszem, hogy a Szent Lélek nekem is adatott, engem igaz hit által a Krisztusnak és minden ő jótéteményének részesévé tesz, engem vigasztal és mindörökké velem marad." A Szent Lélek által kiálthatom én is: Abba, Atyám. A Szent Lélek által vallom Jézus Krisztust Uramnak. A Szent Lélek által buzdulok öröme és hálára mindazokért az ajándékokért, melyeket Isten Jézus Krisztus testté lételeiben, golgotai halálában és feltámadásában nekem ajándékozott. Az Isten által megajándékozot ember, nem zárkózik el felebarátja elől, hanem kitárja szívét előtte, közösségre lép vele és békességben él vele. Így válik a gyülekezet igazi testvéri közösséggé.

Szenháromság, vasárnapján Krisztus kegyelmének, Isten szeretetének és a Szent Lélek közösségének az ígérete hangzott újra a gyülekezetnek. Fogadjuk mi is hittel Isten áldását, azzal a reménységgel, hogy az apostol ígérete a mi életünkben is valósággá válik. Ámen.

Esketési beszéd

Csiha Emese

Menj napkelet felé...

Alapige: 1Királyok 17,2-5

Ti most olyan kedvesen, boldogan álltok itt Isten házában, s annyi öröm van a szívetekben, hogy - lehet - észre sem veszitek, hogy milyen nagy dolognak vagytok részesei: "az Úr beszéde" szól hozzátok. Így kezdődik a felolvasott Ige. Az a sok ünnepi jókívánság, amivel ma körülvettek benneteket szülők, rokonok, barátok, hadh halkuljon most el bennetek, és arra figyeljete, amit ma egészen nektek az Ige mond.

Az Úr szava egykor Illéshez s most hozzátok szól. Áldott szó az. Az ő szavai Mennyi eligazító erő, mennyi érettünk remegő kiáltás, mennyi vigasztalás és bátorítás, mennyi sürgetés és marasztalás az ő szava! És mindig a legjobbkor szóló Szó. Csak igazán hallanánk meg! De mi az örömben az örömtől, a bánatban a bánat miatt képtelenek vagyunk meghallani. Milyen sokszor hiába szól az ő szava. Mindig vigyázatok, hogy titeket ne válasszon el semmi az ő szavától.

1. Ez ünnepi órában most mit mond éppen nektek, kedves fiatalok? Amit mondott Illésnek a nagy szárazság idején: "menj napkelet felé". Az útirány: napkelet. Ahol a keleti dombok mögül felbukkan hajnalban a Nap s elárasztja sötét világunkat fénnel és meleggel. Erre mutat Isten. A világosság felé küld titeket. Azt akarja, hogy az életeteket az ő szeretetének fénye, melege és szépsége ragyogja be. Nem napnyugat felé küld, ahol közeledik az este, a sötétség, hanem napkelet felé, saját maga felé hív, hogy életetek előttte, nagyon közel őhozzá vagy éppen Benne és Általa teljék el. Szeretnénk egy kicsit bepillantani a jövőtökre: vajon lesz-e napkelet? Vajon világosságban fogtok-e élni és járni? Azért imádkozunk, hogy ti mindig az Isten által parancsolt napkelet felé tartsatok. Hisszük, hogy ekkor lesz egymás iránti türelem, szép szelíd szó, megbocsátás, feoldódó harag és tartalmas, szép élet.

2. A felolvasott Ige idején nagy szárazság van az országban. Illésnek Isten a napkelet felé vezető úton egy kis patakot ígér, ahonnan lesz "italod". Ez a kis patak sokszor lesz a tietek is. Ebből ihattok az élet százféle szárazsága idején. Odaültök majd a partjára, s ha kicsi is a patak s jelentéktelen a nagy folyó mellett, de lesz benne enyhet és megújulást adó víz. Nem nagy folyót kínál számotokra Isten, talán azért nem, mert annak esetleg ihatatlan vagy fertőzött a vize. Az a jó, hogy ti bízzatok az élet Urában, mert ha bármilyen nagy szárazság lesz is a jövőben, lelki vagy anyagi és testi szárazság, de ha rá figyeltek, ő mindig megoldást nyújt számotokra a Kérith patakánál. Gondviselésének éltető vize lecsillapítja majd szomjúságotokat. Mert szárazság sokszor lesz. Nem kerülheti el azt senki sem. De gondviselés mindig van. Bízni, hinni kell benne, s engedelmesen meg kell keresni az Isten által mutatott Kérith patakokat. Fontos, hogy amikor megszomjaztok, az ő patakjaiból igyatok. Ha húségetek, szeretetetek, türelmetek vize elfogyóban vagy kiszáradóban lenne is, ne csupán magatok akarjátok megoldani a bajokat, ne csupán a világ által nyújtott "széles" vizekből igyatok, ne válással, alkohollal, csalással oldjátok meg házasságotok válságát, hanem keressétek Isten folyócskáit, ahol ő azt nyújtotta számotokra, ami a legfontosabb. Megtanít megbocsátani.

Kifogyhatatlan türelméből ad nektek is, mert azt akarja, hogy ti, az ő kedves gyermekei, szépen élve, örökre egymás mellett maradjatok.

3. Illés "az Úr beszéde szerint cselekedék". Látjátok, kedves fiatalok, ez a fontos! Az ő beszéde szerint cselekedni, azaz engedelmeskedni neki. Az ő beszéde ott van a Bibliátokban, de hiszem, hogy ott van a szívetekben is. Most már csak az a fontos, hogy ott legyen cselekedeteitekben is.

Hát induljatok, testvéreim, együtt teljes bizalommal napkelet felé. Kérith patakának partján sokszor álljatok meg. A keleti dombok mögött már látjuk a számotokra felkelő Napot: Isten örömszerző szeretetét. Elindulásotok pillanatában a Világ Világossága előtt fogjátok meg egymás kezét, köszönjétek meg az eddig vezető önfeláldozó szeretetet, amit szüleitektől kaptatok, s köszönjétek meg Isten ígérését: a Kérith patakját, ahol mindig várni fog benneteket az az élő víz, amiből aki iszik, soha meg nem szomjúhozik. Ámen.

Temetési beszédek

Bustya Dezső

Lehetőség és jutalom

Alapige: Jelenések 2,10b

Igénket Krisztusnak abból a leveléből vettük, amelyet vigasztalásul egy szenvedések tüzeiben élő kis gyülekezethez intézett. A szmirnai keresztyének üldözéseket álltak ki, s az átélt szenvedések a halál árnyékának a völgyét idézték fel előttük. Ezzel az egykori Kis gyülekezettel ma különösen összeköt az a valóság, hogy ti is szenvedtek, a gyász fájdalmát hordozzátok. Fél esztendővel ezelőtt a sokat szenvedett édesanya koporsója körül álltunk, ma pedig az édesapától búcsúzunk. Számunkra ez a koporsó idézi föl a halál árnyékának völgyét.

Az önmagáról üzenő Krisztus ezt mondja nekünk a levél bevezetésében: "aki halott volt és életre kelt". Nekünk nélkülözhetetlen szükségünk van arra az élő Úr Krisztusra, aki megjárta előttünk a halál rettenetes mélységeit és a feltámadása után előttünk ment be az örök életbe. Itt és most a halál fölött is a győzelmes Krisztus üzen nekünk. Győzelmes erejével fölénk hajol. Igéjéből szeretet és vigasz árad. Nem parancsról, hanem egy szent lehetőségről és annak dicsőséges jutalmáról beszél.

1. A szent lehetőség ez: Mindhalálig hű lehetsz! Krisztus megváltó ereje hitet ébreszt az emberi szívekben, s ezt a hitet ajándékaival erősíti meg. Ő tesz minket hűségessékké. Felragyog előttünk a megfeszített és megdicsőült Úr, hogy tovább ragyogjon bennünk és általunk. Ez ajándék! És Krisztus drága ajándéka volt az is, hogy elköltözött szeretettetek életén ragyogtathatja az ő világosságát köztetek.

A koporsóban pihenő testvérünk életét mindenekfölött a hűség és a megbízhatóság jellemezte. Három síkon vizsgálódva teszünk bizonyosságot Isten kegyelmének ez áldott ajándékáról elköltözött szeretettetek életében.

a) Hűséges és megbízható volt a munkában. A keresztyén ember vallja, hogy a munka is istentisztelet. Nem embereknek, hanem Istennek szolgálunk ezzel is. Munkánk nem csupán megélhetési forrásunk, hanem keresztyén bizonyosságtételünk eszköze is. Szerettetek szülőföldjének emlékei, a Kárpátok sziklabércei, a fenyvesek ég felé emelkedő koronái erre az állhatatosságra és hűségre kötelezték. És ő hű volt mindvégig. Élete a mindennapi munkában mintegy Krisztus szavát példázta: "Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom." Hálát adunk Istennek, hogy példaképül járhatott előttünk a munka és szolgálat bizonyosságtételével.

b) Hűséges volt mint hitves és családapa. A keresztyén ember tudja, hogy családi élete nem marad a falak között. Mint riasztó vagy mint követendő példa kisugárzik mások felé. A család keresztyén bizonyosságtételünk másik területe. Szerettetek testvérünk a Krisztus Urunktól tanult hűséggel szolgált családjá kisebb közösségében is. Istentől rendelt hű segítőtársával több mint fél évszázadot, kereken ötveneg esztendőt tölthetett el, de ennek nagyobbik része súlyos keresztthorozás volt. Szeretettel, alázatosan felvette a maga keresztjét. Szinte három évtizeden keresztül gondozta, ápolta testében megkötözött, béna hitvestársát. Jó példát adott övéinek: gyermekének és unokáinak a szelíd és csendes keresztthorozásra. Ez a hűség! A hűség nem nagy tettekben áll, hanem a naponkénti csendes, alázatos keresztthorozásban. És mi áldjuk Istenünket, hogy hazatért atyánkfiában tanított bennünket a kereszt hordozására.

c) Harmadszor: hűséges volt mint hívő keresztyén lélek. Ezt kellett volna először említenünk, hisz ez a forrás. Istenünk beszéde, biztatása adott erőt a mi atyánfiának arra, hogy a munkában becsülettel megállhasson, másoknak mindig a javát munkálja, és hogy saját megpróbáltatását is elhordozza. A természet, az erdőségek világa számára Isten beszédes keze nyoma volt, Isten bölcsességére és gondviselésére tanította. Ezért tudta szeretteitől távol, a fogságban is bizalommal és reménységgel hordozni sorsát. Istentől hitet kapott, s ez a hit hűséget gyümölcsözőn nyolcvanhét esztendőn keresztül életében. Áldjuk érte kegyelmes Istenünket!

Tinektek, szeretteinek így üzeni Isten életének tanítása által: Légy hű! A munkában, a családban, a közösségben, az egyházban. Itt, a halál árnyékának völgyében, ahol annyi a csalás, a hitetlenség, a hűtlenség, és a gonoszság, te keresztyén vagy! Krisztus nevét viseled, s ez arra kötelez, hogy légy néki hű követője mindahalálig!

2. Ennek az áldozatos hűségnek a jutalmáról is szól az Ige és általa Krisztus Urunk üzenete: "Néked adom az életnek koronáját." Nem mi ittmaradtak koronázzuk meg Istennek hazatért gyermekét. A hűség jutalma nem emberi szavak dicsérlete és elismerése, hanem igazságosabb ítélet és nagyobb szeretet munkája. Krisztus maga adja a jutalmat: az élet koronáját. Drága áron vett korona ez! Krisztusnak meg kellett halnia érte. Csak Krisztus ajándékozhatja ezt követőinek, hisz vére által vásárolta meg.

Köszönjétek meg Istennek, hogy ti is adhattatok az ő kegyelméből sok mindent hazatért Szeretteiteknek: gyermeki engedelmességet, gyöngéd szeretetet, amivel atyai gondoskodását viszonzóztátok. Ezeket is Krisztus szentelheti meg. Most a fájdalomban fogadjátok el Urunk vigasztalását, s kérjétek Szentlelkének erejét, hogy ti is hívek lehessetek hozzá mindhalálig. Ez lesz a legáldottabb emlékezés arra, aki már reménységünk szerint elnyerte a Krisztus által ígért jutalmat.

Drága Szerettepektől búcsúzzatok hát hittel, a viszontlátás áldott reménységével: szeretett fia, menyje, két kis unokája, messzi távolban élő testvére, unokaöccsei, családtagjaikkal együtt, anya- és apatársa, közelebbi és távolabbi rokonok, kedves barátok, kik felesége gondozásában segítőtársak voltak. E búcsúzásnál megjelent hívő testvérek, jöjjetek, kulcsoljuk imádságra kezünket és áldjuk a minden jó adományok és tökéletes ajándékok áldott Istenét. Ámen.

Nagy József

"Hajléka van Sálemben"

Alapige: Zsoltárok 76,3

E koporsóban pihenő nőtestvérünk a szent keresztségben a Sára nevet kapta. E név egyike a Biblia legősibb neveinek. Sára annak az Ábrahámnak volt a felesége, akinek az Úr ezt az ígéretet tette: "És megáldatnak a te magodban a földnek minden nemzetségei" (1Móz 22,18). A Biblia Sáráról azt jegyezte fel, hogy egész élete során férjének hűséges hitvestársa volt, aki örömben és bántában panasz és zúgolódás nélkül osztozott férje erőfeletti útjaiban. Amikor Ábrahámnak messzi útra kellett indulnia, Sára is elhagyta kedves szülőföldjét.

A koporsóban nyugvó testvérünk is elhagyta egykor édes szülőföldjét. Az árva kisleány e városban talált otthonra és lett a posta hűséges alkalmazottja. Első házasságában korán özvegyi sorsra jutott. Második házasságában 21 boldog évet töltött együtt második férjével.

Ha végigtekintünk életútján, az első, ami megragadja figyelmünket, a hűség. A hűség jellemezte minden vonatkozásban. Hűséges volt a kitartó imádságban és a szeretet meg nem szűnő cselekedeteiben. Ez a hűség ékesítette családjá életét. Ez a hűség adott áldott otthont árván maradt gyermekeinek. Ez a hűség nevelte fel őket és indította el önálló életútjukra. Mikor második férjével egybekeltek, gyermekeik már nagykorúak voltak. Megkülönböztetés nélkül egyformán szerették őket. S mikor sorba megérkeztek az unokák, olyan lett az életük, mint a színpompás őszi erdő, melyet csupa arannyá varázsolt az éltető napsugár.

Közel három évvel ezelőtt súlyos beteg lett. Mintha hideg dér csapott volna az aranyló őszi fára. Betegsége idején mutatkozott meg nőtestvérünk második jellemvonása: a türelem. Türelmesen hordozta a próbatétel keresztjét. Zúgolódni nem hallotta soha senki. Nem panaszkodott sem kórházi betegágyán, sem otthonában. Példamutató önfegyelmet tanúsított szenvedései közepette. A hit erejével fegyelmeztetett hordozta napról napra súlyos keresztjét. A könnyebülés ideje alatt szívesen üldögélt karosszékében udvaruk fáinak lombátora alatt. Egyre súlyosbodó betegségében igaz örömeire szolgált az a hűség, mellyel körülvették szerettei. Hűségért hűséget kapott cserébe. Veje minden nap felkereste, és odaadón segített a beteg sok tapintatot és figyelmet igénylő ápolásában.

E hűséges szeretet megtapasztalása nyomán virágzott ki szívében a legszebb emberi erény: a hála. Messzemenően hálás volt férjének és gyermekeinek azért a sok-sok szeretetért, mellyel ágyhoz kötözött törekény életét körülvették. Egyik pásztori beszélgetésünk rendjén reménységesen mondta: kedves kis otthonunk ma is éppen olyan tiszta és rendezett, mint amikor ő vigyázott hajlékuk ékességére. Már csak szemével tudta kísélni férje szorgoskodását, amint a legjobb igyekezettel kísérelte meg pótolni az elerőtlenedett női kezét. Ez a tiszta hála élt szívében utolsó dobbanásáig.

Az elválás és búcsúzás e nehéz pillanatában jogosan kérdezhetjük: honnan volt szenvedéseitől megszabadult nőtestvérünk szívében ez a hűség, ez a türelem és ez a hála?

Szent Igénk kérdésünkre így felel: "Mert hajléka van Sálemben." Igen, a koporsóban pihenő tesvérünk Istenben, Isten békességében lakozott. Isten a békesség hűséges Istene, aki örök szeretetével és mennyei békességével lakozik együtt az igaz hitben élő gyermekeivel. Sálemben, vagyis békesség van ott, ahol Isten nevét buzgó imádságban szüntelen segítségül hívják. Boldogok vagytok, mert Isten a békesség áldott szigetévé formálta hajlékotokat. A boldog békesség szigetévé, ahol kivirágozhattak Isten Lelkének ajándékaként a legszebb emberi erények: a hűség, a türelem és a hála. Boldogok vagytok és lehettek, mert Isten békességében van hajlékotok.

Mennyire szerette a hű hitves és türelmes édesanya a békesség e meghitt hajlékát! Szíve minden szeretetével ragaszkodott hozzá. Tisztogatta és szépítgette, hogy benne a szeretet és a békesség csókoltgassák egymást. De saját hajlékánál is jobban szerette az Úr házat. Azt a hajlékot, ahol a békesség Istene türelmes hűségben és hűséges türelemmel együtt lakozik hálás gyermekeivel. Azt a hajlékot, melynek igaz békességét hazavisszük szívünkben, mely családi hajlékunk illata és áldott légköre lesz. Utoljára férje gyámolító karján jelenhetett meg áldott templomunkban és részesülhetett hitünk legdrágább ajándékában: az úrvacsorában. Mélyet lélegzett még egyszer Isten szent hajlékának békességéből, és hálás türelemmel, türelmes hálaadással készült a minden élők utolsó földi útjára.

A búcsúzás e fájdalmas órájában is Isten békessége veszi körül e koporsót, a benne pihenő hűséges hitvest és türelmes édesanyát, valamint titeket is, gyászoló szerettei.

A békesség Istene újra kijelenti most számotokra vigasztaló üzenetét: a halál nem végállomás. A halál csak alagút, könnyes és fájdalmas alagút, de annak túlsó kapujában szembejön velünk az élet Fejedelme, aki a tanítványaitól való elválás és búcsúzás pillanatában ezt mondta: "Az én Atyámnak házában sok lakóhely van... Elmegyek, hogy helyet készítssek néktek" (Jn 14,2). Ez a mennyei hajlék a tiszta és teljes sálem=békesség.

otthona. Hitünk szerint a koporsóban pihenő testvérünknek "hajléka van Sálem-
ben", mennyei Atyánk mennyei hajlékában.

Ezért ne nyugtalankodjék, gyászoló testvéreim, a ti szívetek. Vigasztalá-
sul a békeesség Fejedelme, a mi Urunk Jézus Krisztus így szól hozzátok:
"Békeességét hagyok néktek; az én békeességemet adom néktek" (Jn 14,27). Ámen.

Előadás pünkösdi ünnepélyre

Nagy József

Egy szó és egy szám pünkösdi bizonyásgtétele

Szentlélek Isten munkájáról, a pünkösdi lényegéről hallgassuk egy bibliai szó és szám pünkösdi bizonyásgtétele.

Ez a szó nem varázsszó, hanem a mindennapi élet egyszerű szava, egy szerény módhatározószó és így hangzik: együtt.

Ez a szám nem varázsszám, hanem egy olyan háromtagú szám, melyet már kisiskolás gyermekeink is ismernek, és így hangzik: százötvenhárom.

Lássuk először az "együtt" szócska pünkösdi üzenetét.

Az "együtt" szócska a Bibliában olvasható pünkösdi történet egyik kulcsszava. A pünkösdi történet ezzel a szócskával kezdődik, ezzel folytatódik, és ezzel fejeződik be.

Mátyás apostolla választása alkalmával mintegy százhusz főnyi sokaság volt "együtt" (ApCsel 1,14).

Mátyást azok közül a férfiak közül választják, akik "együtt" jártak az Úr Jézus Krisztussal és az apostolokkal (ApCsel 1,21).

Pünkösdi napján a tanítványok "egy akaratral együtt valának" (ApCsel 2,1).

Péter apostol pünkösdi prédikációja és a háromezer lélek megkeresztelkedése után "mindnyájan pedig, akik hívének, együtt valának" (ApCsel 2,44).

Ez az "együtt" szócska azt a közösséget fejezi ki, melyet Szentlélek teremtet és teremt. Ez a közösség ma az egyház. Tehát ez az "együtt" szócska a keresztyén egyház lényegét fejezi ki, és ez nem más, mint a Krisztussal és a hívőkkel való élő közösség a Szentlélek Isten hatalma alatt.

Az "együtt" szócska által kifejezett gyülekezeti közösség a tanítványok és a hívők részéről először úgy jelentkezik, mint imádkozó közösség. Krisztus egyháza imádkozó gyülekezet. A Krisztus ígérete beteljesedésére várakozók az imádságban voltak együtt, és imádkozva várták Szentlélek kitöltetésének csodáját és Szentlélek egyházat és gyülekezeti életet teremtő ajándékait.

Az "együtt" szócska által kifejezett gyülekezeti közösség másodszor úgy jelentkezik, mint tevékeny gyülekezet. Szentlélek Isten jelenlétének és erejének jele az, ha a gyülekezetben építő munka folyik.

Szentlélek hatalma alatt a jeruzsálemi ősgyülekezetet tevékenységben foglalatzkodott, őt tevékenységben kitartóan buzgólkodott. Szentlélek hatása és ajándéka az a figyelemreméltó kitartás, mellyel a jeruzsálemi ősgyülekezet végezte ötirányú hivatását.

A jeruzsálemi ősgyülekezet példamutató módon kitartott Isten mellett. Nem egy vallásos eszmét képviselt, hanem magához az élő és pünkösdi ajándékozó Istenhez ragaszkodott egyre erősödő hittel és egyre tisztuló szeretettel.

Szentlélek hatalma alatt a jeruzsálemi gyülekezet kitartott:

1. az apostolok tudományában, vagyis azzal az evangéliumi tudománnyal való foglalatkodásban, melyre Krisztus tanította őket. Az apostolok és a hozzá csatlakozott hívek bizonyosan tudták, hogy az atyák által örökölt hagyott Törvény fölött kell értékelniük és megbecsülniük a Jézus tudományát, az evangéliumot. Jézus evangéliumának magyarázása és hallgatása képezte az "együtt" kitartó gyülekezet központi tevékenységét. Ez az "együtt" hallgatott evangélium teremtette azt a

2. közösséget, melyben a hívők gyülekezete Szentlélek csodájában mindannyiszor átélte a Krisztussal való közösséget, ahányszor felhangzott az Úr Jézus evangéliuma közöttük, és ahányszor ezt az evangéliumot igaz hittel szívükbe fogadták. Ez a közösség a jeruzsálemi ösgyülekezetben az egymás iránti szeretetben teljesedett ki, abban a szeretetben, melyet az Úr Jézustól kaptak, mely mind az egymás terhe hordozásában, mind az ellenség iránti szeretetben attól a Jézus Krisztustól nyerte erejét, aki erre tanította őket, és aki erre személyesen példát mutatott. A Szentlélek hatalma által született keresztyén egyház csak akkor él mindennapjai során állandó pünkösdben, ha tudatosan vállalja és hordozza egymás terheit. Egymás terheinek hordozása, mint az egymással és a Krisztus Urunkkal való élő közösség kifejezője, a keresztyén egyház közös pünkösdjének mindennapi feladata. Ez a közösség még tovább mélyül.

3. a kenyér megtörésében. Az ösgyülekezet tagjai naponként és házanként összegyűltek, és munkájuk befejeztével szeretetvendégséget ünnepeltek. Miként az emmausi tanítványok házában az Úr, úgy törték meg házanként a kenyeret. A kenyér megtörése őket mindig az Úr Jézus Krisztus keresztyéire emlékeztette, ahol az ő teste, miként a kenyér, megtörtetett, vére pedig kiontatott a világ megváltására. Ez a szeretetvendégséget ünneplő gyülekezet kitartott.

4. a könyörgésben. A közös imádság tartotta össze az ösgyülekezet tagjait, és ez tartja össze a keresztyén egyházat ma is. Jézus Krisztus egyházának mindaddig ki kell tartania a könyörgésben, ameddig az Úr Jézus vissza nem tér ítélni eleveket és holtakat. Örökös pünkösödünk mindennapjainak egyik döntő kérdése az, hogy tudunk-e imádkozó családokká formálódni. Olyan családokká, melyek otthon a mindennapi kenyér közösségében kitartanak a közösségben.

E négy tevékenységgel foglalkozott és foglalkozik ma is a hívő gyülekezet. E négy tevékenységgel való kitartó foglalatосkodás közepette, szüntelen megújulva formálódik a gyülekezet belső élete, mely Szentlélek ereje és ajándékai által megerősödvé képes lehet és lesz az evangélium szolgálatára e világban.

Igy lesz mindenik keresztyén gyülekezet a Szentlélek iskolája, ahol szüntelen tanuljuk az apostolok tudományát, ahol nőttön-nő a Krisztussal és az egyházzal való közösség a kenyér megtörése és a könyörgés által.

Ezt fogadjá magába és ezt fejezi ki az "együtt" szócska, az egyház belső életének jellemző módhatározója.

És most lássuk a 153-as szám bizonyágtételét.

Valamennyien tudjuk, akik a Bibliát olvassuk, hogy az élet könyvében sok érdekes számmal találkozunk. Ezeknek a számoknak sajátos tanítása van. Lássunk egynéhány példát!

Az 1 Istent jelzi és az isteni tökéletesség kifejezése. A 2 = a Krisztus neve. A 3 = a Szentlélek száma, aki az Atyaistennel és a Fiúistennel együtt teremtette ezt a lenyűgöző világot. Az 5 az istenszülő Máriát jelzi, kinek neve öt betűből áll. A 12-es szám Izrael népének törzseit és az apostolok számát jelöli. 666 a mindenkori emberekre vonatkozik, akik oly sok próbatétel és bűnbánat után, a sokféle démoni életérzés közepette végre megtalálják Isten megváltó és gondviselő atyai kezét.

És 153? Hol találkozunk ezzel a számmal a Bibliában? Ez a szám abban a feledhetetlen jelenetben fordul elő, amikor a feltámadott Úr megjelenik a Genezáret tavánál és az egész éjszaka eredménytelenül halászó tanítványoknak azt a parancsot adja, hogy a csónak jobb oldalán újra vessék ki a hálót: "és kivonni már nem bírták azt a halaknak sokasága miatt" (Jn 21,6). Amikor kissé később a parton összeszámolták a csodálatos zsákmányt, íme, 153 nagy halat találtak a szakadozó hálóban. Pont 153-at! Sem többet, sem kevesebbet!

Mire vonatkozik ez a szám?

Csak egy lapot kell fordítanunk a Bibliában, és mindjárt kiderül a 153-as szám jelentése. Ha a tanítványok csodálatos halfogásának történetét és ezzel kapcsolatosan az 153-as számot a János evangéliumában találjuk, úgy e szám magyarázatát az Apostolok Cselekedetei 2,9-11-ben leljük fel, ahol azoknak a népeknek a felsorolását találjuk, akik köréből az Úr Jézus elhívta azt

a háromezer lelket, akik Péternek a Szentlélek hatalma alatt tett bizomyságtétele nyomán megtértek és megkeresztelkedtek.

A kettős tüzes nyelvek hatalma alatt megszólaló tanítványokat a Jeruzsálemben jelenlevő népek fiai mind saját anyanyelvükön hallották beszélni. És a kegyes zsidó férfiak azonnal elkezdtek számolni.

Íme, itt vagyunk mi, azok a zsidók (1), akik Galileából jöttünk Jeruzsálembé ünnepelni. Itt vannak a partusok (2), a médek (3), az elámiták (4), és aztán akik Mezopotámiában (5), vagy Júdeában (6) és Kappadóciában (7), Pontusban (8) és Ázsiában (9), Frígiában (10) és Pamfiliában (11), Egyiptomban (12) és Líbia vidékén (13) lakoznak, és a bevándorolt rómaiak (14), a prozeliták (15), krétaiak (16) és arabok (17). E nép fiai mind-mind saját anyanyelvükön hallották Isten nagyságos dolgait.

Vegyünk most egy ceruzát a kezünkbe, írjuk szépen egymás alá ezt a tizenhét számot, és adjuk össze. Csodálkozással és áhítattal vesszük tudomásul, hogy lángolni kezdenek a számok és összeadásunk eredménye pontosan 153. Mert a 153 a szellemi kiteljesedés eredménye, Isten útjainak vége. A Szentlélek seregyűjtésének eredménye. A pünkösdi csodája, a keresztyén misszió reménysége.

A Genezáret tavában eredménytelenül halászó tanítványoknak adta e számban az Úr Jézus Krisztus az apostolok eljövendő missziójának reménységét. Azoknak a tanítványainak, akiket "emberek halászáivá" hívott el azon az örökre emlékezetes napon a Galileai tó partján.

Ez a 153-as szám, illetve az ebben foglalt ígért reménységgel tölti el a missziói munkával foglalatosskódó keresztyén egyházat. Ennek a misszióknak mindáddig folynia és folytatódnia kell, míg a világ népeinek teljessége mind "együtt" lesz az Úr Jézus anyaszentegyházának hálójában.

Ez a pünkösdi megújuló csodája. Hiszed-e, hogy te is benne vagy e hálóban, hogy te is "együtt" vagy azokkal, akiket a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig Igéje és Szentlelke által az Úr Jézus Krisztus mint az igaz hitben megegyező és örök életre elválasztott sereget szakadatlanul gyűjt. Így részesülünk majd az "együtt" lakozás mennyei örömeiben mindnyájan.

Vendégeink

Kocsis Elemér

Nála vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai

Alapige: Jelenések 1,17-20

Bibliaalvasás: Jelenések 1,9-20

Szeretett testvéreim, Farkas utcai keresztyén gyülekezet, kolozsvári református keresztyén testvéreim. A Tiszántúli Református Egyházkerület gyülekezetei és a debreceni nagytemplom gyülekezete nevében meleg testvéri köszöntésemet hozom ezen a napon. Imádságban és lélekben összedobban a szívünk, hisz századok óta egy test és egy lélek vagyunk. Ezért szívünkben vagytok, és hisszük, hogy mi is a ti szívetekben vagyunk. Hála legyen Istennek, aki nekünk ajándékozta ezt a napot, amikor színről színre láthatjuk egymást. Isten áldása legyen mai istentiszteletünkön, és adja a mi Urunk, hogy minél több ilyen alkalmon dicsőíthessük őt kimondhatatlan jóságáért, hozzánk való hűségéért és megtartó irgalmasságáért.

Szeretett testvéreim! Az egyházi év nagypéntek és húsvét elé tekint, és mi is, akik ezen az úton vándorolunk, ebben az életben minden esztendőben fölnézünk a keresztre, a kereszten értünk szenvedett megváltó Jézus Krisztusra, a mi megújulásunkra és megigazolásunkra feltámadt Krisztusra. Mi, aki Jézus Krisztus földi élete, halála és feltámadása után élünk, nem tudjuk különválasztani a megfeszített és feltámadott Krisztust, mint egykor a tanítványok. Bennünk együtt él az érettünk meghalt és győzelmesen feltámadott, mennybe ment Krisztus. Róla szól a Jelenések könyvének felolvasott bizonyágtétele is. János apostol ezeket a sorokat az első szisztematikuss, azaz rendszeres és jól átgondolt keresztyén üldözés idején írta, Domitianus császár idejében. Azelőtt is voltak szörványos keresztyénüldözések. Nero örült gondolatában felgyújtotta Rómát, és a keresztyénekre fogta. Persze ez nem volt még átgondolt keresztyénüldözés. Domitianus császár az első század végén volt császár, aki merte magáról állítani, hogy Isten: Dominus et Deus, vagyis Őr és Isten. Mivel a keresztyének nem voltak hajlandók ezt a hitvallást utána mondani, mert tudták, hogy egyedül Jézus Krisztus az Őr, ezért elkezdődött a keresztyének rendszeres üldözése, amelyik kétszáz esztendőn át ismét és ismét kiújult. János száműzetésben van Patmoson, hisz ő volt a kis-ázsiai keresztyénség szellemi vezetője. Efézusból száműzték a magányos, elhagyatott Pathmos szigetére. És ott az Őr napján, a feltámadás napján, vasárnap, aggódva a gyülekezetek és az egyház sorsáért imádkozott. És amíg imádkozott mélységes aggodalmában és félelmében, hogy mi lesz az egyházzal, mi lesz a gyülekezetekkel, mi lesz a keresztyén hívőkkel, hozzálépett valaki, aki hasonló volt a Názáreti Jézushoz, akit úgy ismert meg, mint földi embert, mint testvért, aki magára vette a mi emberi sorsunkat, s akit most úgy ismer meg, mint győzelmes és feltámadott Krisztust. Az aggodás Jánosban hatalmas volt. Mindent felülmúlt. Korunk egyik uralkodó bölcséleti irányzata szerint az aggodalom életünket alapvetően meghatározó érzés és élmény, amelyből minden fakad. Olyan érzés, amelyiket nem lehet kizárni a házunkból. Nemcsak a kulcslyukon szökik be, mint kísértet, hanem beszökik a szívünkbe és az agyunkba. Naponként átjár bennünket. Aggódunk önmagunkért, életünkért, hivatásunkért, szereteteinkért, egyházunkért, népünkért és ennek a világnak a sorsáért, Isten csodálatos módon teremtett világáért, amelyiket az ember a maga tudományával és mohóságával szinte már tönkretett, az az ember, aki lassacskán lakatlanná és lakhatatlanná teszi a földet.

Nagyon sokféle aggodalom van bennünk, de a megfeszített és feltámadott és megdicsőült Jézus Krisztus ma is hozzánk lép, miként egykor János apostolhoz, és azt mondja: "Ne félj!" Mi nem mondhatjuk egymásnak, hogy ne félj. Szolgálatunk nem lesz erővel telített szolgálat, de ha ő mondja, hogy "ne félj", akkor a félelem valóban eltűnik a szívünkben. Semmi felől ne aggódjatok - mondja Pál apostol -, hanem mindenkor tárjátok fel kívánságaitokat és óhajtasaitokat imádságban Istennek, és az Istennek békessége, mely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni a ti szívetekeket a Krisztus Jézusban. Valóban, egyetlen hely van a világon, ahol nem támadhat meg a félelem és az aggodalom. Ez a hely Jézus Krisztus közelsége, a vele való közösség. Ezt akárja nyújtani és ezt nyújtja nekünk minden nap. Állítólag valaki végigolvasta a Bibliát abból a szempontból, hogy hányszor fordul elő ez a biztatás, hogy "ne félj". Állítólag háromszázhatvanhatszor, tehát eggyel többször, mint ahány nap van az esztendőben.

Isten mindennap tudja ezt mondani nekünk. Legtöbbször mindig akkor, amikor szükségünk van rá. Mert az áll mellettünk és az hordoz bennünket hatalmas kezén, akié minden hatalom mennyen és földön. Az a Krisztus áll mellettünk, aki a Szentháromság egyik személyeként Istenhez hasonló, aki Istennel egyenlő, akit Igénk isteni attribútumokkal, Isten jelzőivel ruház fel, akinek szava ellenállhatatlan, mint a sok vizek zúgása. Aki hallotta a tenger tombolását, csak az tudja ezt az Igét igazán megérteni. Milyen hatalmas és ellenállhatatlan, milyen erős és legyőzhetetlen annak szava, akinek szájából kétélű éles kard jön elő, akié az ítélet a történelem, az egyének és közösségek élete felett; akinek a kezében van a népek történelme, aki felügyeletet és ellenőrzést gyakorol a világ felett. Ez a Krisztus szól hozzánk, aki előtt a népek sokasága olyan, mint egy csepp a vödörben, miként az ószövetségi próféta mondja.

Ő szól hozzánk: "Ne félj!", mert én vagyok az első és az utolsó. Senki sem tudja elmondani közlünk, hogy én vagyok az első és az utolsó. Hisz évmilliók állnak mögöttünk, és évmilliók állnak előttünk. A mi életünk még egy ponttal sem mérhető ebben a hatalmas folyamatban, Isten örökkévalóságának folyamatában. De ő, aki ott áll a kezdetnél és a végnél, ismeri ezt a pontot, melyen a mi életünk áthalad. Ő áll a bölcsőnkél, és ő áll a kőporsónknál. És közben kísér bennünket. Ő a velünk járó Isten. Ő a népével együtt vándorló Isten. Tudja, hogy hol vagyunk, tudja, hogy mit tesszünk. Csodálatos sugallatokat ad nekünk, hogy el ne tévedjünk, hogy megnyerjük az életet és az örök életet. Ezért bátran haladjunk át az életen, tudván tudva azt, hogy az ő kezében van minden kezdet és minden vég. Az ő kezében van mindaz, amit elkezdünk, és mindaz, amit befejezünk. Lehet, hogy a mi életünk töredék, fragmentum csupán, azonban ő elötte és őbenne mégis teljes az élet. Isten előtt Krisztusért mindig teljes a mi életünk. És a mi derékba tört életünk, a mi derékba tört szándékaink és cselekedeteink is teljesek előtte. És teljes a mi derékba tört történelmünk is előtte.

Mert ő a kezdet és a vég. Ő a teljesség. "Én vagyok az élő." Ezt senki nem mondhatja el önmagáról. Senki sem mondhatja azt, hogy olyan értelemben az élő, hogy őbenne van az élet teljessége, hogy tőle származik az élet. Ezt csak Jézus Krisztus mondhatja magáról, hisz kezdetben volt az Ige, az Ige, mely Istennél volt, és Isten volt az Ige. Benne volt az élet, és az élet volt az emberek világossága. Minden élet benne van. Ő az élő. Rajta kívül nincs más örökkön örökké élő. Minden istenség, amit az emberek imádtak, halott isten. Minden császár és ennek a földnek minden hatalmása már eleve halott óhozza képest, mert egyedül ő az élő. Aki nem tőle vesz életet, az már eleve halott és eleve halálra van már ítélve. Különös komédiája az emberi történelemnek, hogy emberek vagy birodalmak azt gondolják, hogy ők az örökké élők, holott a történettudósok szerint a legnagyobb birodalmak sem éltek túl több évszázadot és széthullottak. Ő az élő, és rajta kívül nincs más Isten. Ő az élő Isten.

És ez a szó, ami most következik, döntő szó, amelyben kimondhatatlan vigasztalás van mindnyájunk számára: "halott voltam, és ímé, élek". Senki

nem mondhatja el ezen a világon, hogy lám, halott voltam, és íme, élek. Egyedül csak a meghalt és feltámadt Jézus Krisztus. Ami ezen a világon van, mind az élet irányából halad a halálba. Egyedül Jézus Krisztus az, aki legyőzte a halált. Íme, halott voltam és élek!

Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy Isten szemében nincsenek visszafordíthatatlan folyamatok. Amikor világhírű tudós matematikus barátomat temették, aki hívő ember volt, nem lehetett bizonyosságot tenni a koporsójánál. Hozzá hasonló, nagyon bölcs és nagyon okos tudóstársai tartották az emlékbeszédet, és minden vigasztalásuk csak az volt, hogy a halál irreverzibilis, azaz visszafordíthatatlan és ebbe bele kell nyugodni. Nem tudták és nem lehetett elmondani azt, hogy a halál nem visszafordíthatatlan mert Jézus Krisztus legyőzte a halált. Nincsenek visszafordíthatatlan folyamatok ebben a világban. Hányszor de hányszor halálra ítélték az Isten népét! Egyiptomban, Babilonban hányszor szórattott szét Isten népe, és mégis újból és újból egybegyűjtetett! Hányszor ítélték halálra az egyházat! Elsorvasztásra ítélték, és íme, él. Napjainkban éljük át újra az egyházban a feltámadás csodáját. Azt a csodát, amikor újra megtelnek a templomok, amikor újra megsokszorozódik a megkeresztelték száma, amikor gyermekeink serege jön újra hitoktatásra. A magyarországi református egyházban a múlt esztendőben vált lehetővé az iskolai hitoktatás, és egyszerre hetvenezer gyermek jelentkezett. Lehet, hogy ebben az évben többszöröse lesz az első jelentkezésnek. Előjön az ifjúság, s a szabadságharc költőjével elmondhatjuk, hogy "Csodálatos ifjú sereg, mely nem tudni, hogyan támadt, Napok szülték, és mégis mintha szülte volna három század."

Nekünk adatott, hogy átéljük a halál sorvasztásának és az egyház sorvadásának félelmes szorongásait, de megadatott nekünk, hogy átéljük újra az egyházban a feltámadás csodáját. Pál apostollal szólva, Isten hatalmas kapukat nyitott előttünk. Ha még mindig sok az ellenség, de tudjuk, hogy ki áll mögöttünk, de tudjuk, hogy ki áll előttünk: az, aki halott volt, és íme, él, és nála vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai.

Ez a szó, hogy pokol, az eredeti szövegben hadész jelent, amelyik a halál birodalmát jelenti. De jelenti azt a helyet is, ahol démoni hatalmak szabadulnak rá az emberiségre. A feltámadott Krisztusnak hatalma van a halottak birodalma felett. Ő fogja előhozni mindazokat, akik őbenne, a Krisztus-hitben haltak meg. A vele való közösségben támadtak új életre már ezen a világon, és örökre elszakadhatatlan és elszakíthatatlan közösségben vannak vele. A mi elhunyt szereteink, az elhunyt szentek, és mi is, ha vele élünk, akkor vele halunk meg, és akkor a mi halálunk nem az örök halál lesz, hanem átmenet a halálból az életbe. Mert nála vannak a halottak birodalmának és a halálnak a kulcsai. Nála vannak a pokolnak a kulcsai! A pokolnak, melynek démonai néha rászabadulnak erre a világra a mi bűneink miatt. Nemrég a Perzsa-öbölben láttuk, hogy micsoda pokol tud rászabadulni az emberre, az ember maga szabadítja rá önmagára a poklot. De hála legyen Istennek, aki a poklot újra vissza tudja zárni a maga helyére, a mélységbe; aki a démoni hatalmakat le tudja győzni. Nincsenek visszafordíthatatlan folyamatok! Nincsenek lezárt betegségek! Kálvin János, a mi atyánk írta egykor, hogy kilenc betegséggel gúnyolta a halált. Kilenc betegséggel a testében élt, és végezte hatalmas szolgálatát, az egész Európára kiterjedő reformációi szolgálatát, és gúnyolódott a halállal. És ez nekünk is lehetséges! Nem szükséges a mi nyomorúságunkra, testi és lelki kínjainkra nézni, hanem őrá, aki legyőzte a halált. Nem szükséges azt hinnünk, hogy örökké tartó a gyűlölet és örökké tartó a félelem. Isten vissza tudja fordítani ezeket a folyamatokat. Ő meg tud békíteni embereket egymással, és meg tud békíteni népeket egymással, mert neki hatalma van minden emberi indulat felett, hisz úgy hajtja és úgy irányítja az emberi gondolatot, mint ahogy a vizeknek folyását hajtja ide s tova. Szeretett testvéreink! Ezzel a vigasztalással távozzunk, hisz nekünk szól az Ige: "Ne félj, mert én vagyok az első és az utolsó, az élő, aki halott voltam, és aki élek, és nála vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai."

A hetes szám a teljességet jelenti. A hét gyertyatartó a gyülekezetek teljességét, a hét angyal és a hét csillag az egyház fölé rendelt őrállók

seregét fejezi ki. Az egyház fölé rendelt angyali seregek sokasága védi Isten népét. Szabó Magda író, felejthetetlen főgondok társam mondotta, hogy ő mindennap azért imádkozik, hogy Isten angyali seregeket küldjön az ő segítségére. Mivel magányos és gyöngé, nem elég neki egy angyal, hanem angyali seregre van szüksége. Valóban, hét csillag, az angyali seregek teljessége járt és jár táborát Isten gyermekei körül. Számoljunk mindig az élő Isten e hatalmas szolgálójának jelenlétével. A mi korunkban is, mivel az 'Úr az, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. Ez az egyetlen úr, akinek a kezében van a hét csillag, jár a hét gyertyatartó között. Ő az, aki velünk jár hétköznapi gondjainkban, betegségünkben, kis és roppant nagy félelmeinkben, és szüntelen azt mondja: "Ne félj!"

Amíg együtt tudjuk dicsérni Őt, amíg együtt le tudunk borulni előtte, ha megtaláltuk az imádság helyét, akkor mindig megtaláljuk azt a helyet is, ahol reménység és bátorság születik bennünk jövőnk felől. Mert tudjuk, hogy a mi jövőnk annak a kezében volt, van és lesz, aki az első és az utolsó, aki halott volt és él, s akinek a kezében vannak a halálnak és a pokolnak kulcsai. Ámen.

(Elhangzott a Farkas utcai templomban 1991. március hó 17-én.)

